

SJØFUGLOVERVÅKING I AUST-AGDER

*Nasjonalparksoner
Sjøfuglreservater
A-lokaliteter*

RESULTATER FRA PERIODEN 2017 - 2019

RAPPORT NR. 1
G.A. Homme og A. Pfaff

Forord

Sjøfuglene har blitt overvåket i gamle Aust-Agder siden slutten av 1970-tallet. I 1980 ble i underkant av 30 naturreservater med verneformål sjøfugl, såkalte "sjøfuglreservater" opprettet. Ett reservat, Østre Ertholmen ble opprettet i 2000, og i 2016 ble det opprettet 5 nye sjøfuglsoner samtidig som Raet nasjonalpark ble opprettet. De gamle sjøfuglreservatene som lå innenfor nasjonalparken ble også omgjort til Sone A, sjøfuglsoner, i nasjonalparken. De har samme restriksjonsnivå som de gamle sjøfuglreservatene.

SNO lokalt har tatt initiativet til å identifisere andre viktige funksjonsområder for hekkende sjøfugler. Disse har vi kalt A-lokaliteter. Det er dette som nå for første gang er samlet i én rapport, altså sjøfuglreservatene, Sone A i Raet nasjonalpark og A-lokalitetene uten vern. Slik håper vi å fange opp alle de viktigste områdene for gamle Aust-Agders sjøfugler.

NOF-Aust-Agder har, frem til 2016, hvert år produsert sjøfuglrapport basert på individtellingene som har foregått siden 80-tallet. En viktig forskjell fra tidligere rapporter er at denne rapporten gjengir starten på et nytt telleregime, der vi går fra å telle individer til å telle aktive reir. Dette gjøres for å harmonisere mer med metodikk brukt ellers i Norge. Innasamling av data i felt etter den nye metoden er et samarbeid mellom Statsforvalteren, Statens naturoppsyn og Norsk ornitologisk forening. I tillegg får vi tips fra private aktører om aktuelle sjøfugl-lokaliteter. Vi vil takke alle bidragsytere for godt samarbeid og verdifulle data som gjør denne rapporten mulig.

Sjøfuglovervåkingen i Agder legger opp til sjøfugltelling i gamle Vest-Agder hvert år og hvert 3. år i gamle Aust-Agder. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra de første tre årene med reirtelling. Vi har noe overlappende data fra begge metoder, men foreløpig for lite til å si noe helt sikkert om sammenhengen mellom datasettene. Foreløpige statistiske analyser viser korrelasjon mellom datasettene, og i fremtiden kan det være aktuelt å gjøre flere overlappende innsamlinger av data samt flere analyser av metodene.

Rapporten er utarbeidet av Statsforvalteren i Agder ved Geir-André Homme og Statens naturoppsyn ved Arild Pfaff. A. Rapportdesign, tabeller og figurer; G.A. Homme.

Arendal 25. mars 2021

Statsforvalteren i Agder v/Geir-André Homme
Statens naturoppsyn v/Arild Pfaff

Innhold

INNLEDNING	1
Historikk	2
Feltmetodikk og rapportering	2
Tegnforklaring, begreper og symbolbruk i denne rapporten	3
ARTER	4
Hettemåke	5
Fiskemåke	6
Gråmåke	8
Sildemåke	10
Svartbak	12
Makrellterne	14
Ærfugl	16
Hvitkinngås	17
Grågås	18
Tjeld	20
Siland	21
Storskarv	22
Gravand	24
Knoppsvane	25
Teist	26
Havhest	28
LOKALITETER	30
Gjennomgang av lokaliteter i Risør kommune	31
Gjennomgang av lokaliteter i Tvedestrand kommune	37
Lokaliteter med rød flaggstatus i perioden 2017-2019	55
Gjennomgang av lokaliteter i Arendal kommune	58
Lokaliteter med rød flaggstatus i perioden 2017-2019	74
Gjennomgang av lokaliteter i Grimstad kommune	75
Gjennomgang av lokaliteter i Lillesand kommune	86
REFERANSER	102
Literaturliste og referanser	103

INNLEDNING

Historikk

Frem til 2017 har man benyttet en annen metodikk for overvåking i Aust-Agder – individtelling, enn resten av landet. Individtellingen foregikk i sjøfuglreservatene og i et referanseområde i Grimstad og Arendal kommuner. Referanseområdet inneholdt alt av holmer og skjær innenfor en viss utstrekning mellom Hesnes og Havsøya. Dette utgjorde 278 lokaliteter i tillegg til sjøfuglreservatene. NOF telte reservatene og Fylkesmannen/SNO utgjorde tellemannskapet i referanseområdet, sammen med et fåtall frivillige. Siden metodikken avvek en del fra den som stort sett blir brukt i sjøfuglovervåking i Norge, gjorde det bl.a. sammenligning av data vanskelig.

I 2017 ble det igangsatt en prosess for å evaluere, eventuelt forbedre og samkjøre overvåkingsregimet i Agder. Det ble holdt workshop hvor NOF, SNO, Fylkesmannen og NINA deltok. Resultatet fra workshopen ble lagt til grunn for overvåkingsinnsatsen i 2017, og etter feltsesongen ble resultatene evaluert og et regime med rutiner for overvåking i Aust-Agder ble satt. For sjøfuglreservater, Sone A (Raet NP) og A-lokaliteter ble det bestemt at metodikken som skal benyttes er telling av okkuperte reir.

Feltmetodikk og rapportering

Metodikken som benyttes i overvåkingen er beskrevet i NINA Rapport 716. Feltarbeidet tilpasses fenologi/hekkesyklus (feltperiode medio/ultimo mai – primo/ medio juni). Lokalitetene reirtelles hvert tredje år. Dette gir tilstrekkelig data for å sikre kunnskapsgrunnlaget om utviklingen av sjøfuglbestandene i Aust-Agder. For å innarbeide og utvikle nye metoder hos tellekorpset samt fremskaffe overlappende data fra de to tellemetodene, var det ønskelig med reirtelling hvert år i starten. Det ble gjennomført reirtelling i 2017, 2018 og 2019. Dette ga et godt datagrunnlag og nyttige erfaringer for å gjøre en ny vurdering av overvåkingen etter feltsesongen i 2019. Det er resultatene fra denne treårsperioden som presenteres i denne rapporten. Treårig frekvens startet opp i 2019 og neste påfølgende tellerunde blir 2022.

Referanseområdet har blitt individtelt hvert år som før frem til og med 2019. I januar 2020 ble det kjørt prelimnære statistiske analyser på det overlappende datamaterialet som var innsamlet ved bruk av både individtelling og reirtelling. Resultatet viste god korrelasjon mellom metodene, og det kan være interessant å kjøre flere analyser både på «historisk» individtelling og på nye overlappende data. Det er ikke tatt stilling til når det eventuelt skal kjøres mer overlappende overvåking, med bruk av både individ- og reirtelling. Det vil være ressurskrevende å gjennomføre og må planlegges i god tid i forkant.

Rapporteringsmal

Innføring av ny metodikk krever omlegging og tilpassing av rapportering. Rapporten skal være forvaltningsrelevant. Statsforvalteren vil opprette en rapportmal og en oppstartsrapport, som skal danne grunnlag for fremtidig rapportering. Oppdragstaker skal rapportere til Statsforvalteren på inneværende års feltarbeid og resultater. Det er utarbeidet en egen instruks med rutiner for sjøfuglovervåkingen i Agder. Det rapporteres lokalitetsvis og på de mest relevante artene. Trender og utvikling fremstilles med oversiktlige figurer og tabeller. Bestandsutvikling for relevante arter skal også gå tydelig frem ved bruk av figurer. For detaljer om rutinene vises det til "Instruksen for sjøfuglovervåking i Agder". På sikt vil overvåkingsdata også legges inn i databasen Artsobservasjoner.

Tegnforklaring, begreper og symbolbruk i denne rapporten

A-lokalitet

Det føres et løpende tilsyn med skjærgården og viktige hekkelokaliteter som ikke inngår i det etablerte sjøfuglvernet i enten sjøfuglreservater eller nasjonalparksoner A (sjøfuglsoner). Etablerte hekkelokaliteter med god kvalitet kan innlemmes i sjøfuglovervåkingen. Slike lokaliteter benevnes som A-lokaliteter. A-lokalitetene har med andre ord ikke reguleringer som beskytter sjøfuglene ut over det som følger av naturmangfoldloven.

Tafikklyssystemet

A-lokaliteter vurderes etter følgende "trafikklyssystem": Nye lokaliteter som oppdages skal registreres og telles. Kvalitetsnivået må vurderes skjønnsmessig, men antall og artssammensetning vil være avgjørende - også størrelse og konsentrasjon på lokalitet. Kvalitetskravet på A-lokalitetene kan/må justeres etter utviklingen til sjøfuglbestandene. En typisk A-lokalitet kan enten inneholde få hekkende sjeldne/truete arter (på rødlista), og/eller større ansamlinger reir av mindre sjeldne/truete arter. Per dato bør en lokalitet inneholde minst ca. 10 par truete arter (f.eks. makrellterne og fiskemåke) eller mer enn 20 par totalt, som et minstekrav.

A-lokaliteten gis status ut fra en skjønnsmessig vurdering av kvalitet. Flaggstatus grønn antyder høy kvalitet og aktiv lokalitet, orange flaggstatus indikerer dårlig kvalitet/inaktivitet og at lokaliteten står i fare for å bli «avskiltet». Avskilting skjer når lokaliteten får rød flaggstatus. Dette indikerer svært dårlig kvalitet/inaktiv lokalitet, og slike lokaliteter trenger ikke reirtelles i overvåkingsåret.

(A-)lokaliteter som innehar tilstrekkelig kvalitet telles i telleåret uansett tidligere status.

A-lokaliteter følges opp av Statens naturoppsyn (SNO) hvert år, selv utenfor telleår. SNO (eller andre sikre kilder) registrerer om A-lokaliteten er aktiv eller ikke. Dersom en lokalitet er inaktiv 2 år på rad (orange/rød status) vil den avskiltes og ikke telles neste telleår. Gamle lokaliteter kan komme inn igjen dersom antall par øker, og kvaliteten igjen kvalifiserer til A-lokalitet. Lokaliteter som tidligere har kvalifisert vil kunne ha en lavere terskel for å kvalifisere som A-lokalitet på nytt, for å fange opp naturlige svingninger på lokaliteten. Slike lokaliteter bør få orange status, slik at man er bevisst at lokaliteten står i fare for å bli avskiltet. En grønn lokalitet må innom orange status før den kan avskiltes. Det betyr at en lokalitet må diskvalifisere to år på rad for å få rød flaggstatus. Det er ingen absolutte grenser for når en lokalitet bør avskiltes og ikke telles, men det er et poeng at noen dårlige lokaliteter går ut, slik at tellejobben ikke blir uoverkommelig stor ettersom nye A-lokaliteter oppdages. Nye lokaliteter sjekkes ut på bakgrunn av tips fra sjøfuglkyndige kilder.

Navn og nummerering

Alle lokalitetene har fått bokstaver som indikerer både kommune, kategori og nummerering - f.eks. TS2 = Tvedestrand (NP-) Sone 2. Tilsvarende TA8 = Tvedestrand A-område 8 og TR4 = Tvedestrand (sjøfugl-)Reservat 4

Tabellene inneholder 14 arter. Dette er de samme "standardartene" som vi erfaringsmessig påtreffer på de fleste lokalitetene, og er derfor standard i registreringskjemaene vi har brukt i felt. Rapporten bruker samme mal for å forenkle arbeidet med overføring av data fra databasen til tabeller og andre figurer i rapporten. Dette medfører at noen spesielle arter ikke vil fremgå av tabellene, men nevnes spesielt med tekst og fototer.

Noen av lokalitetene inneholder flere enkeltlokaliteter som igjen kan inneholde flere dellokaliteter. Tabellene og figurene i rapporten skiller ikke på dette, og alle tall og figurer er på lokalitetsnivå. Innholdet på en lokalitet, som antall holmer/dellokaliteter osv. fremgår av lokalitetsoversikten i grå ramme i starten av hver lokalitetsgjennomgang. F.eks. Kvennhusholmene RA2. Lokaliteten inneholder 3 enkeltlokaliteter (Kvennhusholmen 1,2 og 3). Tabellen presenterer data for lokaliteten samlet.

ARTER

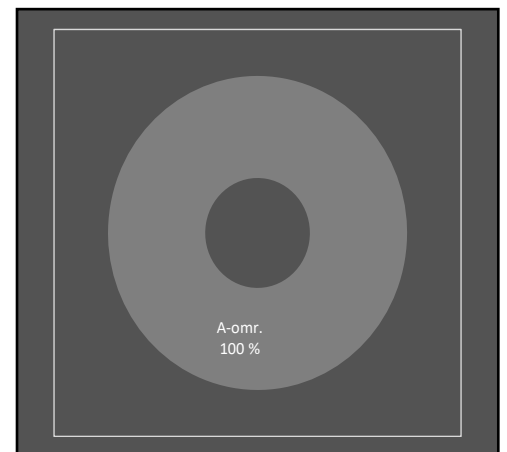

HETTEMÅKE

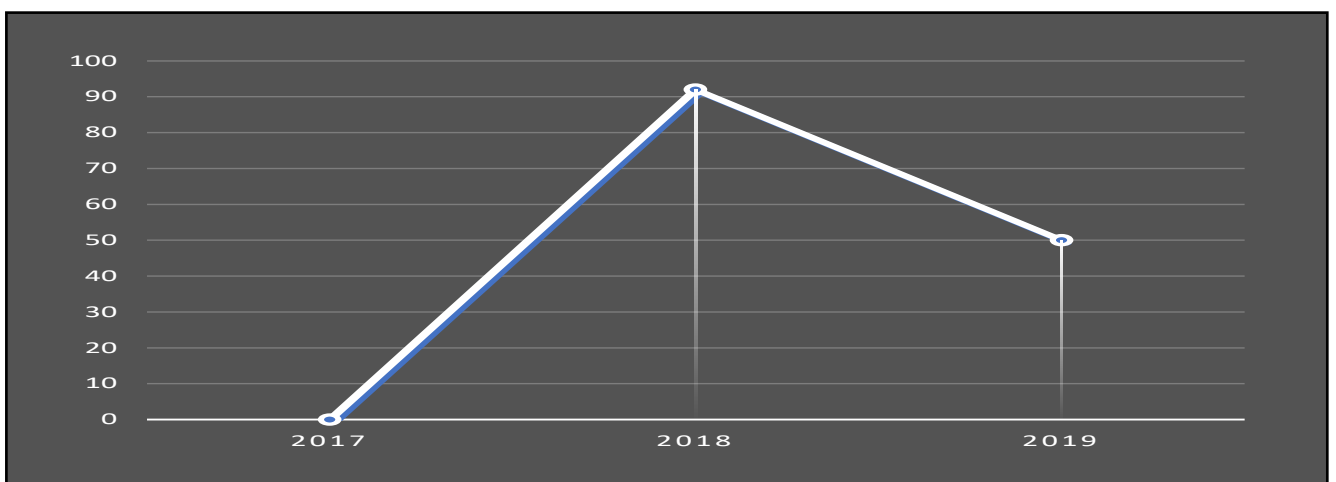
Hettemåka opptrer med størst antall hekkende par i den indre og skjermede delen av skjærgården, ofte i mellomstore kolonier, og ofte sammen med eller nær fiskemåke og makrellterne. Noen par hekker solitært. Viktige hekkeområder er holmene like øst av Tromøybrua, der de flytter litt rundt fra år til år. Andre viktige hekkeområder er Trøe, Kalkfjellet og spesielt Bergshaven i Lillesand.

Antall hekkende par avtok med 42 par mellom 2018 og 2019. Dette utgjør en reduksjon på nesten 46%. Det er i Lillesand vi har registrert flest hekkende hettemåker, med Arendal som nest beste kommune. Samtlige par var å finne på A-lokaliteter i 2018 og 2019. Det betyr at vi ikke har hekkende hettemåke i noen av våre vernede områder i gamle Aust-Agder.

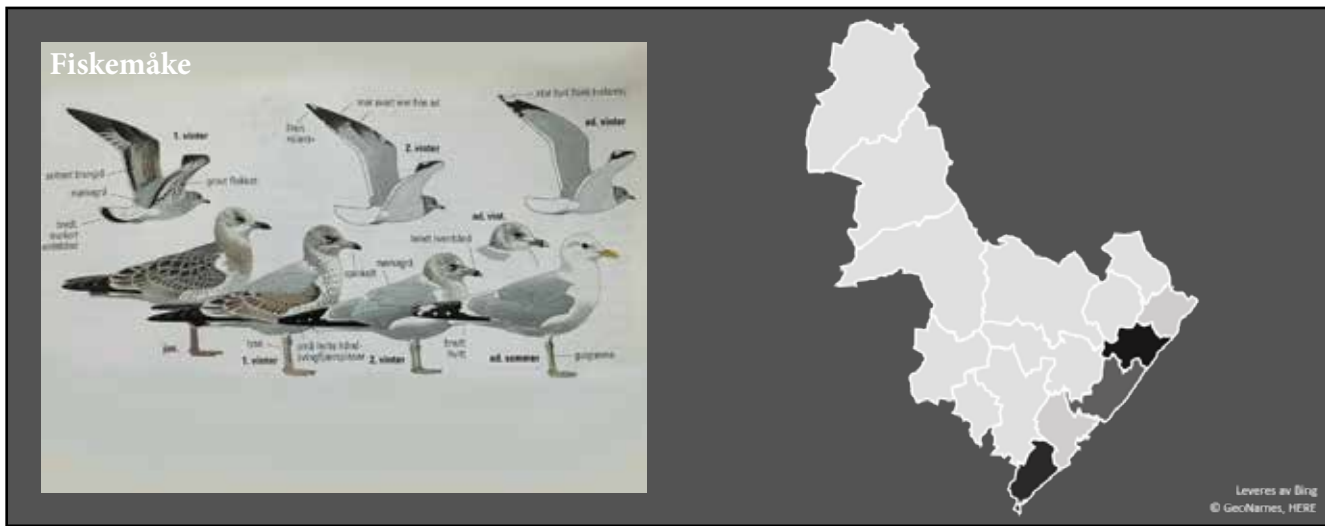
Figur 1: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 2: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 3: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

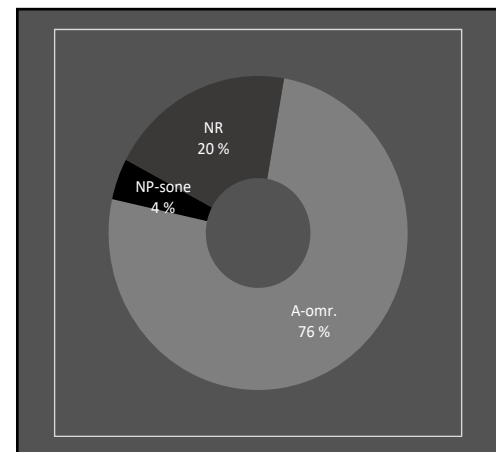
FISKEMÅKE

Langs kysten hekker arten oftest i mindre kolonier, men av og til solitært hekkende. I kystbebyggelsen finner vi en del par hekkende på flate tak av ofte større bygninger, samt bynært i fjellskråninger. Hvor stor denne bestanden er, er ikke kjent. Nærhet til mat, samt respons på minkpredasjon kan være med å forklare hvorfor fiskemåkene trekker opp på hustakene/fjellhyllene og nære folk. Denne usikkerheten rundt urbane versus rurale måker gjør det ekstra interessant å følge utviklingen til nettopp fiskemåka, og sjøfuglovervåkingen burde også suppleres med en kartlegging av urbane måker.

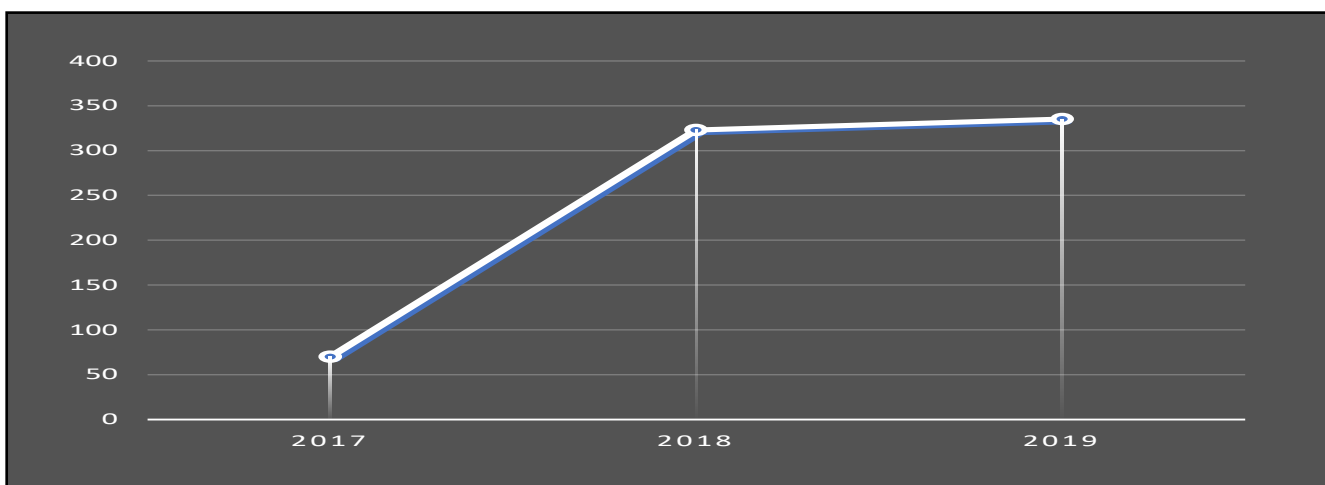
Fiskemåka hekker også i innlandet og går helt opp i høyfjellet. Det er heller ikke undersøkt hvor stor denne bestanden av innlandshekkende fiskemåke er, men noen steder finner vi kolonier av en viss størrelse, for eks. ved brokarene etter gamle Blakstad bru i Froland. Ofte er innlandsparene solitært hekkende.

Antall hekkinger økte med 12 par mellom 2018 og 2019. Dette utgjør en økning på i underkant av 4%. Det er i Lillesand og Tvedestrand vi har teller flest hekkende fiskemåke og hele 84% av parene var å finne på A-lokaliteter.

Figur 4: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 5: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 6: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

De kysthekkende fiskemåkene hekker hos oss i størst antall i indre del av skjærgården. Dersom de hekker i blandingskolonier er det ofte hettemåke og makrellterne de foretrekker som naboer. Viktige hekkeholmer for fiskemåke er Mellomårholmen og Bergsholmen i Lillesand, Gjerstadholmene i Arendal, Bertesnes, Stakketosskjæret og Lolta i Tvedestrand samt Kvenhusholmene i Risør. Forholdsvist få fiskemåkepar er å finne hekkende i verneområdene.

Foto : Øverst: Trehekkende fiskemåke, fotograf Arild Pfaff. Nederst: Illustrasjonsfoto av fiskemåke fra pexels.com

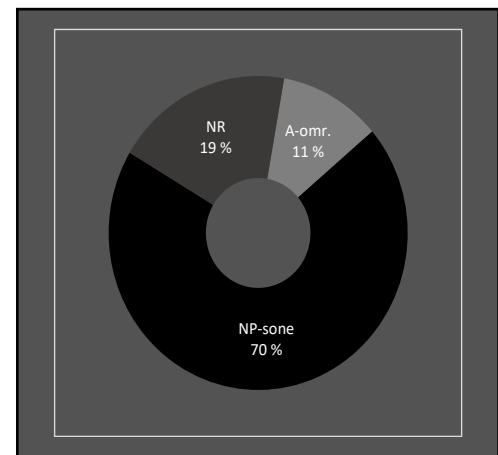
GRÅMÅKE

Gråmåka opptrer med størst antall hekkende par i ytre delen av skjærgården, ofte i store kolonier, og ofte sammen med eller nær sildemåke og svartbak. Viktige hekkeområder er Store og Lille Torungen, Risøya naturreservat utenfor Kalvøya og Mannskjæret naturreservat ved Sild. I blandingskoloniene deler arten ofte øya mellom seg. Arten hekker ofte eksponert, ofte rett på blanke fjellet. Vi finner også størstedelen av den hekkende populasjonen innenfor verneområdene. Kun om lag 15 % finner vi hekkende på A-lokaliteter. I tillegg er det en (mindre) del av populasjonen som hekker solitært på andre holmer og øyer som ikke fanges opp utenom totaltellingene. Dette betyr at heller ikke mangelen på resultater fra A-lokalitetene i 2017 helt kan forklare det mye lavere antallet hekkende gråmåker dette året.

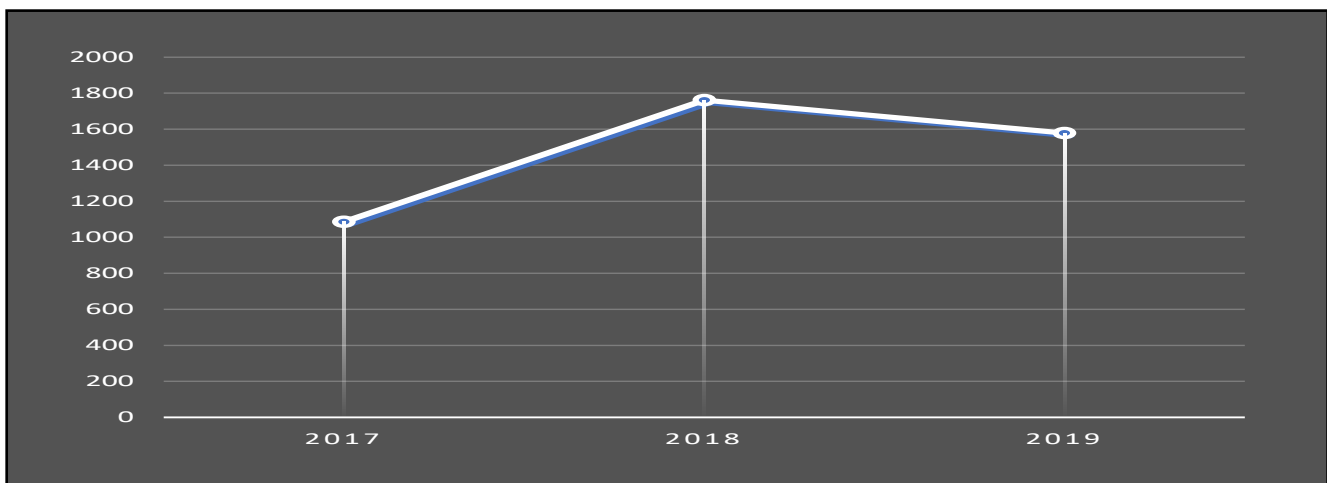
Antall hekkende par avtok med 183 par mellom 2018 og 2019. Dette utgjør en reduksjon på vel 10%. Arten opptrer i store kolonier med klart tyngdepunkt i Arendal kommune. Hele 86% av parene var å finne i naturreservater og/eller sone A i Raet nasjonalpark.

Den forholdsvis store nedgangen fra 2018 til 2019 er ikke åpenbar. Det er mulig at flyttinger til holmer og skjær utenfor de tre tellekategoriene kan spille inn.

Figur 7: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 8: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 9: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2017. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

Naturlig variasjon av andelen i populasjonen som går til hekking, kan heller ikke utelukkes. Det synes å være relativt store fluktueringer i blandingskoloniene med stormåker. Forholdstallet mellom artene kan variere mye, og særlig andelen gråmåke vs. sildemåke er interessant å spore. Dette forekommer på bl.a. Store – og Lille Torungen samt Spærholmene. Slike variasjoner og eventuelle sammenhenger vil bli interessant å følge ettersom datamaterialet øker.

Viktige hekkeholmer for gråmåke er Mannskjæret i Risør, Ask-erøy-Stangholme i Tvedestrand, Flatskjæra Tromøy, Revsholmen, Store- og Lille Torungen i Arendal og Store Måkholmen og Spærholmene i Grimstad kommune. Torungene og Spærholmene er særdeles viktige lokaliteter og rommer en stor del av bestanden.

Foto : Øverst: gråmåker. Nederst: Juvenil måke på bytur, fotografert av Alari Tammasalu og Dimitry Anikin, pexels.com

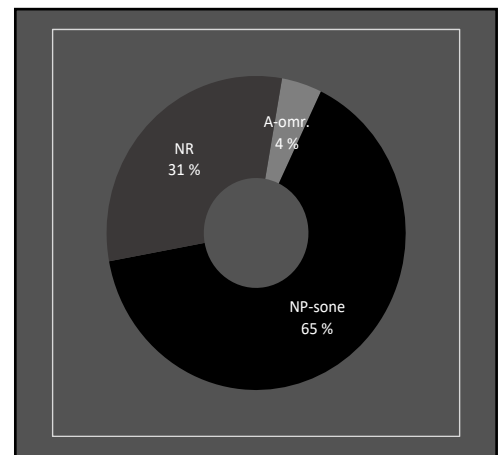
SILDEMÅKE

Sildemåka opptrer med størst antall hekkende par i den ytre delen av skjærgården, ofte i store kolonier, og ofte sammen med eller nære gråmåke og svartbak. I blandingskoloniene deler artene ofte øya mellom seg, og vi finner klare "seksjoner" hvor arten holder seg. Ofte finner vi sildemåkas reir litt gjemt i vegetasjonen, som høyt gress, og av og til under busker. Gjennomgående noe mer kryptisk enn f.eks. gråmåke og svartbak som i større grad legger reira mer åpnet.

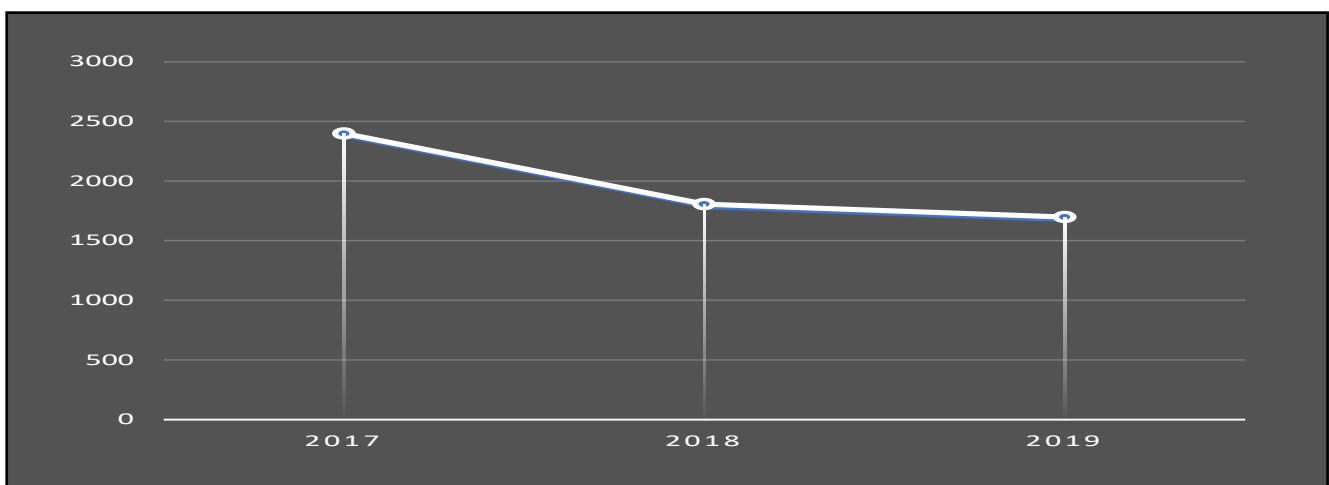
Antall hekkende par avtok med 108 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en reduksjon på 6%. Arten opptrer i store kolonier i Grimstad, Arendal og Lillesand kommuner. Hele 93% av parene var å finne i naturreservater og sone A i Raet nasjonalpark.

Nedgangen fra 2018 til 2019 er ikke åpenbar, og vi har fortsatt for lite data til å kunne vurdere om nedgangen ligger innenfor det vi må anse som naturlige svingninger fra år til år. Det er mulig at flyttinger til holmer og skjær utenfor de tre tellekategoriene kan spille inn, og som sagt kan ikke naturlig variasjon utelukkes. Nedgang mellom de to årene er også registret hos gråmåke som har mye lik biologi og som ofte hekker på samme holmer.

Figur 10: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 11: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 12: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

En stor andel av fylkets hekkende bestand er i likhet med gråmåke fanget opp i verneområdene.

Viktige lokaliteter er Store og Lille Torungen, Spærholmene, Askerøy-Stangholme og Flatskjæra utenfor Askerøya samt Rivingen naturreservat. Også for sildemåka er Torungene og Spærholmene særdeles gode og viktige lokaliteter.

Foto : Sildemåker. Øverst til venstre: Furasjerende (matsøkende) sildemåke, fotograf Rolf Jørn Fjærbu. Flygende sildemåke, fotograf Jan van der Wolf, pexels.com. Skrikende sildemåke, fotograf Matthias Zomer, pexels.com

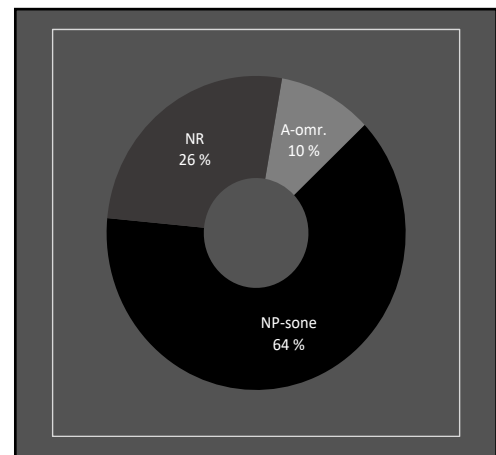
SVARTBAK

Arten opptrer både i ytre og indre skjærgård. Oftest solitær hekking, men opptrer i mindre kolonier på eks. Torungene. Reiret legges oftest høyt og lett synlig. Kanskje kan dette være pga. lavt predasjonstrykk gjennom lang tid i vårt område på denne arten. Kanskje havørnas reetablering vil kunne påvirke artens reirplassering etter hvert. Påfallende ofte finner vi den hekkende midt i kolonier med potensielle byttedyr som makrellterne og småmåker. Disse starter opp hekkingen mens svartbaken, som starter tidligere, alt er etablert på stedet.

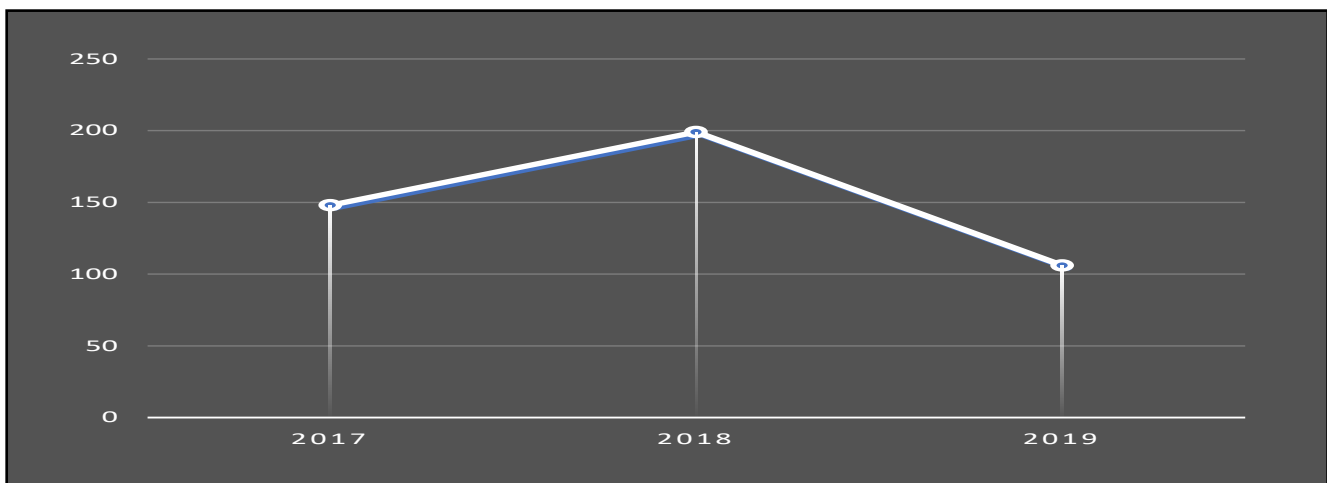
Antall hekkende par avtok med 93 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en reduksjon på nesten 47 %. Arten har et solid tyngdepunkt i Arendal kommune.

Nedgangen på nesten 47% mellom disse to årene er verdt å legge merke til og følge videre. Dette kan skyldes forflytninger mellom holmer, og da forflytninger til holmer som ikke telles. På en annen side ser arten ut til å benytte tradisjonelle reirplasser år etter år. Svartbaken ser ut til å fordele seg over hele skjærgården. Det antas at arten opptrer langs hele kysten med en tilnærmet lik tetthet som vi finner innen de tre kategoriene vi teller i. Arten er i praksis å regne som en marin rovfugl, og i likhet med ekte rovfugler og ugler,

Figur 13: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 14: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

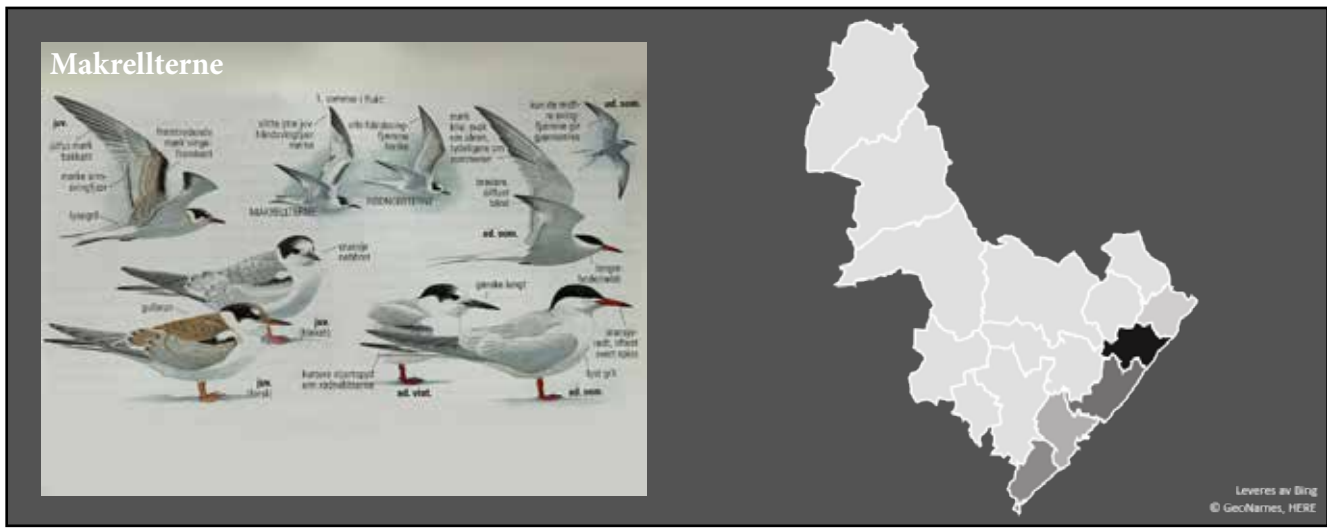
Figur 15: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

kan det se ut som arten etablerer territorier av litt størrelse selv om den unntaksvis kan etablere seg i mindre kolonier. Det er særlig på Torungene vi finner kolonier av arten i Aust-Agder, og det er nok det som gjør at svartbaken får et tyngdepunkt i Arendal kommune. Svartbak jakter effektivt særlig på unger av de fleste sjøfugler som finnes i Aust-Agder, herunder større arter som nesten flygedyktige unger av hvitkinngås.

Foto : Svartbak. Nederst: Svartbak med hornkjel i nebbet, fotograf Arild Pfaff. Resten Illustrasjonsfoto fra pexels.com: fotografer Taryn Elliott og Rachel Claire

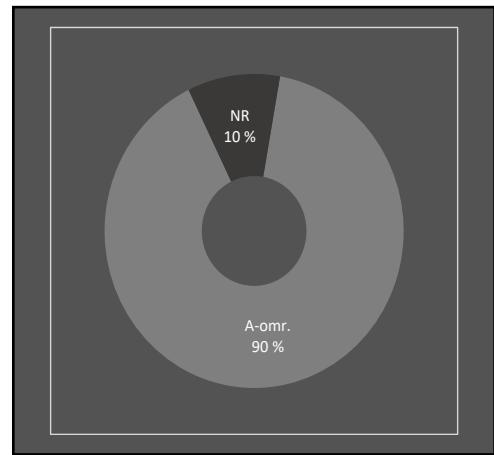
MAKRELLTERNE

Makrellterne hekker i mellomstore kolonier både i indre og ytre skjærgård, men langt de fleste koloniene finnes i indre skjærgård. Noen par hekker solitært. Arten bytter ofte på hekkelokaliteter, men ofte finner vi trolig den samme kolonien etter flytting relativt nært i utstrekning. Mange av de minste sjøfuglereservatene som ble opprettet i 1980 i gamle Aust-Agder ble nok opprettet for å ivareta hekkende makrellterne. Flere av disse har stått tomme i mange år fordi arten, for det første, har en biologi som gjør at den ofte flytter kolonien, men også fordi bestanden har gått kraftig tilbake.

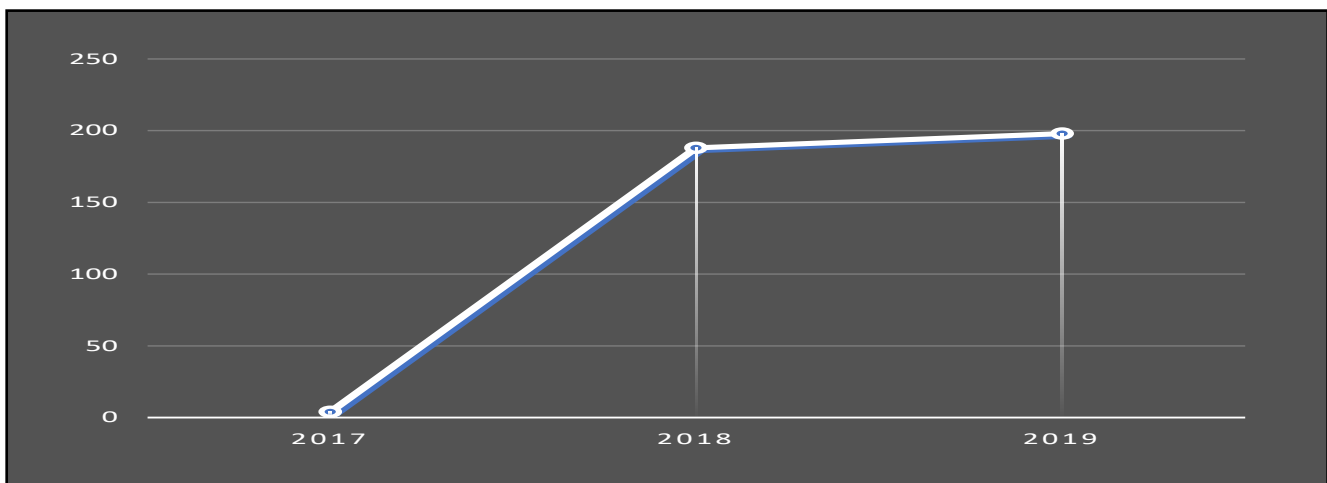
Arten er utfordrende å arealforvalte ut fra dagens verneregime med faste sjøfuglreservater. Denne arten ville nok, mer enn noen annen sjøfuglart, profitert på en mer dynamisk modell, der man tar høyde for stadig bytting av hekkelokaliteter.

Makrellterna har gått kraftig tilbake i Agder, og i vestre deler er den nesten utgått som hekkefugl. Den klarer seg bedre i gamle Aust-Agder, men også her har bestanden gått kraftig tilbake. Matmangel, forstyrrelse og predasjon kan være medvirkende. Det er å håpe og tro at intensivert uttak av den uønskede arten mink vil kunne avhjelpe på predasjonstrykket. Vandrefalken er tilbake på kysten etter at den var borte i mange tiår. Terner er i passelig vektklasse

Figur 16: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 17: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 18: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

for denne superraske luftpredatoren og vi ser at arten med hell jakter terner. En annen naturlig kystpredator er svartbaken som påfallende ofte har sitt reir midt i, eller nær ternekoloniene. Dette er litt rart da svartbaken legger seg på reir lenge før terna ankommer hekkeplassen. Likevel velger de å legge eggene sine nær denne store altetende måka. Kanskje er det beskyttelse mot andre predatorer, som eks. mink, som gjør at de likevel velger dette.

Antall hekkende par økte med 10 par mellom 2018 og 2019. Dette utgjør en økning på drøye 5%. Det er i Tvedestrand vi har telt flest hekkende makrellterne disse to årene. Hele 91% av parene var å finne på A-lokaliteter.

Foto : Makrellterner i fri dressur. Øverst: Rastende makrellterne (Fotograf alle bilder Arild Pfaff)

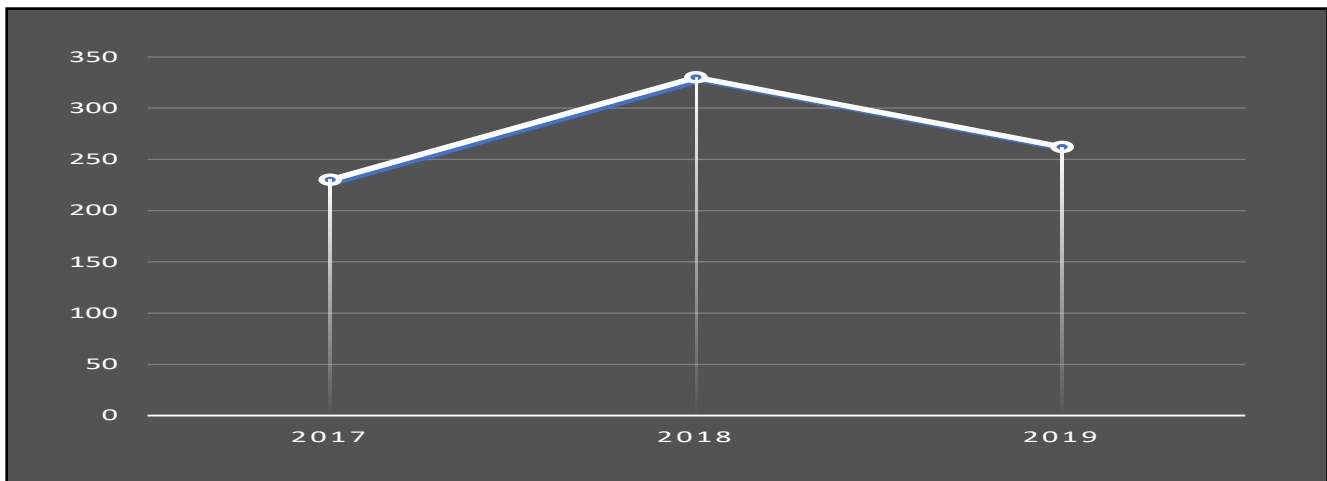

ÆRFUGL

Det er en betydelig usikkerhet knyttet til kunnskap om bestandsutvikling av ærfugl i gamle Aust-Agder. Tidligere registeringsmetodikk, som gikk ut på individtelling av sjøfugl, fanget ikke opp ærfuglen på en tilfredsstillende måte. Store deler av bestanden ble ikke knyttet til noen lokaliteter der de lå mellom øyer og skjær, langt til havs. Heller ikke med overgangen til reirtelling fanger vi opp alt av hekkinger til denne arten, men trolig en god del. I likhet med grågås er det krevende å finne reira til hekkende ærfugl. Ærfuglen hekker tidlig, om enn ikke så tidlig som grågåsa, og den plasserer ofte reira sine kryptisk under busker og kratt. Mange av reira, som i tillegg ofte er tomme på talletidspunktet, blir ikke funnet. Metodikken/talletidspunktet er derfor ikke optimal for å fange opp hele bestanden av ærfugl, men vi registrerer et betydelig antall av den hekkende populasjonen.

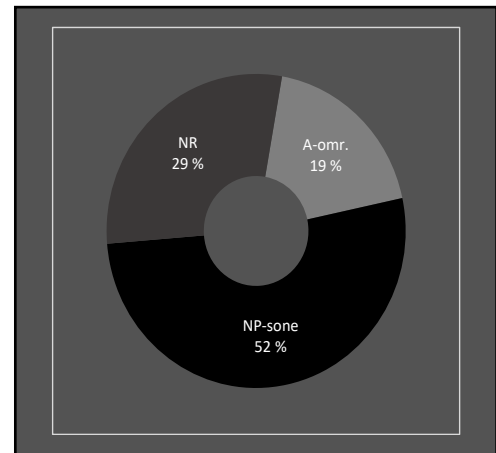
Antall hekkinger avtok med 68 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en nedgang på 21%. Langs kysten hekker arten solitært. Det er i Arendal og Grimstad vi har registrert flest hekkende ærfugl i telleperioden.

Arten forventes å være utsatt for predasjon fra mink. Vi antar at intensivert uttak av mink vil være positivt for denne artens hekkesuksess.

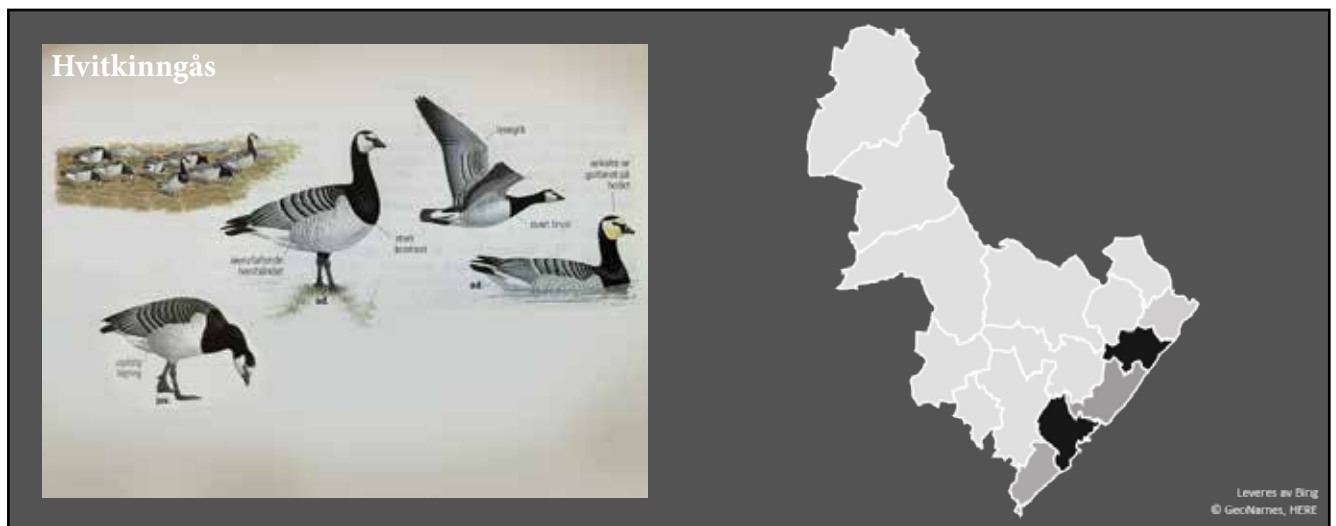

Figur 21: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

Figur 19: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.v

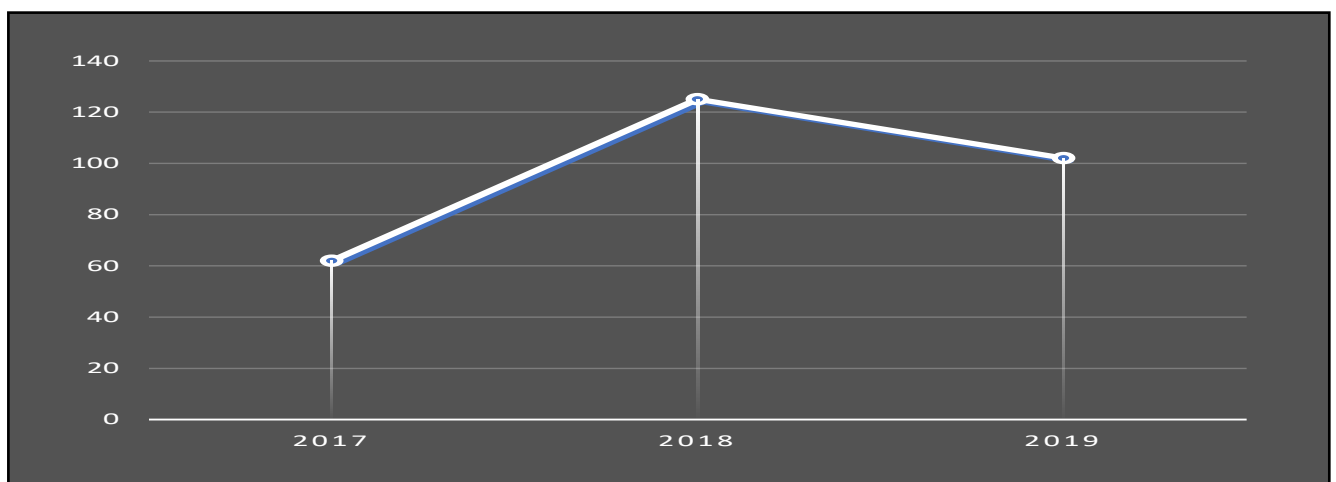
Figur 20: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

HVITKINNGÅS

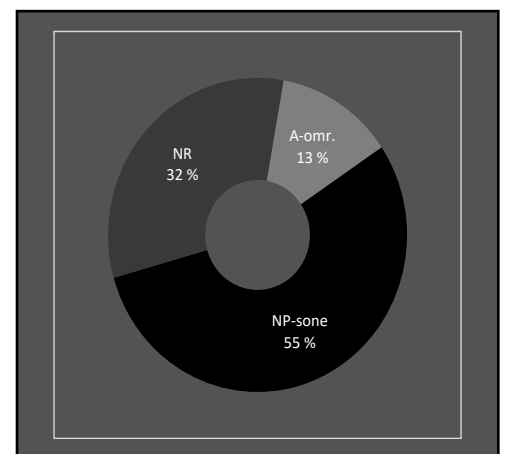
Hvitkinngåsa ble første gang funnet hekkende i gamle Aust-Agder, i Tvedestrand i år 2000. Det er nok fortsatt Tvedestrand som har flest hekkende par, selv om arten nå har spredt seg og hekker i alle kystkommunene i gamle Aust-Agder. Som nevnt under artsomtalen for grågås, ser det ut som de to artene har delt Tvedestrandskjærgården mellom seg slik at grågås hekker innerst, mens vi finner hvitkinngåsa lengre ute og mer eksponert mot vær og vind. I Tvedestrand er det noen steder så tett mellom parene at det nærmer seg kolonistatus, men ikke tett nok til at det blir riktig betegnelse. Arten øker i antall og utbredelse. Øyer som Askerøy-Stangholmen, Flatskjæra like vest, Lille Langbåen, Revsholmen, Rivingen og Spærholmene er viktige hekkeholmer for arten. Tromlingene er en viktig holme for kullene etter klekking.

Antall hekkinger avtok med 23 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en reduksjon på 18%. Arten har tidligere hatt et kraftig tyngdepunkt i Tvedestrand kommune, men Grimstad kommune har i de tre årene tellingene har pågått faktisk samme antall hekkinger - 115 hekkende par hvitkinngås. Nedgangen på 18% mellom disse to årene anses å være en sikrere indikasjon på reell nedgang enn for grågåsa sin del. Metodikken/telletidspunkt fanger opp i større grad hvitkinngåsa enn grågåsa, ved at større andel av populasjonen ligger på egg i tiden tellinga gjennomføres.

Figur 24: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

Figur 22: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 23: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Tallene viser at antall hekkinger økte med 26 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en økning på hele 62%. Om dette er en reell økning i hekkebestanden er noe usikkert på grunn av metodikken, som nevnt over. Arten har et tyngdepunkt i Arendal og Grimstad kommuner.

Foto : Grågjess. Nederst: Overflyvende grågjess i siluett, fotograf Frode Kroglund. Øverst til venstre: Enslig grågås på vannet, fotograf Rolf Jørn Fjærbu. Resten illustrasjonsfoto fra pexels.com, fotograf Radovan Zierik

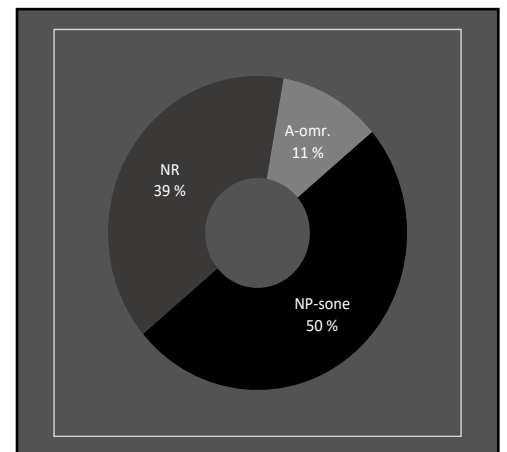
SILAND

Silanda er blant de hyppigst observerte artene. Arten er etter ærfugl den vanligste kyst-anda i gamle Aust-Agder. Den hekker langs hele kysten, men reira er vanskelige å finne da også silanda legger reira sine kryptisk plassert, som de fleste andefugler. Vi har derfor få registrerte hekkinger i datamaterialet.

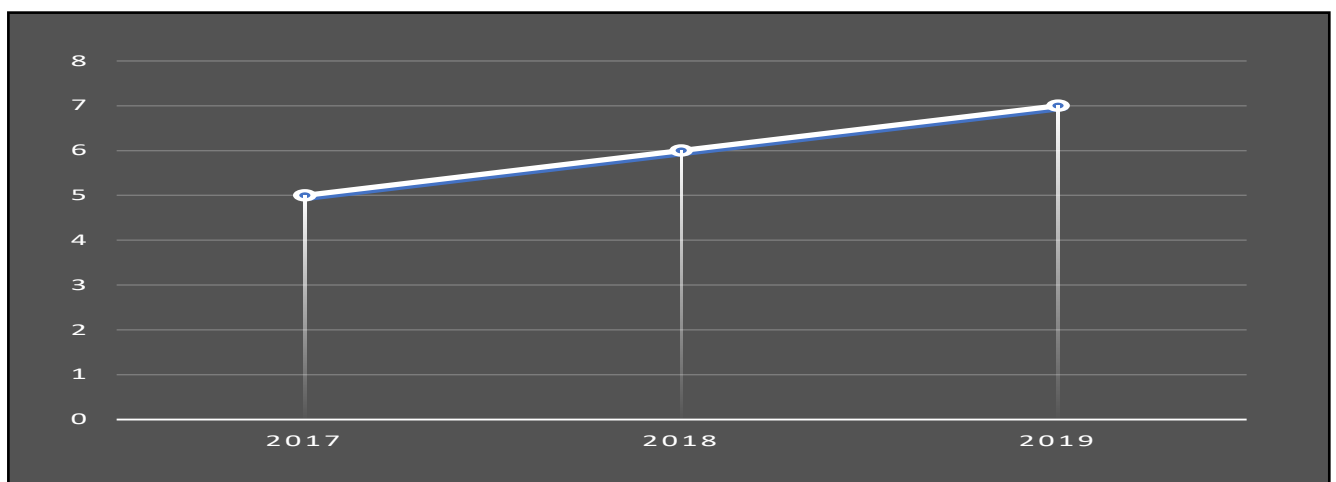
Antall hekkinger økte med 1 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en økning på 17%. Arten hekker solitært. Hekkingene er registrert i Arendal og Grimstad kommuner.

Arten forventes å være utsatt for predasjon fra mink. Vi antar at intensivt uttak av mink vil være positivt for denne artens hekkesuksess.

Figur 31: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 32: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 33: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av artene i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

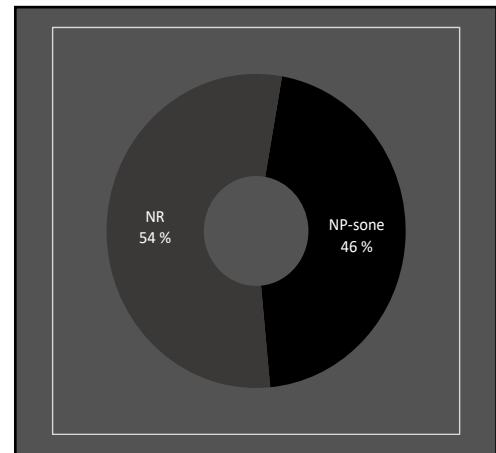
STORSKARV

Mellomskarv er en underart av storskarv. Som hekkefugl er mellomskarv forholdsvis ny i Norge. Første hekkefunn var i 1997 i Øra naturreservat i Fredrikstad. Mellomskarv ble første gang registrert hekkende i gamle Aust-Agder i 2004 på Rivingen naturreservat utenfor Auesøya i Grimstad kommune. På disse snart 20 årene har mellomskarven hatt en markant bestandsøkning og er blitt funnet hekkende på til sammen 10 ulike lokaliteter. De fordeler seg på seks lokaliteter i Grimstad, tre i Arendal og én i Tvedestrand.

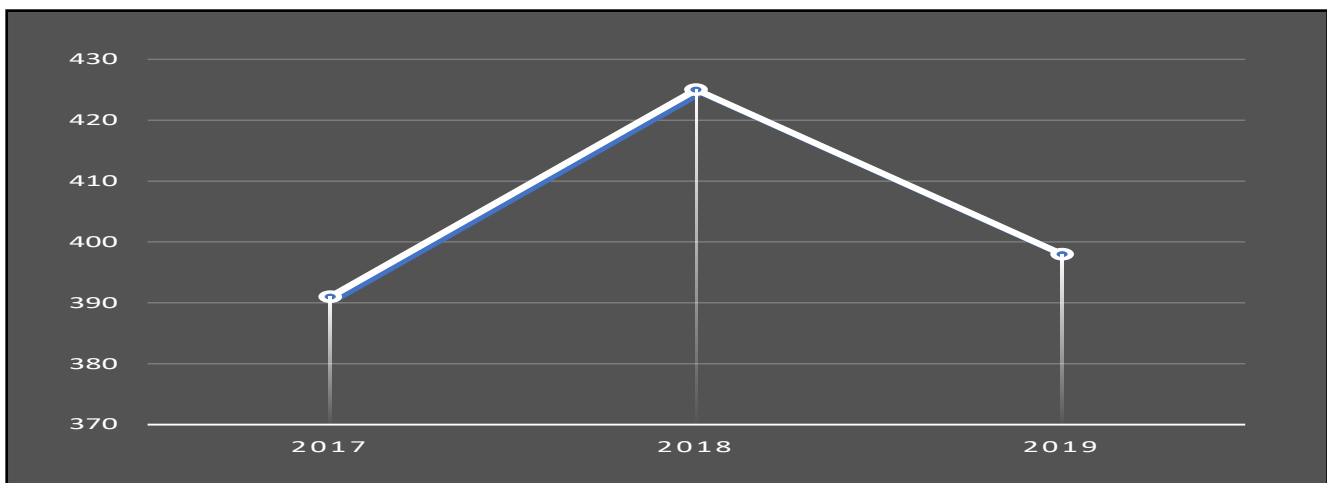
I 2020 reirte vi samtlige lokaliteter etter at ungene hadde forlatt reira og holmene. Til sammen 508 par.

Underarten hekker i ytre skjærgård, ofte eksponert for vind og vær. Vi tror at et par av koloniene “knoppskyter”, uten at nødvendigvis dette betyr at kolonien øker voldsomt. Rivingen og Skurvene har hatt skarv hekkende i mange år. De siste årene har Store Vassfloss nær Rivingen og Flatskjær, nær Skurvene fått mellomskarv hekkende. Begge “moderlokaltetene” har gått tydelig tilbake i antall hekkende par, men ser en på totaltallene mellom “moderlokaltetene” og “knoppskytingslokalitetene” er tallene tilnærmet som før basert på 2019-resultater.

Figur 34: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 35: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 36: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

Lokalitet fra v mot ø	Kommune	Etablert 1. gang	Ant. par 2020	Kommentar
Rivingen	Grimstad	2003	125	Første hekkeplass i A-Agder med ett par (Rune Blix pers. medd.)
Høye Vassfloss	Grimstad	2017	61	
Svartskjær	Grimstad	2020	1	Fikk info om denne i september/oktober 2020 (Rolf Jørn Fjærbu pers. medd.)
Måkeholmene	Grimstad	2019	Utgått	
Skåla	Grimstad	2019	5	
Spærholmene	Grimstad	2015	Utgått	Et forsøk ett år (Rune Skåland pers. medd.)
Flatskjæra, Tvesteinen	Arendal	2017	105	
Skurvene	Arendal	2007	31	
Flatskjæra, Flosta	Arendal	2015	95	
Askerøy-Stangholmen	Tvedestrand	2017	85	
Totalt			508	

Antall hekkende par avtok med 27 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en reduksjon på vel 6%. Arten har et tydelig tyngdepunkt i Grimstad og Arendal kommuner.

Nedgangen på 6 % mellom disse to årene skyldes neppe forflytninger mellom holmer. Vi mener vi har en god oversikt over lokalitetene hvor arten hekker i gamle Aust-Agder.

Tabell 1: Tabellen gir en oversikt over storskarvetableringer som siden har utviklet seg til kolonier. Etableringsår er oppgitt der dette er kjent. Antall per 2020 angir aktive reir i hekkesesongen 2020. Totalt ble det registrert 508 par hekkende storskarv i 2020 i gamle Aust-Agder.

Foto : Hekkende storskarv på Skurvene utenfor Store Torungen, fotograf: Arild Pfaff

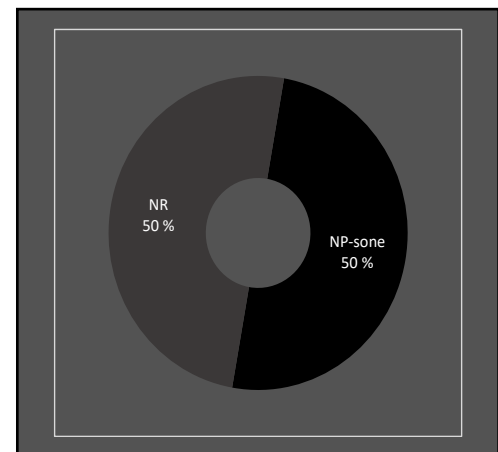
GRAVAND

Arten hekker fåtallig langs kysten av gamle Aust-Agder. Reira er vanskelige å finne da de plasseres under busker og kratt, i steinrøys-er og i bakken. Det antas at det er mørketall knyttet til denne arten, men vi har trolig ikke spesielt mange hekkende par i denne delen av fylket. Hvert år kommer vi over noen få kull av arten som ofte har mange unger når de først lykkes med hekkingen. Vi fanger stort sett ikke opp arten før vi ser ungene på vannet.

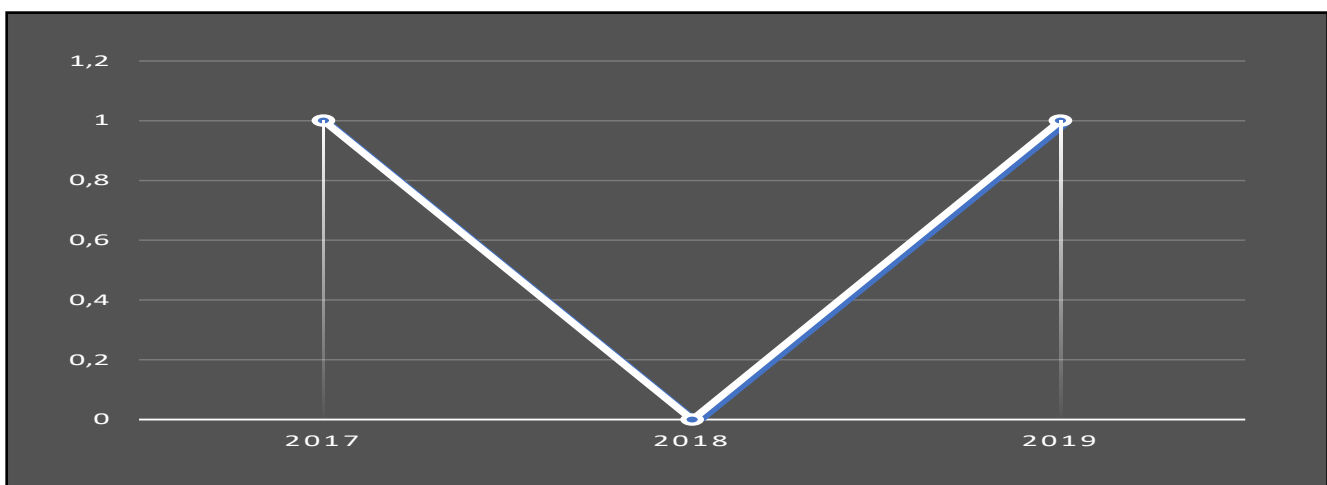
Det ble funnet ett par hekkende i 2017 og ett i 2019 i hhv. Arendal og Grimstad. Områder der arten flere år tradisjonelt påtreffes med kull er Tromlingene, Bjellandsstrand og Ruakerkilen.

Arten forventes å være utsatt for predasjon fra mink. Det er å anta at intensivert uttak av mink vil være positivt for denne artens hekkesuksess.

Figur 37: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 38: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 39: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

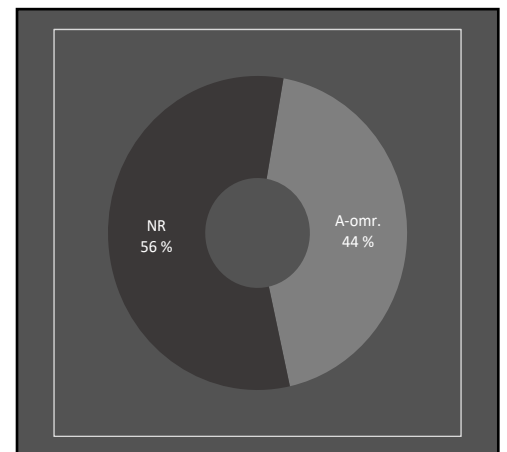
KNOPPSVANE

Første hekking i Aust-Agder var i 1973. Arten er knyttet til den indre og skjermede skjærgården og til ferskvann. De som hekker i ferskvann, blir ikke telt i denne sammenheng. Arten hekker i alle kystkommunene. Lillesand og Tvedestrand har flest hekkende knoppsvaner i telleperioden.

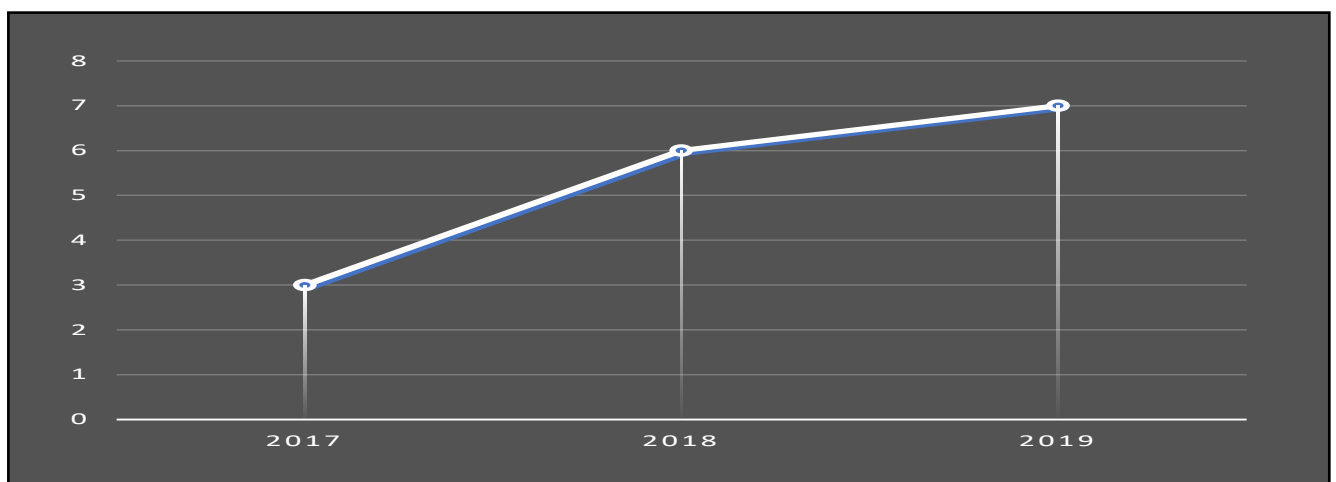
Gjennom 1980 - og 1990-tallet var det vanlig å se kull på både 6, 7 og av og til enda flere unger. Det er lengre mellom de store kulla nå til dags. Bestanden ser ut til å være avtagende i gamle Aust-Agder. Kan dette skyldes økende konkurranse opp mot grågås tro?

Antall hekkinger økte med 1 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en økning på 17%.

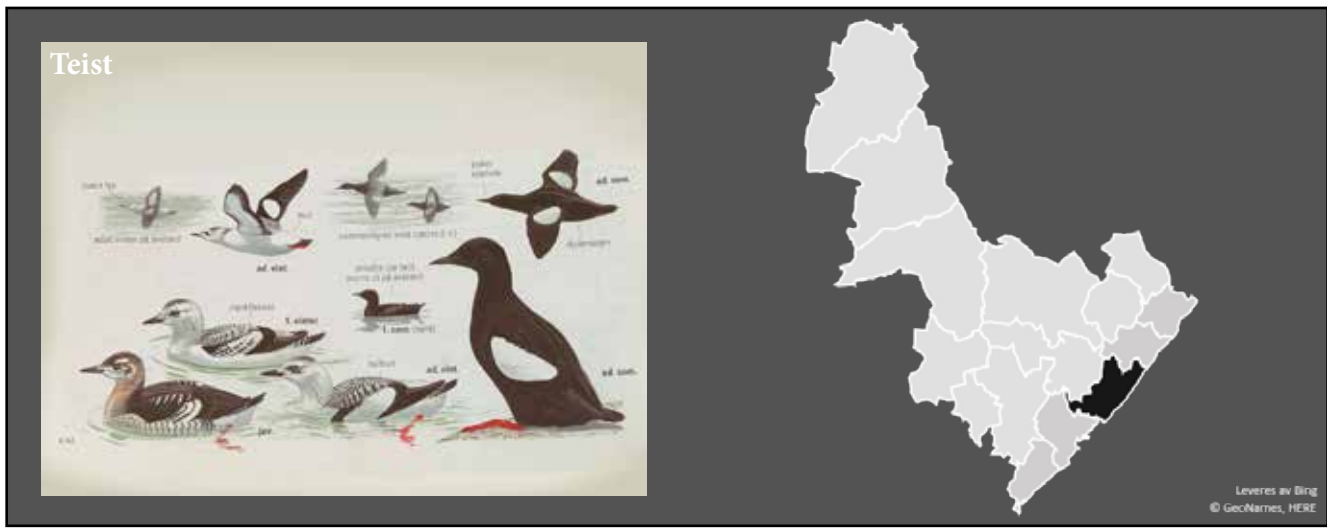
Figur 40: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 41: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 42: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

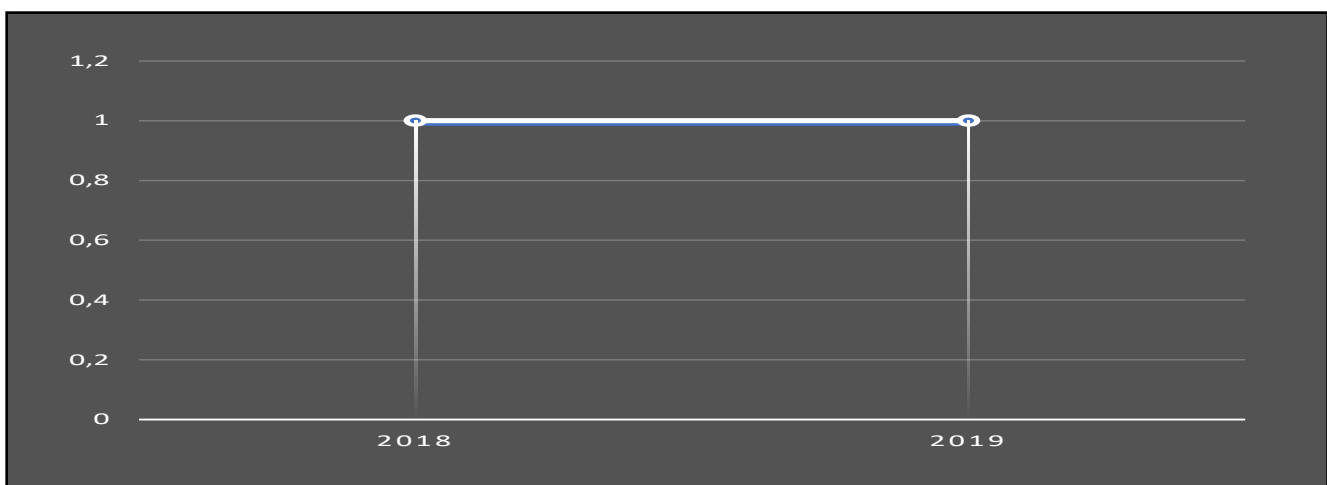

TEIST

Arten er fåtallig hekkende i gamle Aust- Agder. I 2017 fant vi den hekkende for første gang siden 1989. Dette var på Lille Torungen. På samme øya hekket den også i 2019 og 2020 med to ulike reirplasser og fikk frem unge(r) begge år. Siden 2017 er inntrykket at vi ser teist oftere langs kysten av gamle Aust-Agder. Eksempler på steder hvor arten ofte er å se, utover ved Torungene, er øst for Lyngør, østpynten av Tromøya, Spærholmene og Valøyene. Kanskje hekker det i størrelsesorden 4-5 par i gamle Aust-Agder. I Kragerskjærgården og østover hekker arten i kolonier.

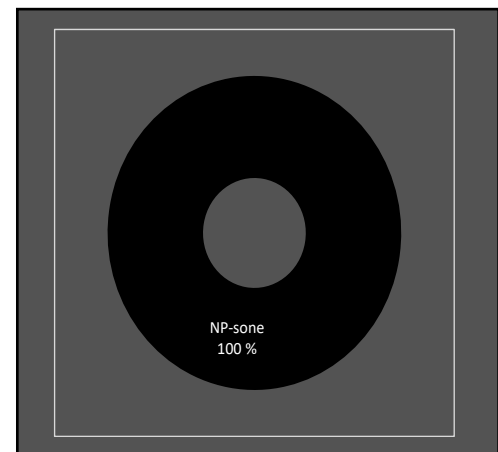
Teist er nok en av artene som er mest utsatt for predasjon fra mink. Arten hekker i trange sprekker nær sjøen, noe som sammenfaller med steder hvor minken liker seg. Siden 2018 har det vært en intensivering av uttaket av mink i Agder. Tallene for uttak av mink gjennom fellefangst og jakt i hele Agder er: 2018 – 164 mink, 2019 – 186 mink og 2020 – 163 mink. Det må også forventes mørketall fordi uttak fra privatpersoner ikke blir registrert i Rovbasen. Bestanden av mink i viktige sjøfuglområder av Agder er lavere enn før 2018. Det er å anta at dette vil ha effekt på flere bakkehekkende arter av sjøfugler, ikke minst teisten.

Parallelt med forsterket uttak av mink har vi også prøvd å få arten

Figur 45: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet.

Figur 43: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 44: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

til å ta i bruk opphengte fuglekasser plassert på minksikre steder. Totalt 18 stk. henger oppe. I Vestfold og Telemark har man fått teist til å hekke i tilsvarende kasser som er murt inn i steinrøyser der teisten hekker i koloni. Til nå har ingen av dem blitt brukt av teist. Vi tror utfordringen ligger i å få en tynn bestand, som til nå har hekket i naturlige hulrom, sprekker, under stein og lignende, til å ta i bruk kasser på steile fjellvegger. Derfor er noen av kassene murt inn i steinrøyser også hos oss. Disse er ikke minksikre, men håpet er at det er lettere å få arten til å hekke i en slik kasse på bakken. I neste omgang håper vi på at teist som er klekt i en kasse lettere vil kunne akseptere en kasse som er montert minksikkert på en fjellvegg.

Vi har prøvd å forbedre den naturlige hekkelokaliteten ved å tilføre et mer finkornet substrat bestående av stedefen skjellsand samt at underlaget er planert noe. Det er også supplert med flere stein i toppen av sprekken for å gjøre hekkeplassen mer attraktiv. Så håper vi teisten er av samme oppfatning? Det er også gjort tilsvarende utbedringer i et par nærliggende potensielle hekkeplasser.

Foto : Teist. Nederst: Teisten hekker på små trange steder som i denne fjellsprekken. Legg merke til egget midt i bildet, fotograf Arild Pfaff. Resten illustrasjonsbilder fra unsplash.com, fotograf Mitch Hodge

HAVHEST

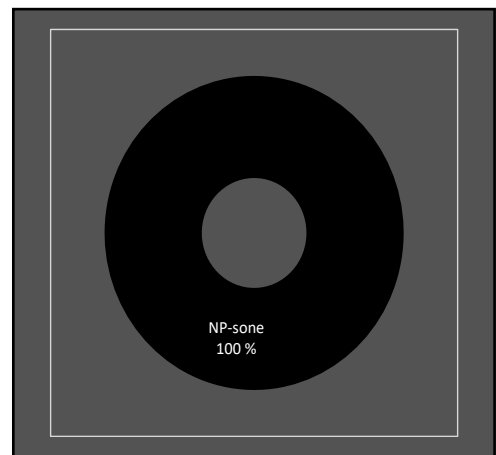
I 2013 fikk vi de første indikasjoner på at vi var i ferd med å få en ny hekkende art i gamle Aust-Agder. To par havhest lå tilsynelatende og ruget på Skurvene vest av Store Torungen 24. mai dette året. Det ble dessverre ingen unger dette året, og heller ikke året etter, til tross for ruging også da. Men to år senere, den 26. Juli 2015, ble den første ungen observert i det den kikket frem ved siden av den voksne fuglen.

Det har variert fra ett til fire par som har vært til stede i den lille kolonien siden den gang. Til nå ser det ut til at det kun er ett av parene (samme par?) som får frem unger. Det er i alle fall på samme reirplass vi har sett unger i 2015, 2017 og 2018.

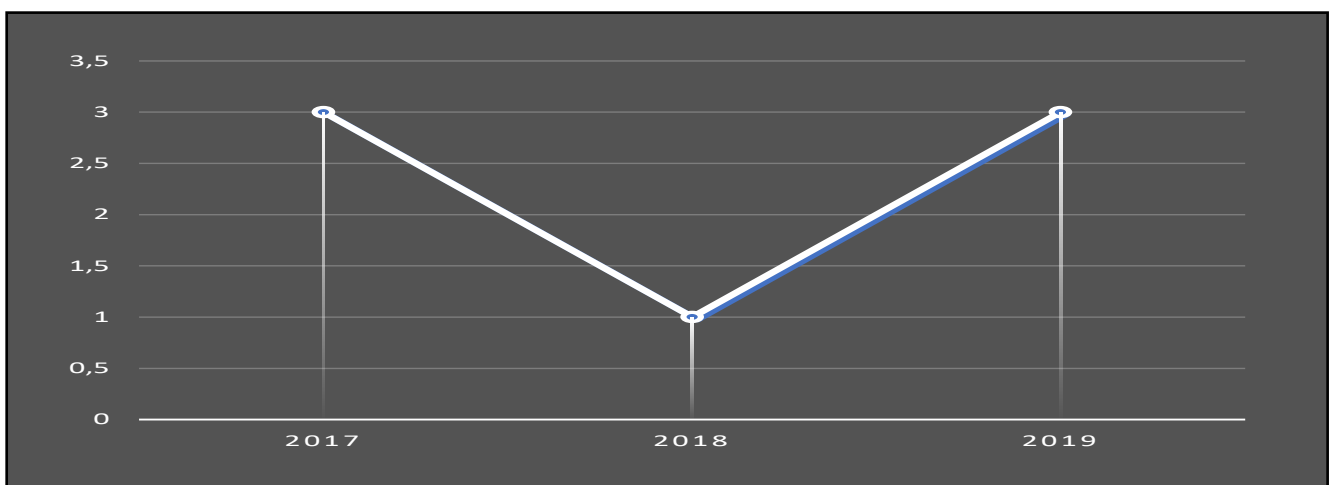
Vi må til Rogaland for å finne nærmeste kjente hekkeplass i Norge. Det var tidligere en koloni i Vest-Agder, men denne er utgått i sin helhet. Arten er heller ikke kjent hekkende øst for oss i Sør-Norge. Dette er da Norges sørligste hekkeplass for tiden og Sør-Norges østligste.

Trolig er Skurvene og da særlig "Skarveøya" et godt egnet sted for en art som havhest. Øya er beskyttet som sone A i Raet nasjonalpark med ilandstigningsforbud i deler av hekketiden til havhesten.

Figur 46: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler.

Figur 47: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter.

Figur 48: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og 2018 - 2019.

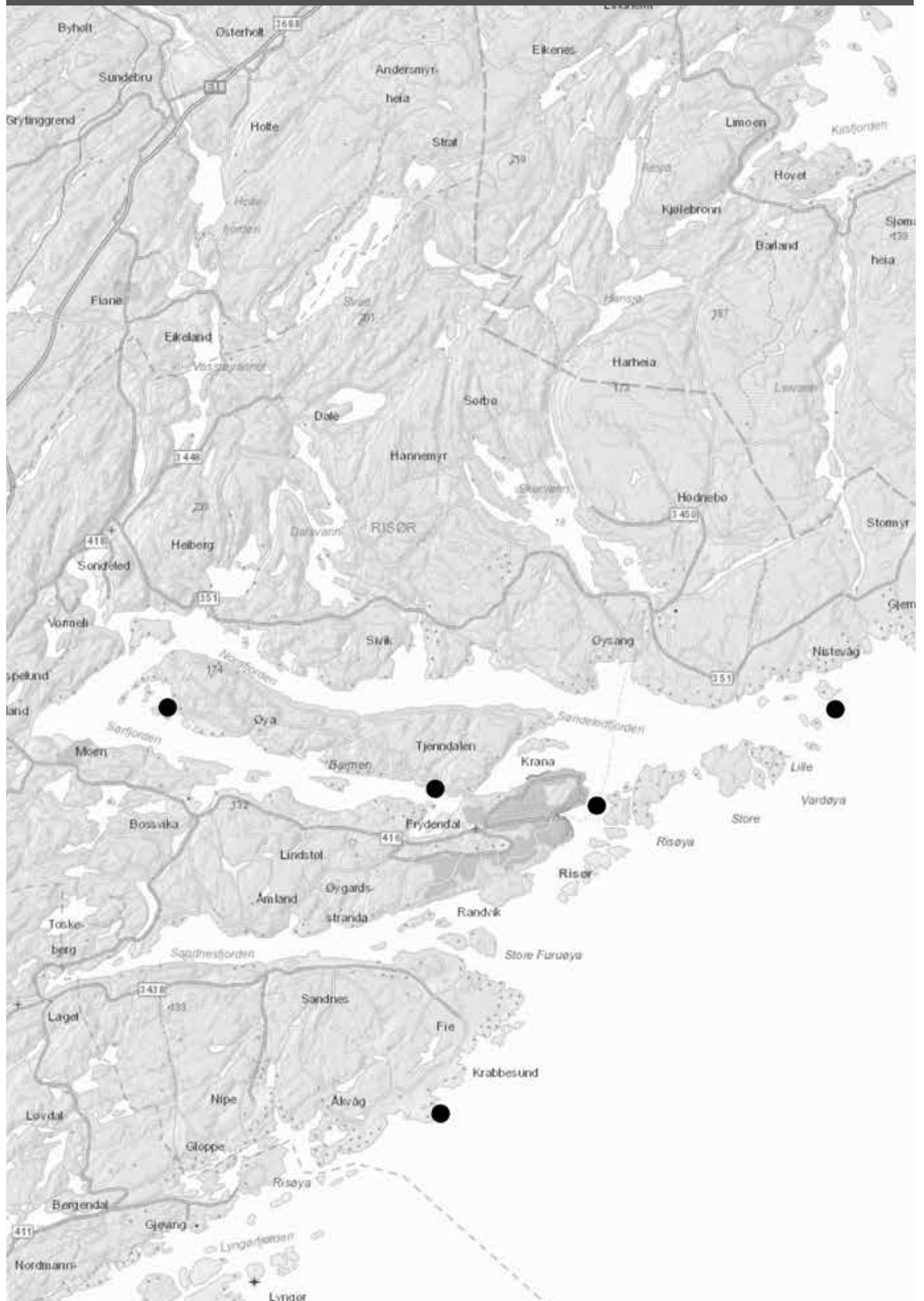
Øya huser også en koloni med mellomskarv som i senere år er redusert i størrelse da vi tror deler av denne kolonien har flyttet inn på Flatskjær ved siden av Tvesteinen. Skarvekolonier lukter og folk kvier seg nok for å gå i land på denne holmen som følge av lukta samt at det er et yrende liv av skarv - og stormåker i alle aldre gjennom hele den attraktive perioden på sommeren. Trolig tenker minken seg om før den går i land her med så mange spisse og store nebb som truer. Det er også sjeldent at det er vindstille nok her til at det er ok å legge til med båter på øya. Her burde det være mulig for havhesten å trives i årene fremover, men den lille størrelsen på havhestkolonien gjør den svært sårbar.

Foto : Hekkende havhest på Skurvene. Øverst: Havhest med unge, fotograf Arild Pfaff

LOKALITETER

GJENNOMGANG AV LOKALITETER I RISØR KOMMUNE

RR1 STANGHOLMEN NR

Kommune: Risør kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Middels til lav
Beskrivelse: Ca. 9 daa, består i hovedsak av en hovedholme og noen skvalpeskjær.

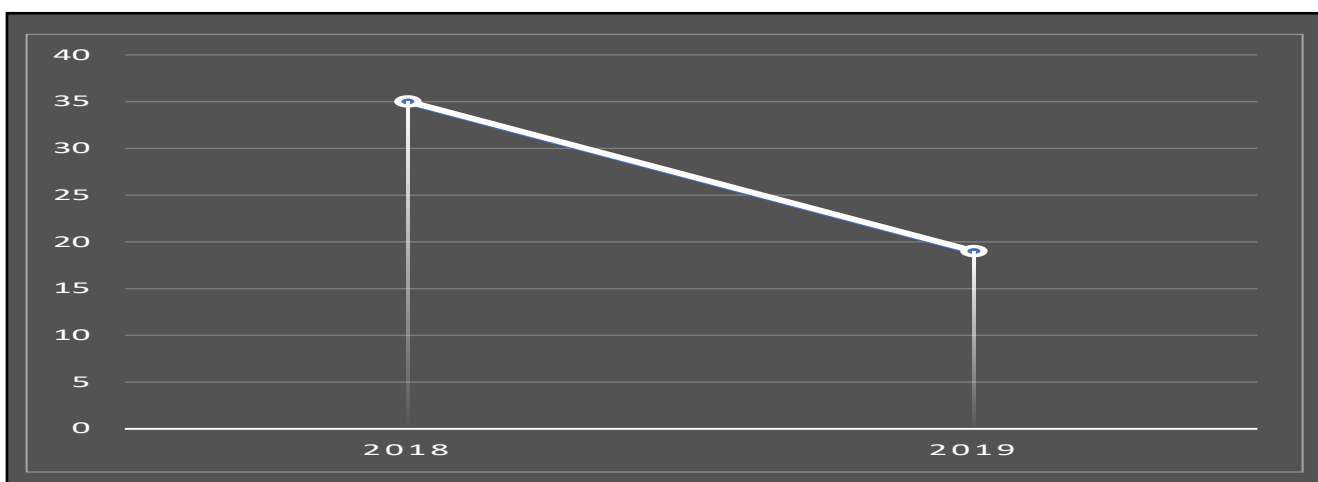

Kolonien har en klar overvekt av hekkende gråmåke. Stangholmen som ligger langt ute, øst i Risør kommune, ble vernet som naturreservat i 1980. Reservatet har hatt svingende resultater de senere årene. På grunn av misforståelser ble lokaliteten ikke telt i 2017, slik at vi kun har reirtellingsresultater fra 2018 og 2019. NOF, som har individuelt reservatet forteller at det har vært relativt lite hekkende fugler her i det siste.

Lokaliteten ligger i ytterste skjærgård og er eksponert mot åpent hav, men det er kort til naboøyer i flere retninger. Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink i reservatet, men på nærmeste øygruppe, Grønholmene som ligger mindre enn 400 m fra, er det i perioden tatt ut tre individer.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	30	10
Sildemåke	-	3	0
Svartbak	-	2	3
Fiskemåke	-	0	1
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	0	4
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	35	19

Tabell 2: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 49: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

RR2 MANNSKJÆRET NR

Kommune: Risør kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Meget god
Beskrivelse: Ca. 7 daa, består av en holme

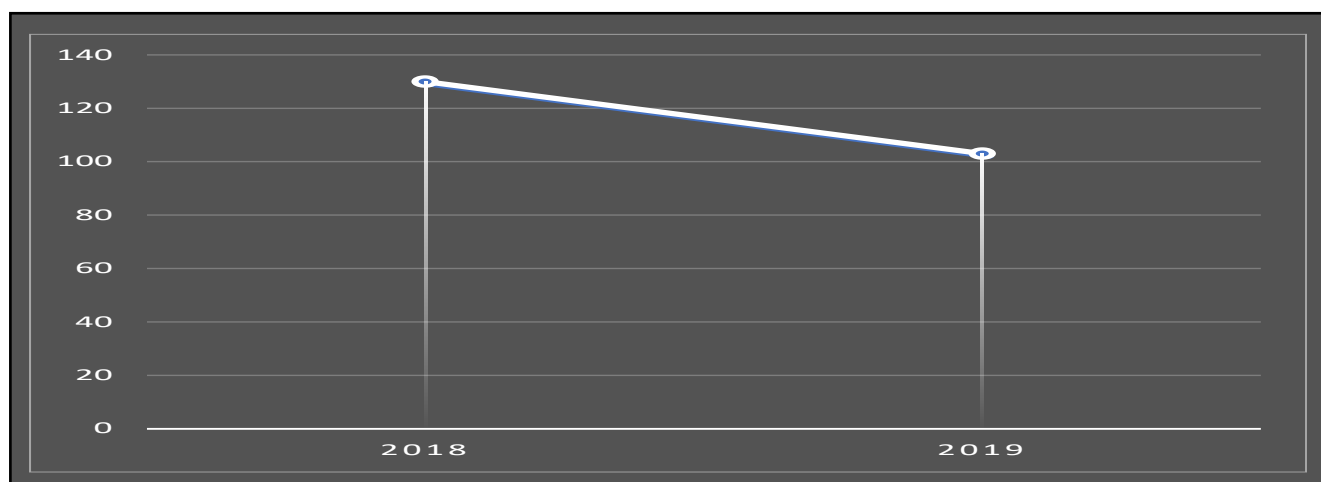

Lokaliteten er stabil og god, og huser en stor gråmåkekoloni. Innslagene av sildemåke er relativt beskjedne på lokalitetene vi kjenner i Risør kommune. På Mannskjæret har det kun vært registrert 6 par hekkende sildemåke per år. Mannskjæret, som ligger værhardt plassert utenfor Sild, ble vernet som naturreservat i 1980. På grunn av misforståelser ble lokaliteten ikke telt i 2017, slik at vi kun har reirtellingsresultater fra to sesonger her.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink i reservatet eller i umiddelbar nærhet.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	119	89
Sildemåke	-	6	6
Svartbak	-	3	5
Fiskemåke	-	0	0
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	1	2
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	1	1
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	130	103

Tabell 3: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 50: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

RA1 LYKTHOLMEN

Kommune: Risør kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Middels - orange flaggstatus
Beskrivelse: Litt over 0,5 daa stor holme

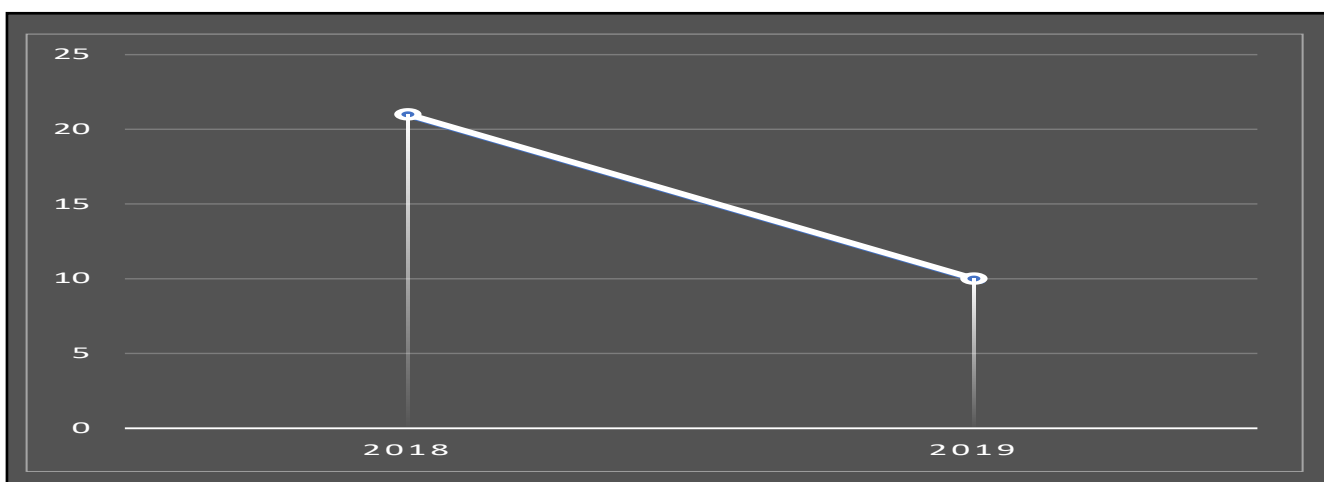

Lyktholmen har vist seg å være en god makrellternekoloni, men med svingende tilslag. I 2017 ble det rapportert om hekkende terne her, men systematisk telling i A-lokalitetene tok ikke til før i 2018. Det var et bra år for makrellterne på Lyktholmen. I 2019 var det derimot kun andre arter som hekket her. Likevel må lokaliteten betraktes å være relativt god, tatt i betraktning den beskjedne størrelsen og plasseringen midt i leia like utenfor Risør by.

Lokaliteten må antas å være utsatt for forstyrrelser, da lokaliteten ligger midt i leia i et smalt sund med mye båttrafikk. I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink på det lille skjæret, men innenfor de nærmeste ca. 800 meterne er det i perioden tatt ut 31 mink.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	1
Fiskemåke	-	2	5
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	14	0
Ærfugl	-	4	4
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	21	10

Tabell 4: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 51: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

RA2 KVENNHUSHOLMENE

Kommune: Risør kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Bra - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 4 daa. Består av 1 stor (RA2-1) og 2 små holmer (RA2-2/3)

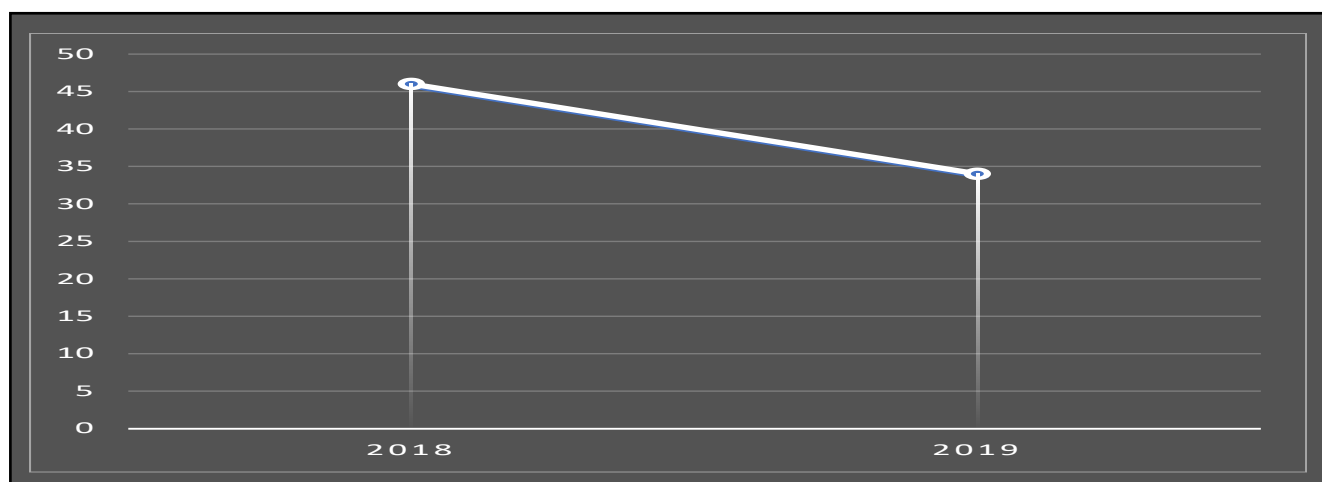

Kvennhushomene ligger like inntil Barmen i tilknytning til en småbåthavn, og består av tre dellokaliteter med forskjellige kvaliteter. Den største holmen (dellokalitet 1) har tilknytning til dellokalitet 2 ved lavvann, og innehar flest stormåker som hekker spredt på holmen. Dellokalitet 2 har hatt litt større variasjon, med blant annet hekking av knoppsvane, tjeld, ærfugl og makrellterne. Dellokalitet 3 er en liten holme som ligger rett ved land (Barmen) og har tett bestand av hekkende fiskemåke.

Lokalitetene ligger svært utsatt til hva gjelder forstyrrelse. For å komme inn/ut av småbåthavnen må man gå svært tett på lokalitetene. I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink på selve lokaliteten, men like på innsiden, på Barmensiden, innenfor 80 meter er det tatt ut hele 10 mink i perioden. Innenfor de nærmeste ca. 600 meterne er det tatt ut 21 mink i perioden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	13	16
Sildemåke	-	2	0
Svartbak	-	1	0
Fiskemåke	-	23	17
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	1	0
Ærfugl	-	4	0
Grågås	-	0	0
Hv.kingås	-	0	0
Tjeld	-	1	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	1	0
Total	-	46	34

Tabell 5: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 52: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

RA3 TERNEHOLMEN - BARMEN

Kommune: Risør kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget bra - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 3 daa, består av en langstrakt holme

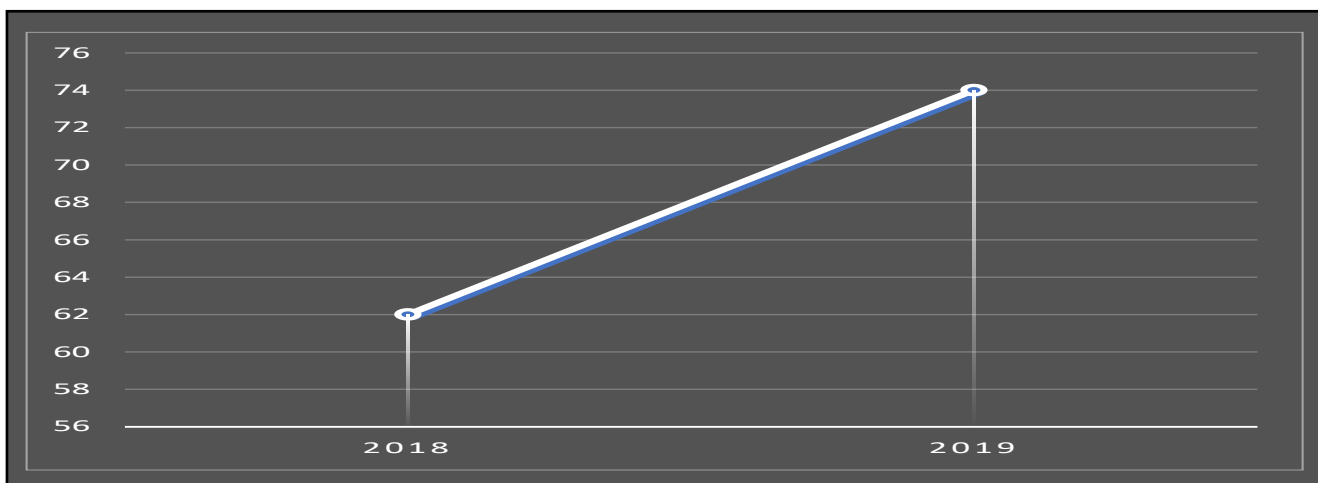

Terneholmen er en tynn og langstrakt holme som ligger innerst i Sørkjolen ved Barmen. Dette er den desidert beste A-lokaliteten vi kjenner til i Risør kommune. Her hekker det en stor koloni gråmåke med innslag av sildemåke og svartbak. I tillegg hekker det også noen par fiskemåker her.

Det har ikke vært fangstet på mink i dette området i perioden. Lokaliteten antas med stor sannsynlighet å være utsatt for minkpredasjon pga. beliggenheten nær både land og Barmen. Ligger også utsatt til med tanke på båttrafikk og forstyrrelse fra folk som går i land her.

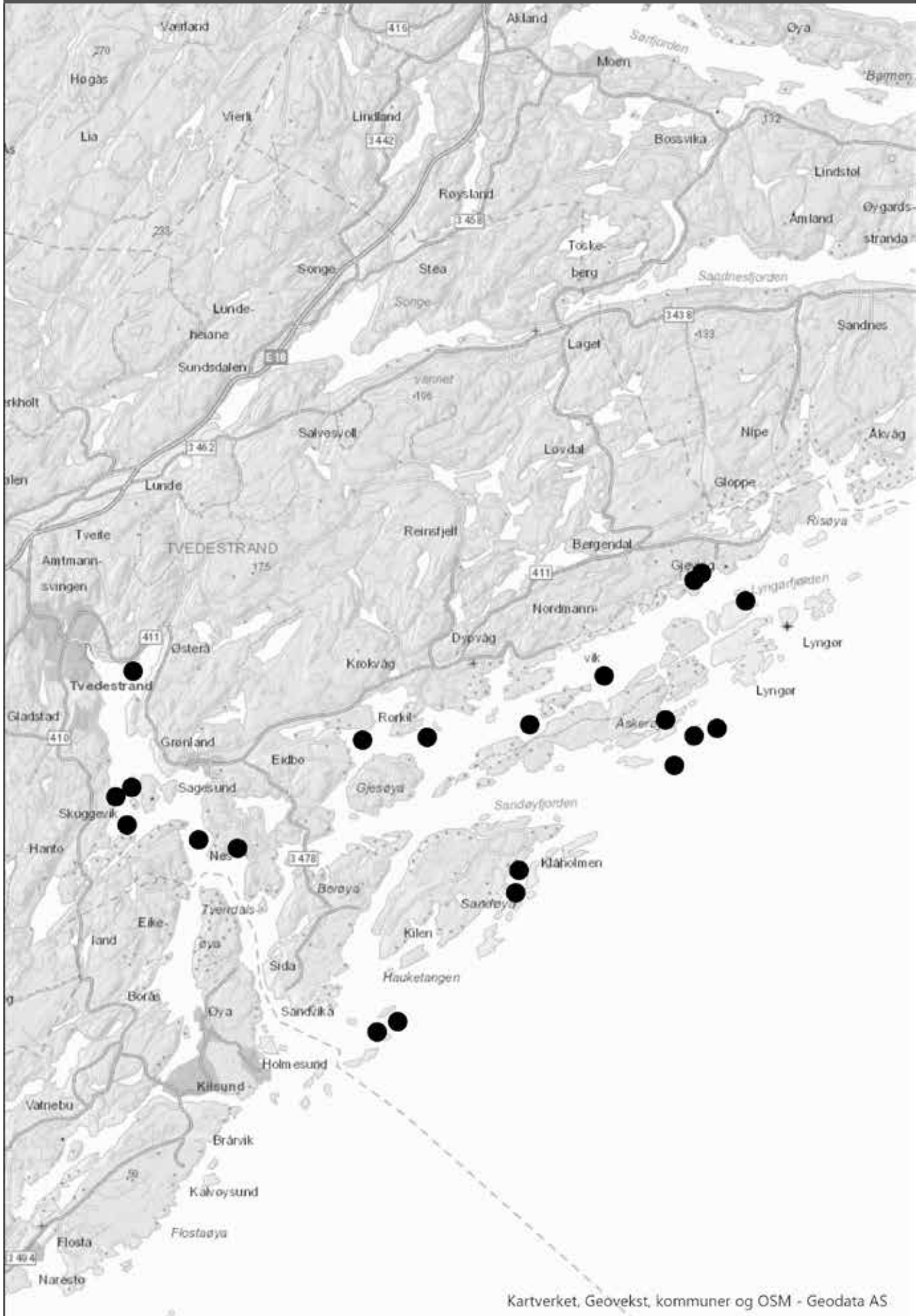
Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	42	59
Sildemåke	-	12	6
Svartbak	-	1	0
Fiskemåke	-	2	3
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	5	4
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	1
Total	-	62	74

Tabell 6: Tabellens viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 53: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GJENNOMGANG AV LOKALITETER I TVEDESTRAND KOMMUNE

Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

TR1 LILLE LESTHOLMEN

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Dårlig
Beskrivelse: Ca. 800 kvm holme uten særlig vegetasjon.

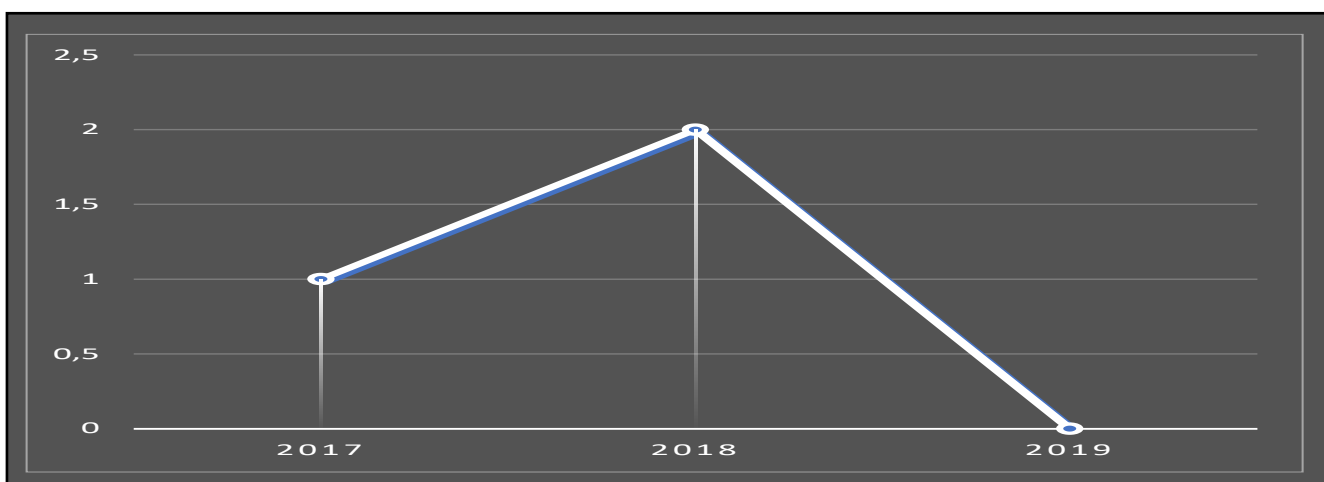
Lite reservat som stammer fra det opprinnelig sjøfuglvernet i 1980. Reservatet har dessverre vært dårlig i langt tid, og i de senere årene har det kun vært et fåtall gjess og ærfugl som har hekket her.

Reservatet ligger tett på Nybrygga hvor det er mye aktivitet/trafikk, og hvor det har kommet inn tips om ulovligheter opp mot hekkende sjøfugl. I 2017 og 2018 lå det en flåte til å oppbevare leppefisk i, noen få meter fra øya. Forholdet ble politianmeldt og det har i ettertid ikke vært flåte her.

Reservatet ligger nær land og er lett tilgjengelig for mink. I perioden 1.1.2018 tom februar 2021 har det blitt tatt ut fire mink innen en avstand av ca. 280 m fra reservatet. Det er med andre ord et reservat med en del utfordringer for hekkende sjøfugl. Makrellternene i området har i nyere tid foretrukket å hekke på A-lokaliteten "Nybrygga" like nord for reservatet.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	0	0	0
Hettmåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	1	0
Grågås	1	0	0
Hv.kinngås	0	1	0
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	1	2	0

Tabell 7: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 54: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TR2 RUHOLMEN

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Middels god
Beskrivelse: Ca. 10 daa fordelt på ca 11 holmer. Ruholmen og Tangferholmen de to største og sentrale.

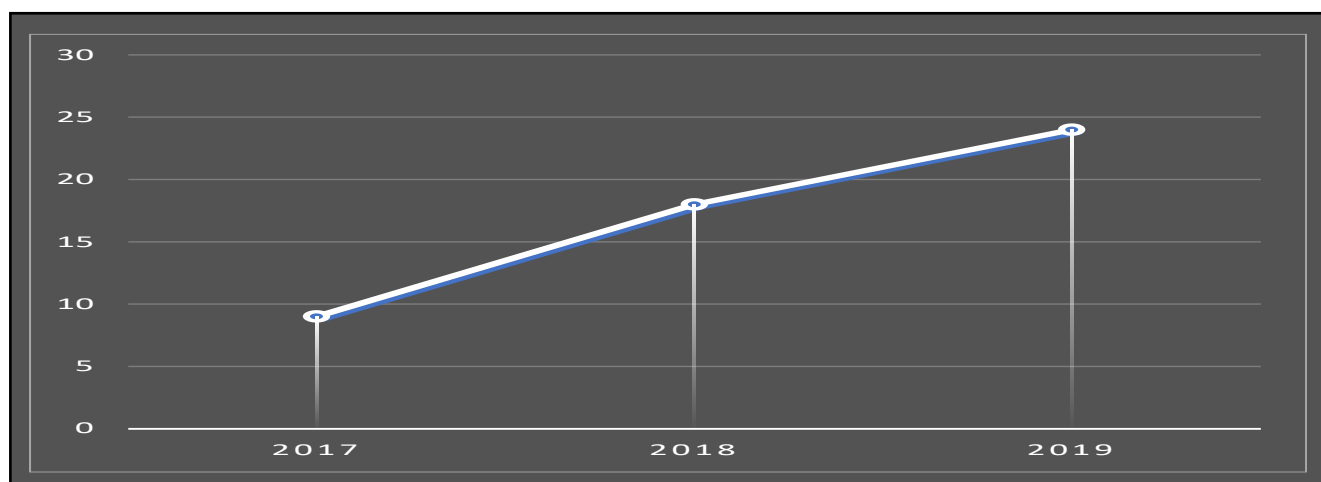
I vernet fra 1980 heter det at øygruppen Ruholmen og Tangferholmen med Selskjæra og omkringliggende skjær og sjøarealer i en avstand av ca. 50 m fra land er fredet. Dette har medført en noe rar avgrensning, og egentlig to separate reservater; Ruholmen i nord og Tangferholmene i sør. Selskjæra er som navnet indikerer en svært mye brukt lokalitet for steinkobbe. Her kan det på det meste (om vinteren) sees mer enn 60 individer. Skjæra er lave, nakne og egner seg godt for hvilende sel.

Lokaliteten har i nyere tid ikke huset mange par hekkende fugler. Det er Tangferøya som har de fleste hekkingene. Holmene har en god del vegetasjon som passer for gjess og ærfugl som vi ofte finner her. I tillegg har det vært et fåtall fiskemåke, og et ett par med knoppsvane som av og til hekker på Ruholmen.

1.1.2018 t.o.m februar 2021 har det blitt tatt ut tre mink innen en avstand av ca. 1 km fra reservatet. Ingen mink er fanget i reservatet. Det har i mange år lagt et blåskjellanlegg på nordsiden av Tangferholmen. Dette anlegget går delvis inn i 50 m sonen rundt reservatet. Anlegget er ikke i drift og det er på høy tid at det blir ryddet bort.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	2	2	1
Fiskemåke	2	5	5
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	1
Ærfugl	3	8	8
Grågås	1	1	7
Hv.kinngås	0	1	0
Tjeld	1	1	2
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	9	18	24

Tabell 8: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 55: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TR3 LILLE HALSHOLMEN

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Dårlig
Beskrivelse: Ca. 1,8 daa fordelt på 3 holmer og skjær. Hovedholmen er på hele 1,7 daa og uten særlig vegetasjon

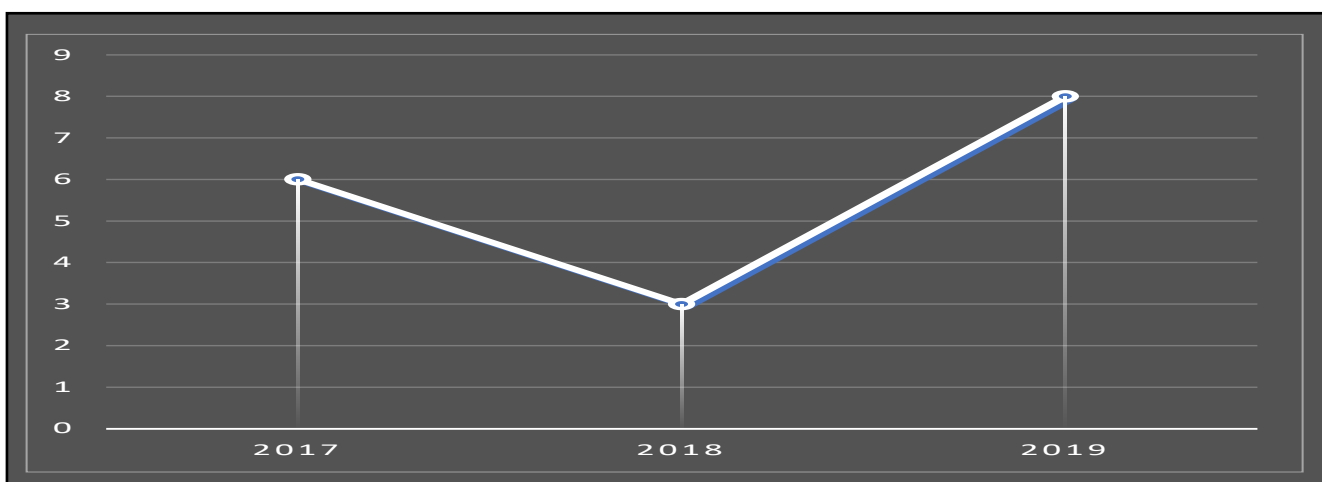

Reservatet ble opprettet i 1980. Særdeles liten hekkeaktivitet her de senere årene. Noen svartbak har hekket her, et fåtall grågjess, ærfugl og et par med knoppsvane. I noen år var det en gråhegrekoloni som holdt til like ved reservatet. Denne er flyttet nå, men fortsatt er reira å se i trærne.

Våren 2012 rensket SNO på oppdrag fra Fylkesmannen øya for busker og trær som et biotopforbedrende tiltak for å øke sjansen for at eks. makrellterne skal kunne ta øya i bruk igjen. Det har til nå ikke hatt effekt på antall hekkende sjøfugl i reservatet. I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det ikke blitt tatt ut mink innenfor en km fra reservatet.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	1
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	2	1	0
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	2	1	6
Grågås	1	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	0	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	1	1	0
Total	6	3	8

Tabell 9: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 56: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TR4 STORSKJÆRET

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Dårlig
Beskrivelse: Ca. 1 da holme med litt vegetasjon

Nok et lite reservat fra den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ble vernet i 1980.

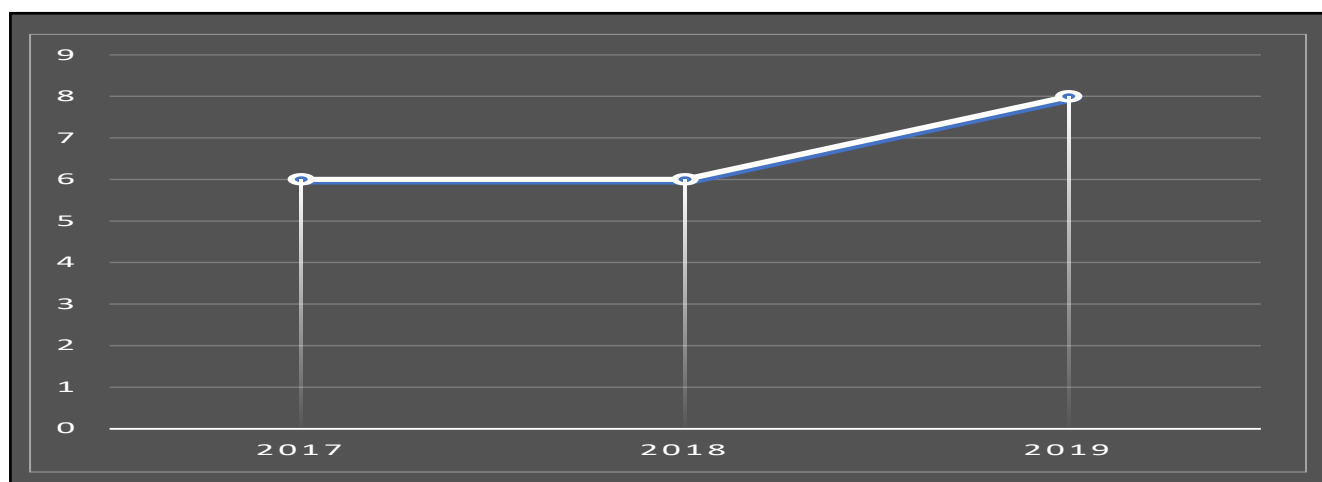
Antallet hekkende fugler i reservatet har vært dårlig de senere årene, men vi finner likevel ganske mange arter på denne lille holmen. Både makrellterne og fiskemåke hekker her sammen med ærfugl og gjess. Det har også hekket knoppsvane her.

Lokaliteten ligger tett på land og bebyggelse på innsiden ved Hantø-sundet. Det har vært konflikter rundt hekkende fugler i området. Knoppsvane ble avlivet i 2020 av Tvedestrand kommune pga. konflikt mellom svanen og beboere i området.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut to mink i dette reservatet.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	1	1	1
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	2	1	0
Ærfugl	2	3	4
Grågås	1	1	1
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	0	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	1
Total	6	6	8

Tabell 10: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 57: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TR5 STAKKETOSKJÆRET

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Meget god
Beskrivelse: 500 kvm holme med en del lav vegetasjon/grass

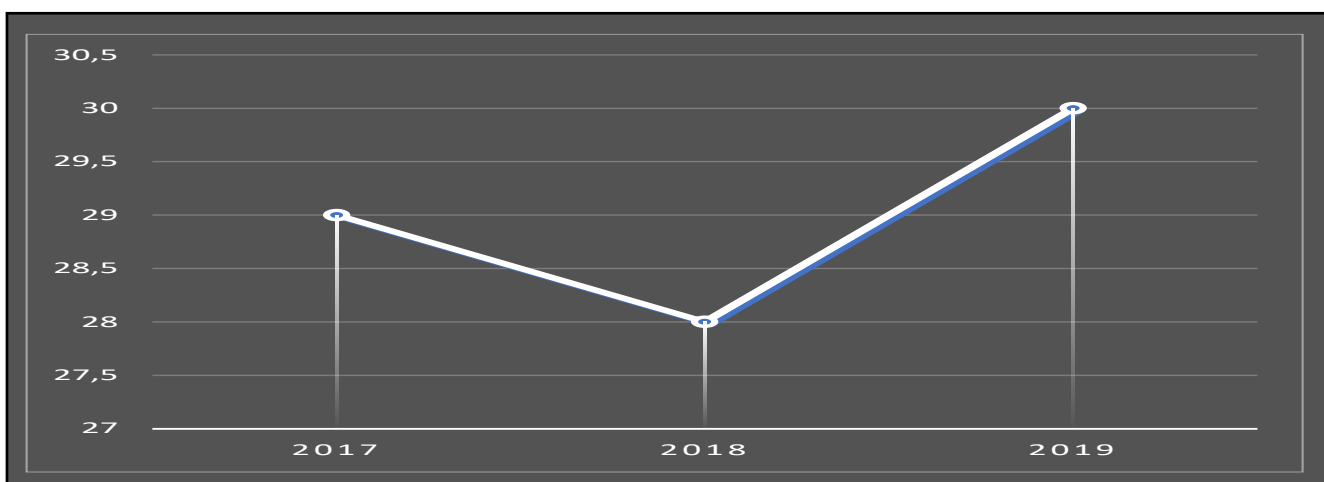

Et lite og fortsatt godt reservat fra den opprinnelig sjøfuglverneplanen. Vernet i 1980. En solid koloni fiskemåker har hekket her siden reirtellingen startet. Det er også registrert to par hekkende makrellterner her fast sammen med en del ærfugler. Tjeld er også fast inventar. Kolonien kan kanskje sees i sammenheng med Lolta på andre siden av fjorden, hvor det hekker både fiskemåke og makrellterner i større antall.

For noen få år siden ble kolonien raidet av grevling midt i hekketiden. Dette året gikk hele produksjonen med. I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det ikke blitt tatt ut mink i reservatet. Men to mink er tatt på reservatet Storskjæret som ligger mindre enn 500 m lengre ute i fjorden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	1	1	2
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	21	22	22
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	2	2	2
Ærfugl	4	2	3
Grågås	0	0	0
Hv.kingås	0	0	0
Tjeld	1	1	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	29	28	30

Tabell 11: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 58: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TS1 BLYSTEINSKJÆRA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Meget dårlig
Beskrivelse: Ca. 10 daa fordelt på i hovedsak seks holmer og mindre skjær uten vegetasjon

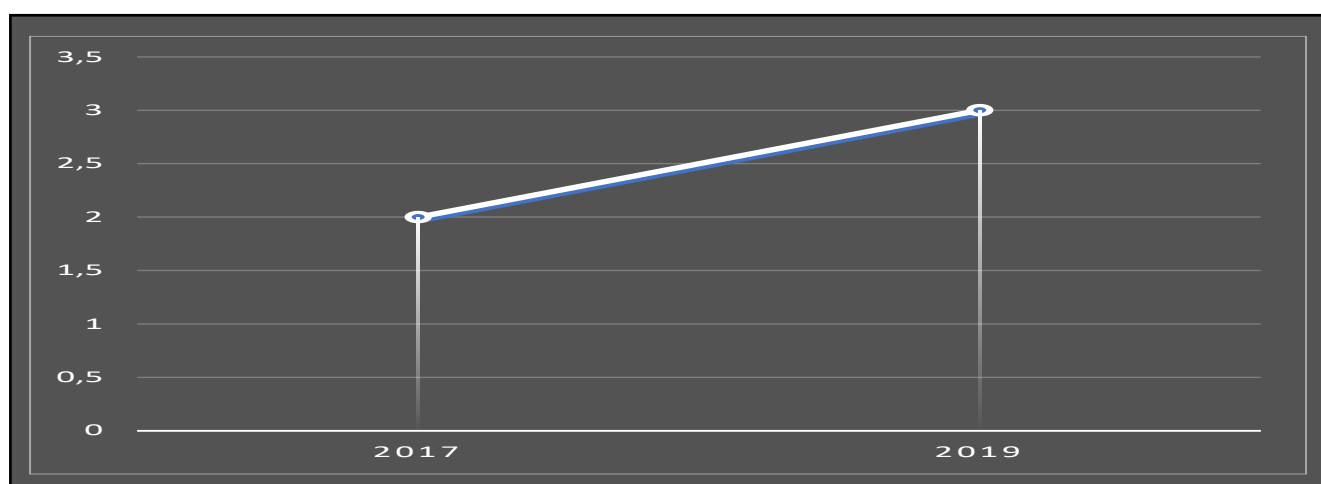

Dette er den østligste sjøfuglsonen i nasjonalparken. Blysteinskjæra består av flere mindre holmer og skjær og det er først og fremst svartbak som hekker på disse lave og værutsatte holmene. De tre sonene TS1-TS3 ligger tett utenfor Askerøya og Nautholmene og utgjør en "hot spot" for sjøfugl i Tvedestrand kommune. Avgrensningen av denne hotspotten i tre soner har ført til at den østligste sonen, Blysteinskjæra, ikke inneholder spesielt mange hekkende sjøfugl, og årlig registreres det bare 1-3 par hekkende svartbak innenfor denne lokaliteten.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut 7 mink innenfor ca. 1 km. Disse skjæra ligger eksponert til, men på fine dager vil dette være attraktive solingsskjær.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	2	0	3
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	2	0	3

Tabell 12: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 59: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TS2 ASKERØY - STANGHOLME

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 51 daa fordelt på en stor holme/øy og en liten. Den store holmen har partier med mye høy vegetasjon.

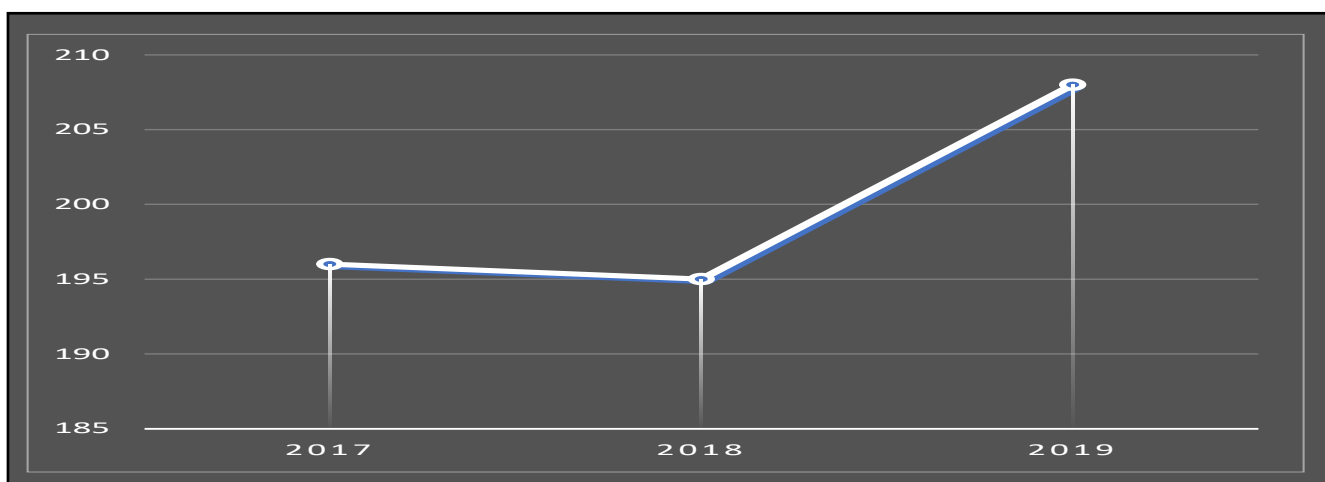
I motsetning til Blysteinskjæra er Askerøy-Stangholme en særdeles god lokalitet med stort artsmangfold. På den største dellokaliteten er det en god del vegetasjon på de midtre delene – ganske mye busker og kratt, som egner seg for gjess og ærfugl som hekker spredt utover øya. Særlig bør nevnes en stor tetthet av hvitkinngås.

Det er den vestre delen rundt sjømerket som utmerker seg som spesielt god. Her hekker en stor blandingskoloni av sildemåke og gråmåke. I tillegg har det etablert seg en storskarvkoloni her. Den ble første gang oppdaget i 2017, og det ble registrert seks reir. Etter det har den vært i kraftig vekst og i 2020 ble det registrert 85 par hekkende her (se artsomtale storskarv). Artsmangfoldet er som sagt stort på lokaliteten, og som en kuriositet har vi registrert den eneste hekkende stokkanda i overvåkingsområdet her på Askerøy-Stangholme i 2018.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut fire mink på holmen. Legger en på ca. en km avstand fra holmen er det tatt ut 13 mink. Det er tilrettelagt med fortøyningsbolter fra tiden før øya ble etablert som sjøfuglsone. Det er nok fristende å legge til på innsiden her selv om det vil være et lovbrudd.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	37	50	62
Sildemåke	99	74	59
Svartbak	7	11	9
Fiskemåke	2	1	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	17	11	9
Grågås	1	0	4
Hv.kinngås	26	33	26
Tjeld	1	1	1
Siland	0	0	0
Storskarv	6	13	38
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	196	194	208

Tabell 13: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 60: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TS3 FLATESKJÆRA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 29 daa fordelt på ca. 10 store og små holmer. De to største er ca. 10 daa hver. Relativt vegetasjonsløse holmer

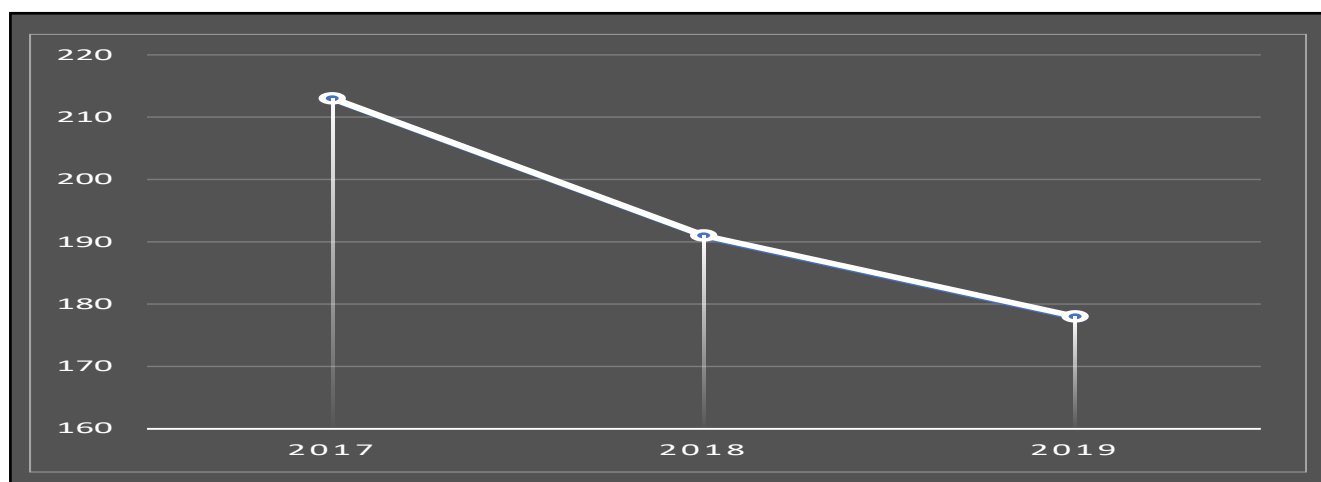
Flateskjæra er også en veldig god lokalitet i denne “hot spoten” rundt Nautholmene ved Askerøya. Lokaliteten består av flere holmer og skjær, og er inndelt med følgende enkeltlokaliteter: TS3-1 nest størst og lengst mot nord. TS3-2 på østsiden av TS3-1 og ser ut som to små holmer på kart. TS3-3 ligger mellom de to største holmene og like syd for/henger sammen med TS3-1. TS3-4 er den største holmen og ligger lengst mot syd.

Holmene er uten høyere vegetasjon og inneholder en stor og god blandingskoloni av stormåker. Det er klart overvekt av sildemåke i kolonien og en del hekkende svartbak. Det hekker også mye ærfugl her og en del hvitkinngås.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut 13 mink innen en avstand av ca. 1 km fra Flatskjæra. På fine dager med lite vind er disse skjæra fristende å gå i land på med sine flotte svaberg. Det har vært tilfeller av ilandstigning her i forbudsperioden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	19	39	23
Sildemåke	164	135	130
Svartbak	9	6	5
Fiskemåke	0	0	1
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	15	9	14
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	6	2	4
Tjeld	0	0	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	213	191	178

Tabell 14: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 61: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TS4 LILLE LANGBÅEN

Kommune: Tvedstrand kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Middels god
Beskrivelse: Ca 4 daa kupert holme med lite vegetasjon

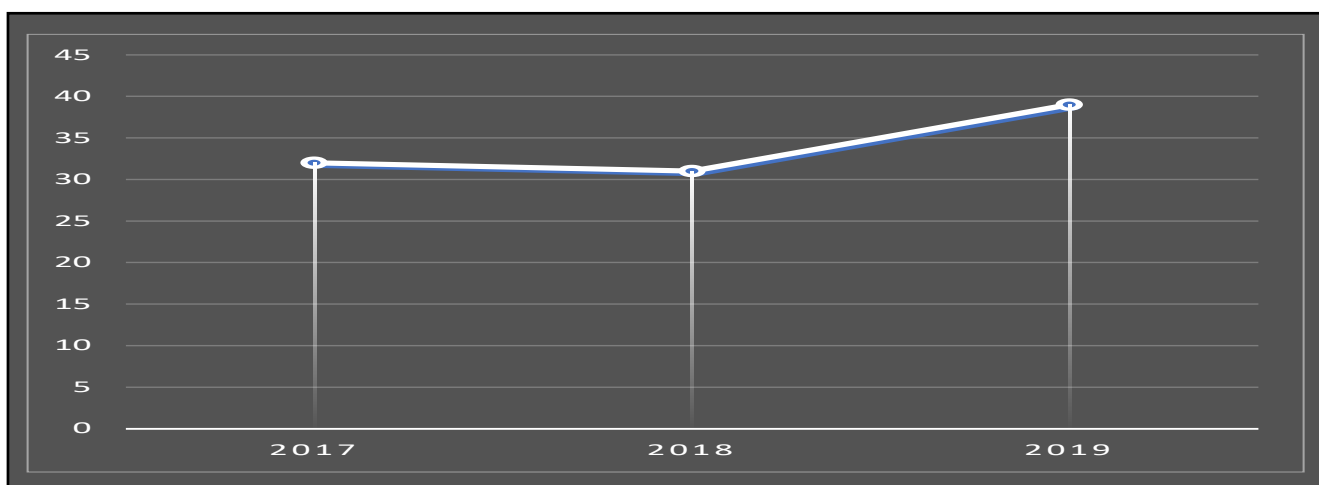
Lille Langbåen ligger helt vest i Tvedstrand kommune og i nærheten av flere A-lokaliteter. Lokaliteten stammer fra det opprinnelige sjøfuglvernet og ble vernet i 1980. I 2016 ble den omgjort til sjøfuglsone i nasjonalparken.

Dette er blant de mer eksponerte sjøfuglholmene i Tvedstrand og er relativt god til å være såpass liten. Øya inneholder en stabil blandingsskoloni av sildemåker og gråmåker. Det er få andre arter som hekker på lokaliteten, men vi finner et fåtall gjess og ærfugl.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut 7 mink innen en avstand av ca. 1 km fra øya. Øya ligger eksponert til og er av en slik beskaffenhet at det er lite attraktivt å gå i land i hekketid.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	10	18	23
Sildemåke	18	9	13
Svartbak	1	4	1
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	2	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	1	0	2
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	32	31	39

Tabell 15: Tabellens viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 62: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA1 INDRE ØSTRE SANDSKJÆR

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Nasjonalpark - A-lokalitet
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 7 daa. En holme uten særlig vegetasjon

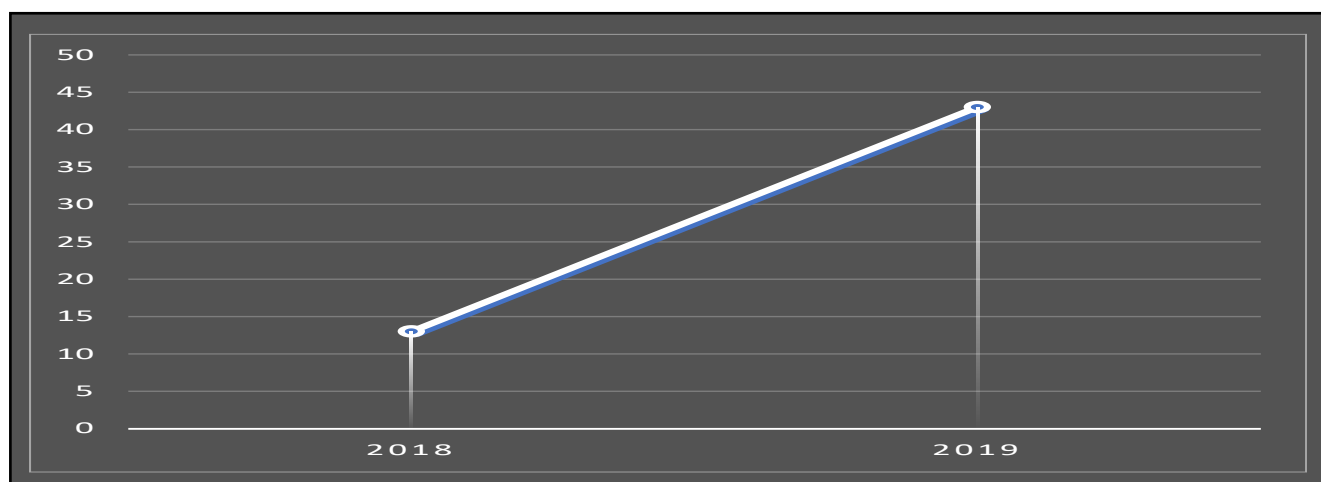

Denne lokaliteten ble oppdaget i 2017, da en stor flokk makrellterne ble sett flygende over den. Flokken var stor, men kun 6 par ble registrert hekkende på lokaliteten. Året etter var det betydelig flere hekkende par her, og 35 makrellternereir ble registrert. Senere er det oppdaget flere A-lokaliteter i nærheten, og det synes som om ternene flytter mellom disse.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut seks mink innen en avstand av i underkant av 500 m fra øya. Øya er i et område med mange attraktive holmer for båtfolket og er nok utsatt for forstyrrelse. Øya ligger i nasjonalparken, men har ingen spesielle hensyn for sjøfugler slik vi finner i sone-A.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	0
Fiskemåke	-	0	0
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	6	35
Ærfugl	-	2	2
Grågås	-	0	2
Hv.kingås	-	3	3
Tjeld	-	1	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	13	43

Tabell 16: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 63: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA3 DAUDMANNSVIKA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 5 daa fordelt på 3 holmer hvor ternene flytter i mellom

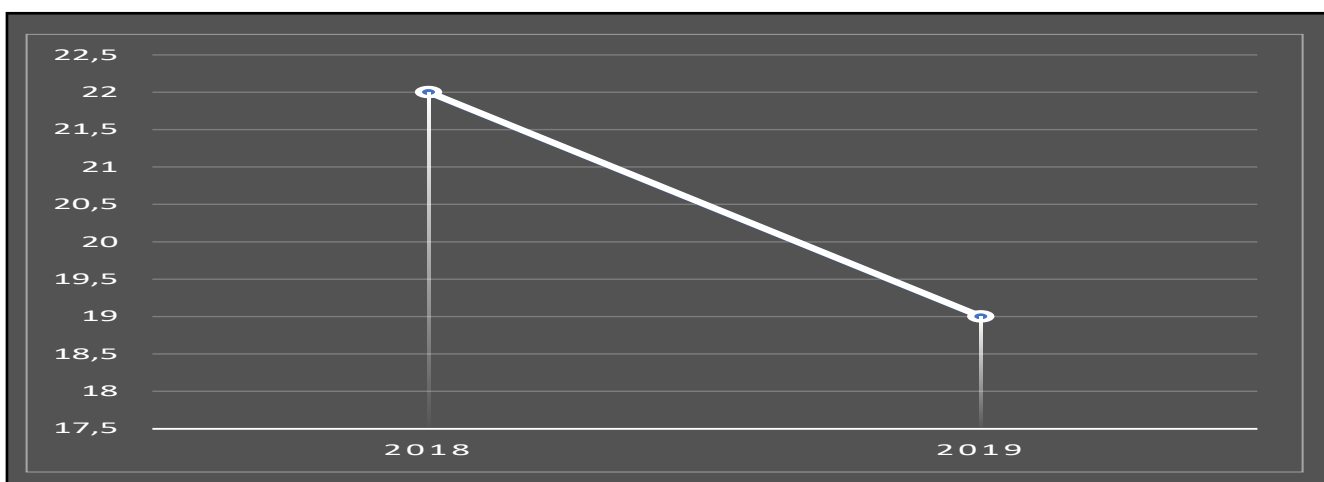

Lokaliteten ble oppdaget i 2018 i forbindelse med utsjekk av TA-2 Håholmene ved Hella. TA-2 hadde da ingen hekkende makrellterner, som kanskje hadde flyttet til denne lokaliteten i stedet? Makrellternene flytter rundt i området, og senere er lokaliteten utvidet til å gjelde 3 enkeltlokaliteter; TA3-nord/øst/vest. Øst er en bitteliten holme midt mellom Håholmene og Daudmannsvika. Senere har kolonien flyttet til Nord som også er en liten holme like nord for Øst. Det er også registrert en del hekkende fugl på en noe større holme (Vest) like utenfor hyttene i Daudmannsvika, bl.a. hekkende fiskemåke.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut fem mink innen en avstand av ca. 1 km fra disse dellokalitetene. Disse lokalitetene anses ikke å være attraktive for å gå i land i hekketiden. Men de ligger nært på leia, så en del forstyrrelser på noen av disse på påregnes.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	2	2
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	16	16
Ærfugl	-	3	1
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	1	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	22	19

Tabell 17: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 64: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA4 NAUTHOLMSKJÆR

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 1 da fordelt på to små holmer med 200 m mellom, like innenfor Nautholmen.

Området rundt Nautholmene i Tvedestrand er en “hot spot” for hekkende sjøfugl i gamle Aust-Agder. Like innenfor Nautholmene, mellom disse og Askerøya, finner vi en liten, men god A-lokalitet midt i dette populære friluftsområdet.

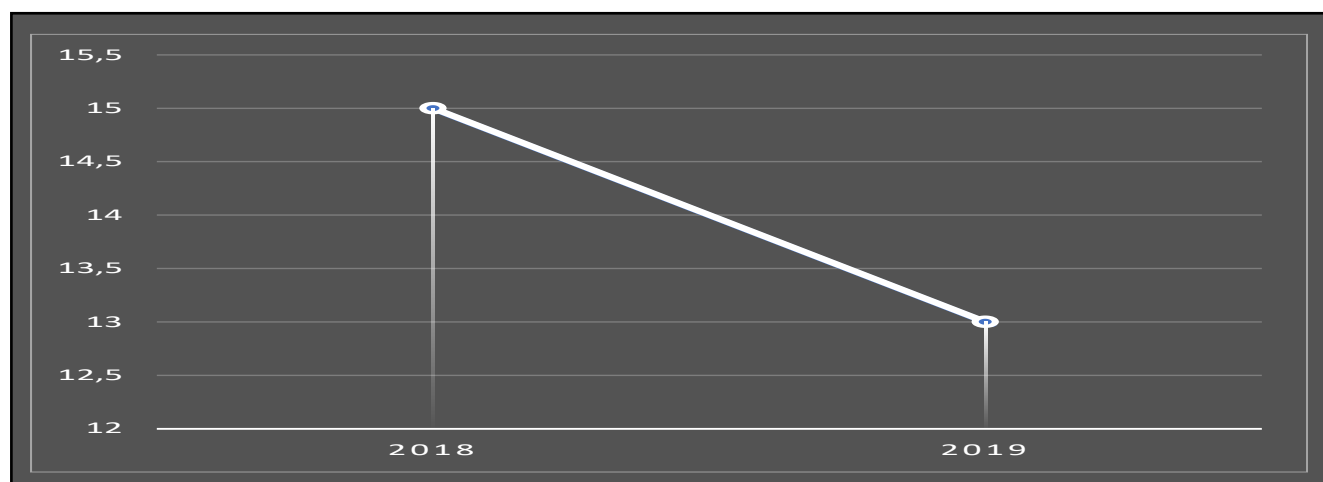
Tidligere hekket det makrellterne på den lille holmen like ved Nautholmene, men de seneste årene har det ikke vært aktivitet her, og det er en annen holme som benyttes. Denne ligger litt lenger nordøst like vest for Gåsholmen.

Holmen er bare noen titalls kvadratmeter men huser likevel en relativt stor fiskemåkekoloni på rundt 10-11 par. Det har også vært noen hekkende makrellterner her, og merkelig nok en hekkende svartbak midt inne i fiskemåkekolonien.

Lokaliteten ligger i et svært populært utfartsområde og oppankringssområde for båtfolket, og man må forvente at lokaliteten er utsatt for en god del forstyrrelse i hekketiden. I Perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut 13 mink innen en avstand av i underkant av 1 km fra øya.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	0
Fiskemåke	-	10	11
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	4	0
Ærfugl	-	0	1
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	15	12

Tabell 18: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 65: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA5 GÅSUNGENE

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Middels til dårlig - orange flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 2 daa fordelt på to like store holmer med en del lavere vegetasjon

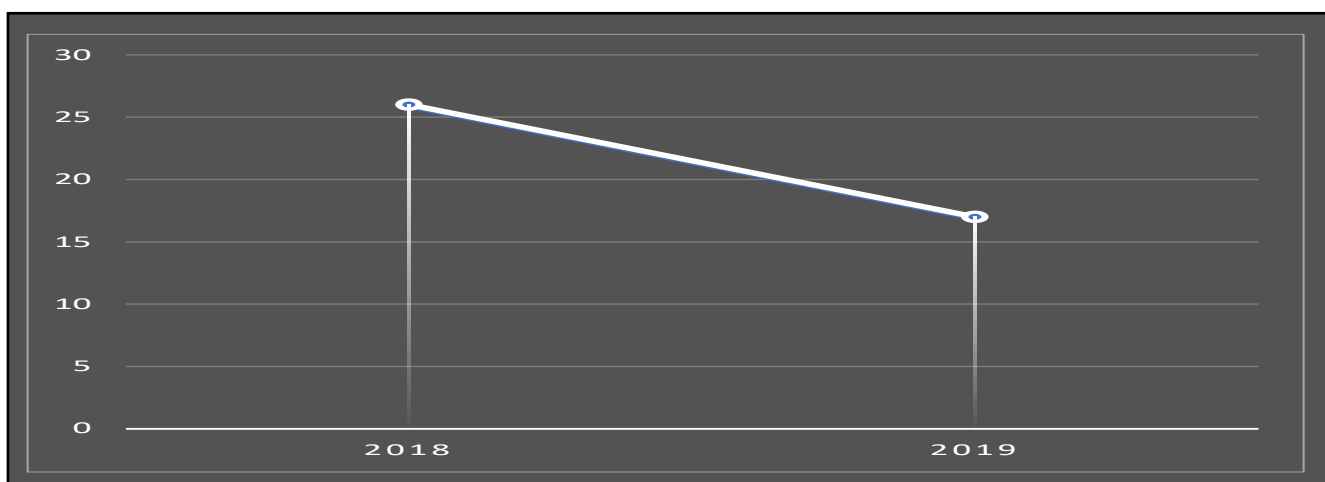
Gåsungene er to holmer mellom Gåsholmen og helt nordøst på spissen av Lyngør. Holmene var ikke navnsatt på kartet, og fikk dermed det klingende navnet Gåsungen øst og - vest. Gåsungene ble første gang kontrollert i 2018 etter tips om makrellterneaktivitet i området.

I 2018 var det bra aktivitet med hekkende makrellterne og fiskemåker. Etter det har det vært mindre aktivitet her, og lokaliteten står i fare for å bli avskiltet dersom det ikke tar seg opp.

Holmene anses ikke å være spesielt attraktive for ilandstigning i hekkeperioden. I Perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut 15 mink innen en avstand av ca. 1 km fra øyene.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	1
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	10	6
Hettmåke	-	0	0
Makrellterne	-	11	0
Ærfugl	-	0	5
Grågås	-	1	1
Hv.kinngås	-	3	3
Tjeld	-	1	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	26	17

Tabell 19: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 66: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA6 NYBRYGGA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god (variabel) - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca 1,5 daa fordelt på 3 holmer med kort avstand mellom. TA6-1 er bare 100 kvm stor

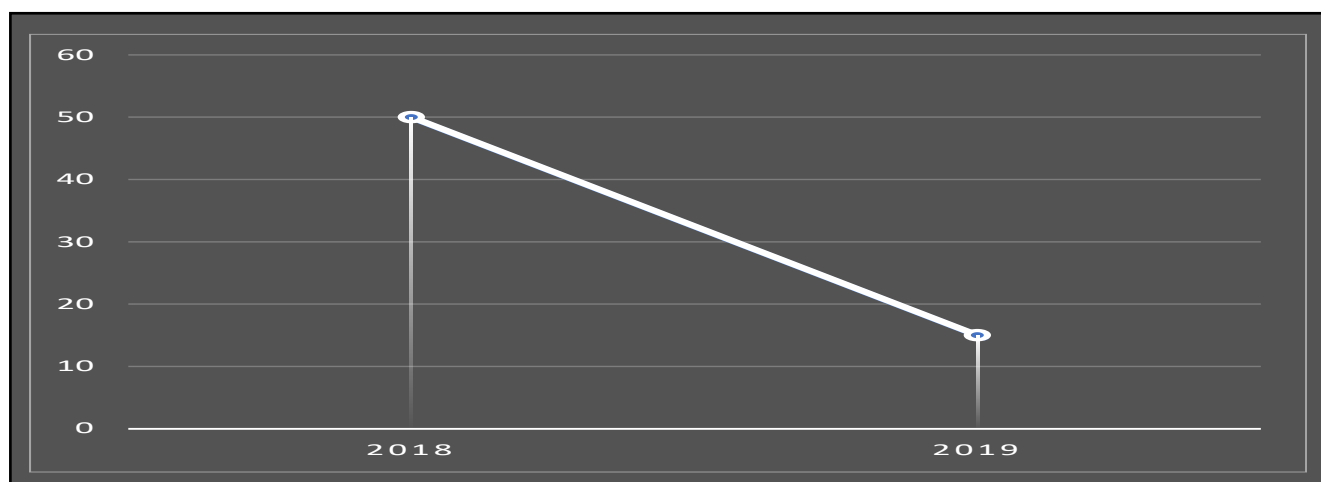

Like utenfor Nybrygga innenfor Mannholmen finner vi TA6. Den består av 3 enkeltlokaliteter, hvor av TA6-2 og -3 er de største og beste. Det har vært rapportert om mye makrellterneaktivitet i dette området, og i 2018 ble A-lokaliteten første gang kontrollert. Dette var et særdeles bra år, med over 30 par hekkende makrellterner og 14 par hekkende fiskemåke tidlig i hekkesesongen. Dessverre forsvant makrellternene fra området midt i sesongen. I 2019 var makrellternene forsvunnet fra området, men fortsatt hekket 10 fiskemåker og noen ærfugler på lokaliteten.

Lokaliteten ligger svært utsatt til for forstyrrelse, med mye båttrafikk, båthavn og bebyggelse i området. Det er rapportert om konflikt her opp mot omkringliggende aktiviteter, og det ryktes at hekkende fugler blir jaget fra hekkelokalitetene her. I Perioden 1.1.2018 tom februar 2021 har det blitt tatt ut fire mink innen en avstand av ca. 700 m fra øya.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	1
Fiskemåke	-	14	10
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	31	0
Ærfugl	-	4	4
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	50	15

Tabell 20: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 67: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA8 PANNEKAKA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Middels - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 7 da fordelt på 5 holmer i Gjesøysund. Inn-til 300 m avstand mellom enkeltlokalitetene. Varierende vegetasjon på holmene.

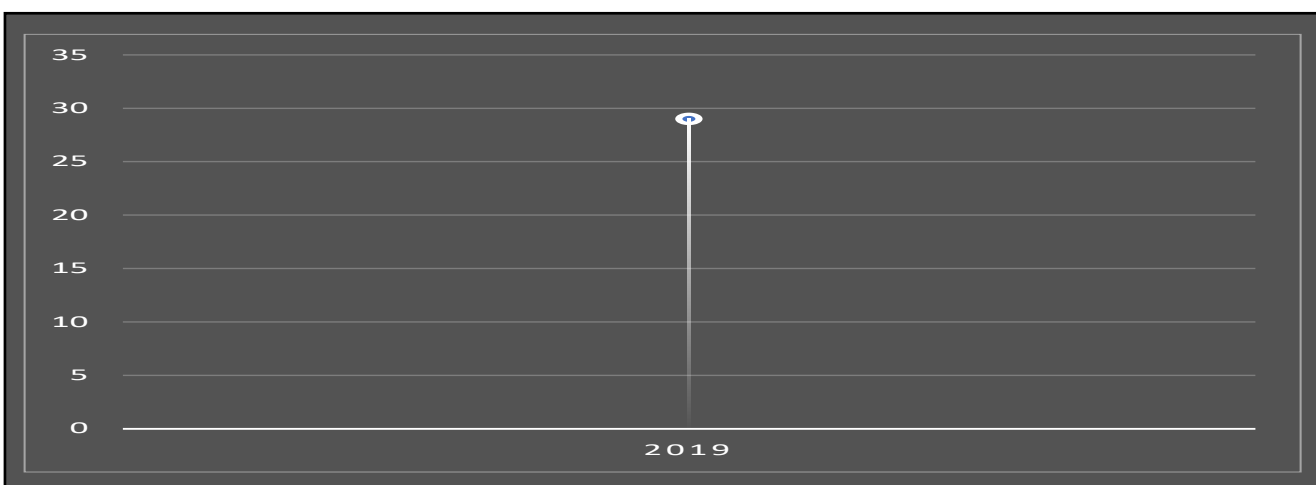
Det er i lengre tid registrert mye makrellterneaktivitet i Ulevågkilen og området rundt Pannekaka. I 2018 ble A-lokaliteten registrert og telt første gang. Lokaliteten består nå av fem forskjellige holmer i området mellom Gjesøya og Ulevåg. Ternene flytter en del rundt i dette området og det varierer hvilke holmer som har tilslag år til år. TA8-2 like vest for Labakken har kanskje vist seg som den mest stabile lokaliteten.

Første året ble lokaliteten vurdert til å ikke kvalifisere som A-lokalitet. Derimot hekket 20 par makrellterne og fem par fiskemåke her i 2019. Dette året hekket også et par hettemåke her. Det er den eneste registreringen vi har av hettemåke i Tvedestrand.

I Perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut to mink innen en avstand av ca. 700 meter fra Pannekaka. Flere av disse øyene ligger lunt til, og er flate og innbydende for landhugg. Det er dypt helt inn til flere av holmene her også.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	-	0
Sildemåke	-	-	0
Svartbak	-	-	0
Fiskemåke	-	-	5
Hettemåke	-	-	1
Makrellterne	-	-	20
Ærfugl	-	-	2
Grågås	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	0
Tjeld	-	-	0
Siland	-	-	0
Storskarv	-	-	0
Gravand	-	-	0
Knoppsvane	-	-	1
Total	-	-	29

Tabell 21: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 68: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA11 LOLTA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 3 daa fordelt på 2 holmer. Lolta 1 er lav uten vegetasjon og Lolta 2 er skogkledd.

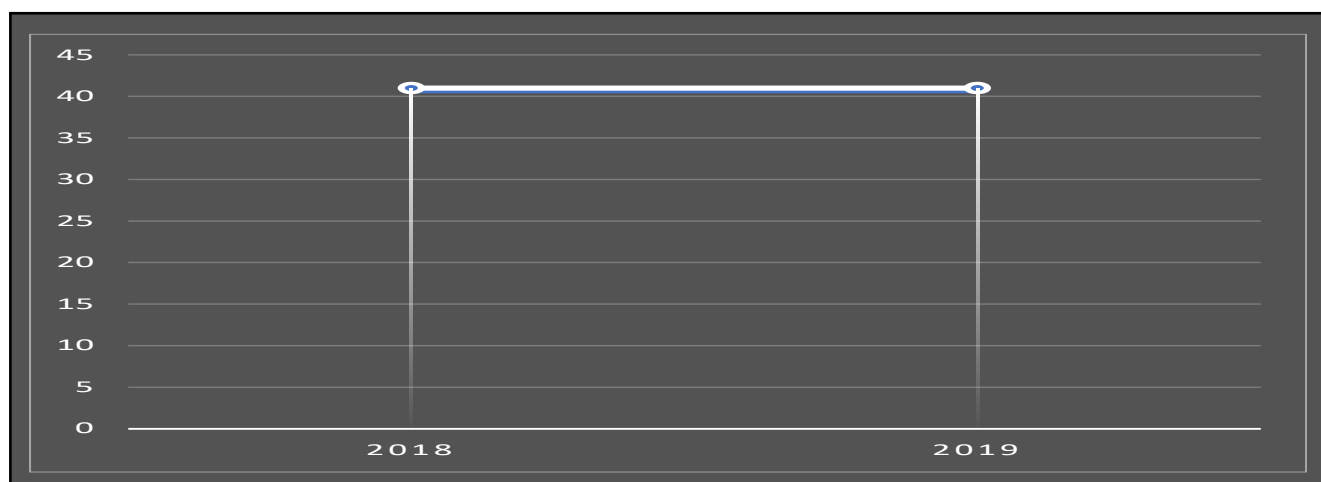
Lolta ligger ved Furøya i Tvedstrandfjorden, med naturreservatet Stakketoskjæret bare 250 meter unna. Lokaliteten består av to enkeltlokaliteter, men TA11-2, nærmest Furøyholmen, har ikke hatt aktivitet og er blitt avskiltet.

Lokaliteten er meget god og har en stabil og stor koloni hekkende fiskemåker. Kolonien har ligget rundt 25-30 par fiskemåke og en god del hekkende makrellterne. I tillegg hekker det en del makrellterne og fiskemåke på Stakketoskjæret, og det kan være utveksling mellom disse to lokalitetene.

Lokaliteten ligger tett på Furøya hvor det er mye aktivitet og båtturister i hekkesesong. Dette kan medføre en del forstyrrelse på lokaliteten som ligger like ved populære båtfester. I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut tre mink innen en avstand av ca. 1 km fra Lolta.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	1
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	1
Fiskemåke	-	26	27
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	9	6
Ærfugl	-	4	6
Grågåås	-	0	0
Hv.kingåås	-	0	0
Tjeld	-	1	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	41	41

Tabell 22: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 69: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA12 BERTESNES

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 500 kvm holme uten vegetasjon

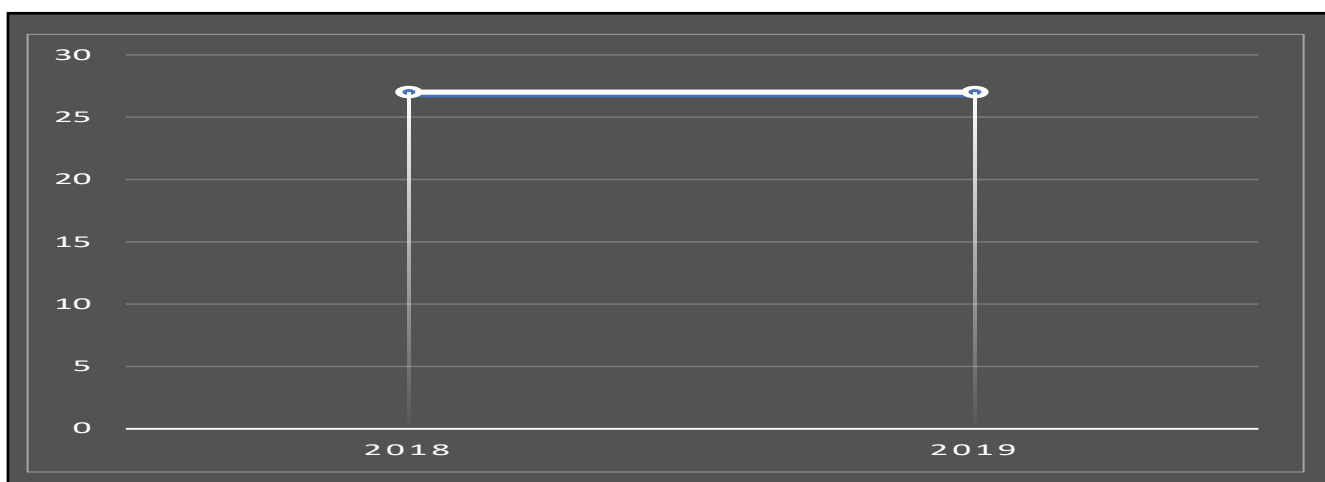

Lokaliteten ligger på Rundskjær utenfor Bertenesnes. Dette er en liten holme midt i ytre del av Østeråbukta. Det er en stabil og god fiskemåkekoloni på holmen i tillegg til en god del ærfugl. Det er også hekkende makrellterner, og sett i forhold til den beskjedne størrelsen på lokaliteten, må den karakteriseres som svært god.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut fem mink innen en avstand av ca. 1000 meter fra Rundskjær. Denne holmen forventes ikke å være attraktiv opp mot strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	1
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	1
Fiskemåke	-	17	14
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	3	2
Ærfugl	-	6	9
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	27	27

Tabell 23: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 70: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

TA2 HÅHOLMENE VED HELLA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Liten holme/skjær som tidligere har hatt makrellternekoloni. Den har flyttet seg.

TA4 NAUTHOLMSKJÆR VEST

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Liten holme som tidligere har hatt hekkende makrellterne. Kun 1 hekkende svartbak i 2019.

TA7 STORE PÆRA

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Liten holme som tidligere har inneholdt makrellternekoloni

TA8 PANNEKAKA 1

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Dellokalitet til Pannekaka. Makrellternekoloni som flytter rundt på de ulike dellokalitetene i området.

TA8 PANNEKAKA 3

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Dellokalitet til Pannekaka. Makrellternekoloni som flytter rundt på de ulike dellokalitetene i området.

TA8 PANNEKAKA 4

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Dellokalitet til Pannekaka. Makrellternekoloni som flytter rundt på de ulike dellokalitetene i området.

TA9 NES

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Holme som tidligere har inneholdt hekkende sjøfugl. Har vært tom i telleperioden.

TA10 KNUTVIKSKJÆR

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Holme som tidligere har inneholdt hekkende sjøfugl. Har vært tom i telleperioden.

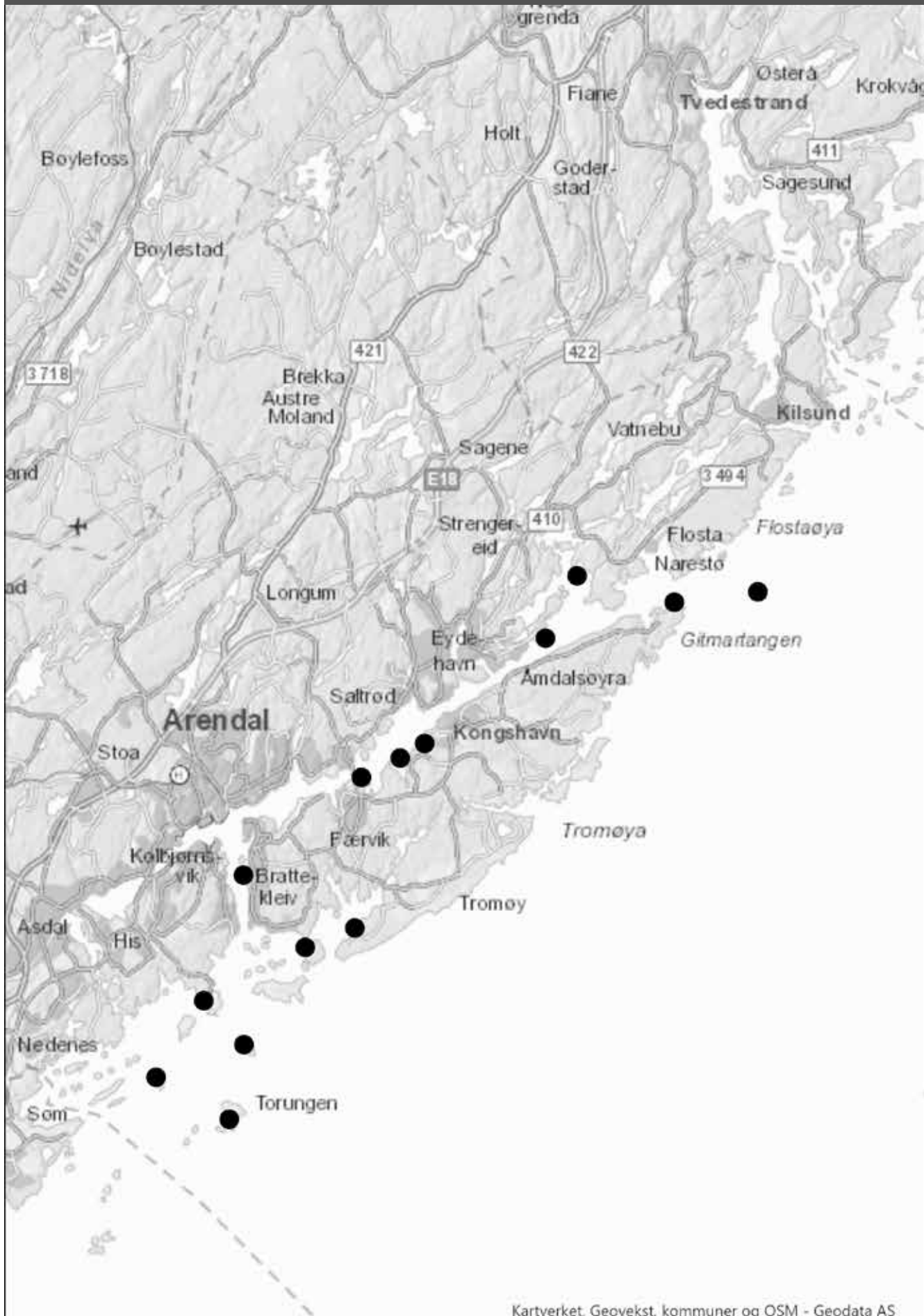

TA11 LOLTA 2

Kommune: Tvedestrand kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Dellokalitet til Lolta. Denne delen har vært tom. Fiskemåke- og ternekolonien synes å benytte Lolta 1.

GJENNOMGANG AV LOKALITETER I ARENDAL KOMMUNE

Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

AR1 RØRVIKHOLMENE

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Middels til dårlig
Beskrivelse: Ca. 7,5 daa fordelt på 3 holmer. 2 av dem henger sammen ved lavvann. Noen høye trær på holmene

Reservatet ligger skjermet til inne i Gartafjorden i nær tilknytning til Kjenestangen. Reservatet stammer fra den opprinnelige verneplanen for sjøfugl og ble vernet i 1980 i den gang Moland kommune.

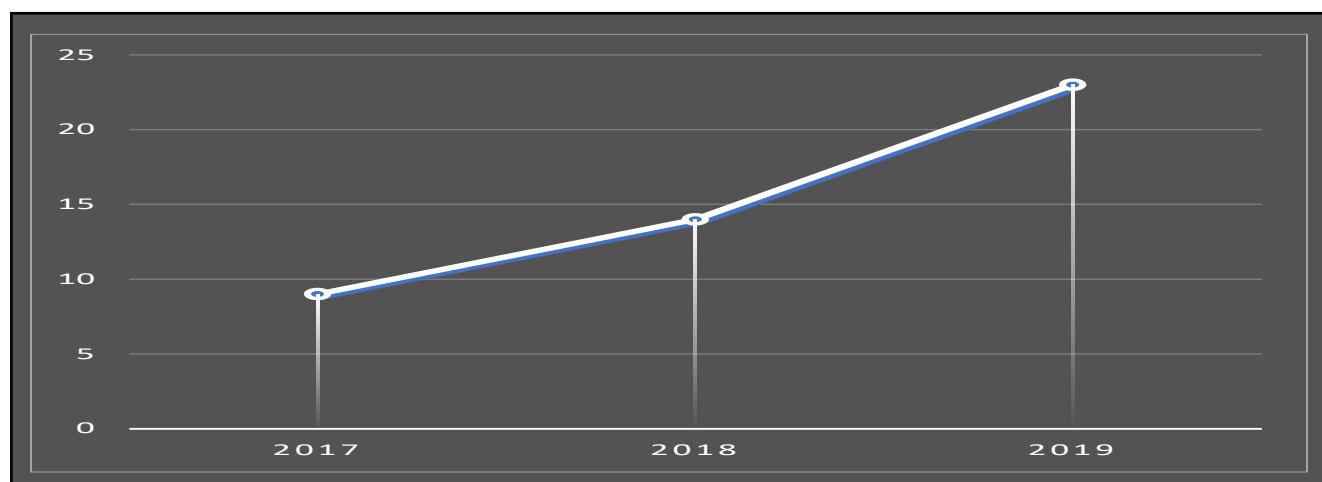
Reservatet er av middels til dårlig kvalitet, men det hekker noen par fiskemåker her sammen med en del ærfugl. Det siste telleåret ble det også funnet seks grågåsreir på lokaliteten.

Reservatet består av tre holmer der to av disse henger nærmest sammen.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det ikke blitt fangstet mink i dette området. Det må forventes at det er mink også her, men pga. liten tetthet av hekkende fugler i senere år, er ikke dette området blitt prioritert. Det er tett båttrafikk i området i hekketiden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	1	2	4
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	2	3	1
Fiskemåke	3	2	6
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	1	6	4
Grågås	0	0	6
Hv.kingås	0	0	0
Tjeld	1	1	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	1	0	1
Total	9	14	23

Tabell 24: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 71: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AR2 BUØYSKJÆRA

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Dårlig
Beskrivelse: Ca. 3 daa fordelt på 6 små holmer. 2 og 2 henger sammen ved lavvann. Lite vegetasjon

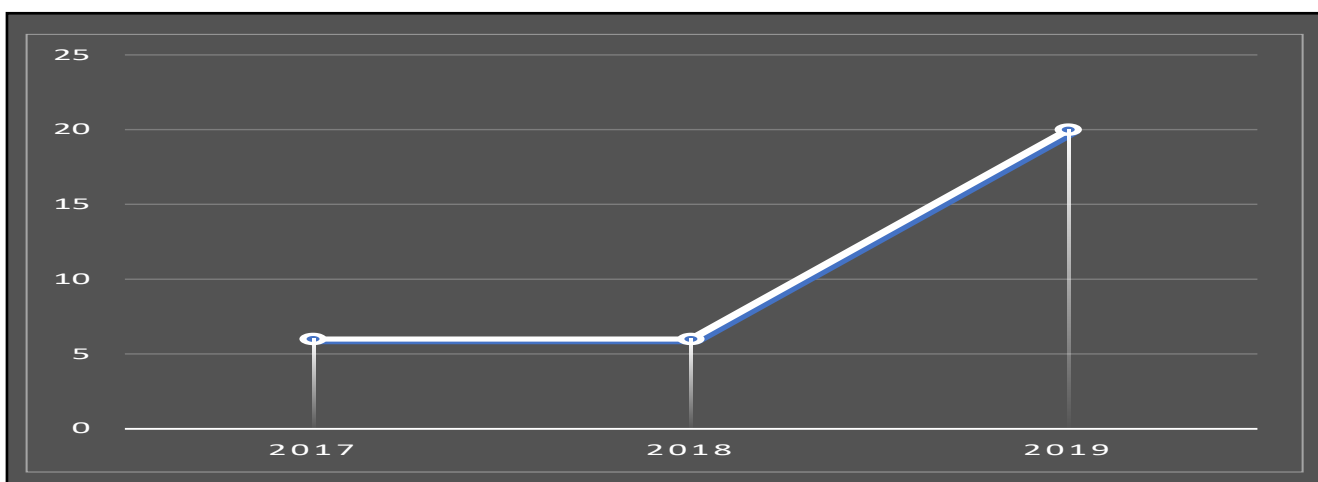

Reservatet ligger like utenfor Buøya i Tromøysundet og stammer fra den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ble vernet i 1980 i den gang Moland kommune. Reservatet har vært dårlig de senere årene, og omtrent bare ærfugl har hekket her. 2019 var et eksepsjonelt bra år for ærfuglen her, og det ble funnet hele 17 reir på disse små holmene.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det ikke blitt fangstet mink i dette området. Det må forventes at det er mink også her, men pga. liten tetthet av hekkende fugler i senere år, er ikke dette området blitt prioritert. Det er tett båttrafikk i området i hekketiden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	1	2	2
Fiskemåke	1	0	1
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	3	3	17
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	1	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	1	0
Total	6	6	20

Tabell 25: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 72: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AR3 SEILSKJÆRENE

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Svært dårlig
Beskrivelse: Ca. 300 kvm fordelt på 3 små holmer/skjær uten vegetasjon

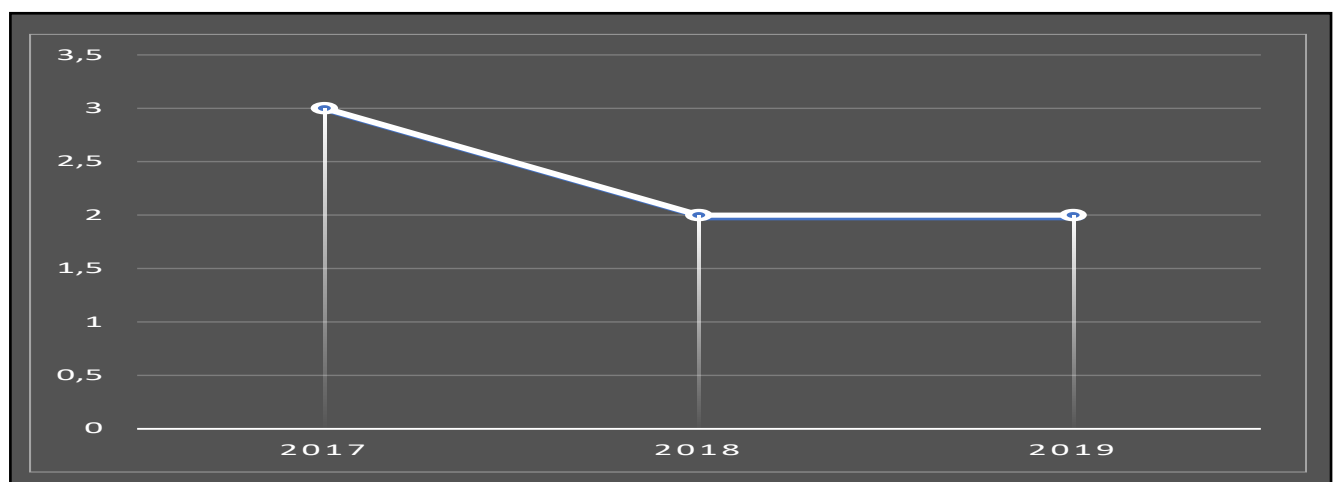
Reservatet stammer også fra sjøfuglvernet på 80-tallet og ble vernet i 1980 i den gang Tromøy kommune. Reservatet har vært svært dårlig i den senere tid, og ligger i bukta mellom to gode A-lokaliteter.

Vi har bare registrert to par hekkende svartbak og et par ærfugl i telleperioden.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. februar 2021 har det blitt tatt ut to mink innenfor en km fra skjæra. Det er tett båttrafikk som passerer området i hekketiden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	2	2	2
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	1	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	3	2	2

Tabell 26: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 73: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AS1 FLATSKJÆRA TROMØY

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Meget god
Beskrivelse: Ca. 19 daa fordelt på 4 holmer som henger delvis sammen i to "grupper". Nærmest uten vegetasjon

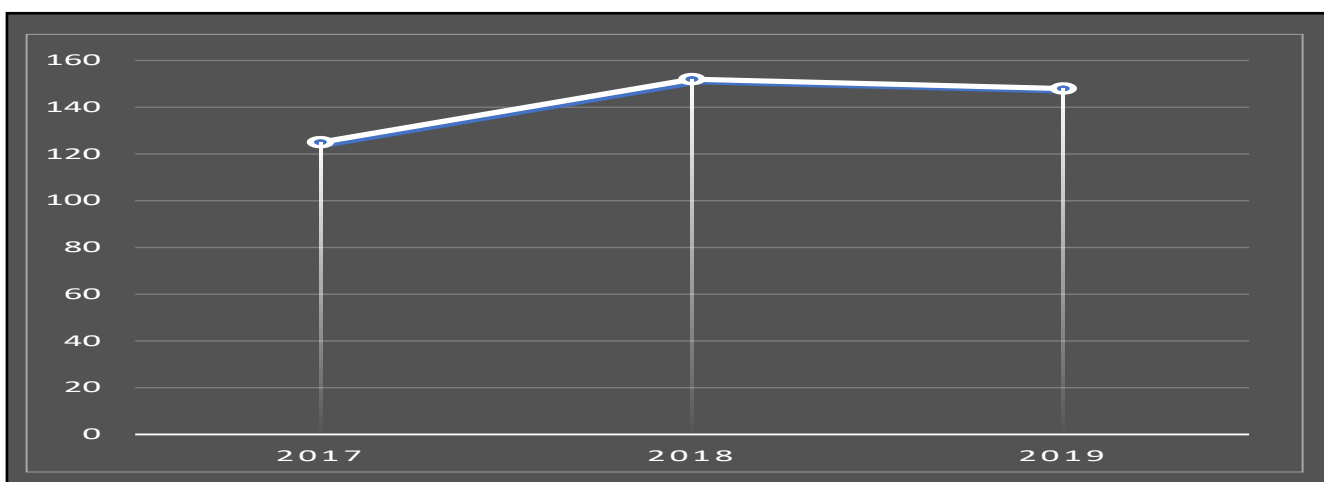
Kolonien er en blandingskoloni bestående hovedsakelig av gråmåke og sildemåke, med en del svartbak. Lokaliteten har vært stabilt god siden opprettelsen i 1980. I desember 2016 ble reservatet en del av Raet nasjonalpark, Sone - A. Denne flate og nærmest vegetasjonsfrie øygruppa ligger eksponert til ute i havet på utsiden av Flostaøya, og øst for Tromøya.

I 2015 etablerte det seg en koloni med storskarv (mellomskarv), som siden den gang har økt i antall for hvert år. I 2020 ble det telt 95 par.

Øygruppa ligger langt ute og er nok noe tyngre tilgjengelig for mink enn mange av de andre viktige sjøfuglholmene. Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger imidlertid slik til at de er utenfor rekkevidde for arten. Det er ikke registrert uttak av mink i perioden 1.1.2018 til feb. 2021 på øygruppa eller de nærmeste øyene.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	56	53	55
Sildemåke	28	12	5
Svartbak	8	21	4
Fiskemåke	1	1	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	32	65	84
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	125	152	148

Tabell 27: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 74: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AS2 LILLE TORUNGEN

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 65 daa stor holme/øy. Lokaliteten er delt i to pga. ferdselsåre til fyret fra nordspissen av øya. Noe vegetasjon og høyt gress

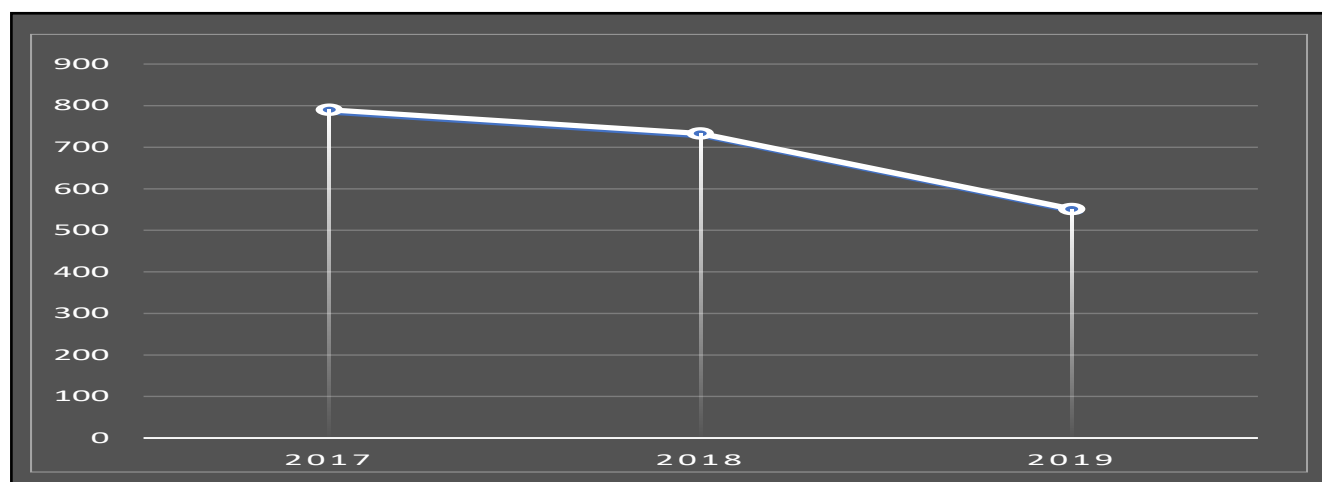
Kolonien er en blandingskoloni bestående hovedsakelig av gråmåke og sildemåke, med en del svartbak. Kolonien på Lille Torungen har vært stabilt stor og solid siden 80-tallet, da sjøfuglovervåkingen startet opp langs Aust-Agderkysten. Lokaliteten ble først vernet som en del av Raet landskapsvernområde i år 2000, men først ved opprettelsen av Raet nasjonalpark i 2016 fikk øya spesielt sjøfuglvern som sone-A.

Grågås hekker med flere par på øya, og i 2019 ble det registrert hvitkinngåshekking for første gang på lokaliteten. Det er også spredte hekkinger av ærfugl på øya. I mange år er det registrert tilhold av teist rundt denne lokaliteten, og i 2018 - 2020 ble denne konstatert hekkende. Det er satt opp to kasser for å hjelpe teisten til å hekke minkfritt på øya, uten at det har resultert i hekking ennå. Både fiskemåke og makrellterne har hekket på øya på 90-/2000-tallet, men er begge utgått som hekkefugler i senere år.

Trenden for sildemåke har vært sterkt nedadgående i telleperioden. Foreløpig er vi usikre på om dette kan forklares med naturlige svingninger/ flytting mellom lokaliteter. Eller om det er starten på en svært negativ trend for arten på denne lokaliteten. Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. I perioden 1.1.2018 til 1.2. 2021 er det tatt ut én mink i felle i august 2018. På store Torungen er det tatt ut syv mink i samme perioden. Lille Torungen vil kunne være en transittøy på vei ut til de ytterste og sjøfuglrrike holmene.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	293	412	350
Sildemåke	449	215	159
Svartbak	20	43	5
Fiskemåke	2	2	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	24	50	32
Grågås	0	7	1
Hv.kinngås	0	0	1
Tjeld	1	3	2
Siland	1	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	790	732	550

Tabell 28: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 75: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AS3 STORE TORUNGEN

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 159 daa fordelt på 7 holmer. Hovedholmen St. Torungen er 118 daa alene, og innehar mye høyere vegetasjon/busker og kratt.

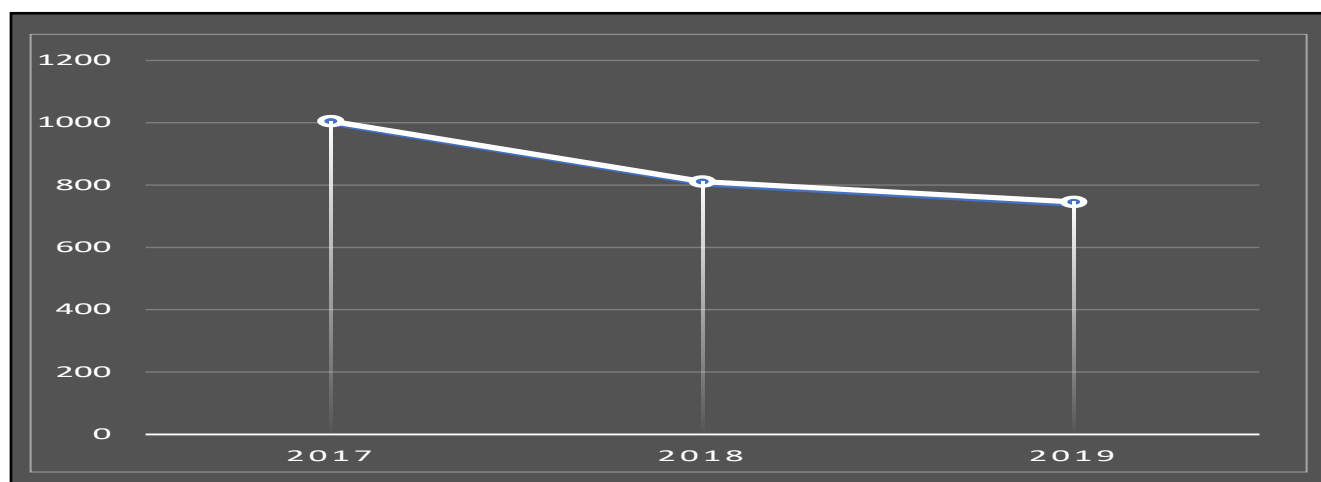
Store Torungen med omkringliggende holmer (Skurvene) er helt på topp i viktighet i gamle Aust-Agder hva gjelder ivaretagelse av hekkende sjøfugler. Hovedmengden av sjøfugl, på selve Store Torungen, utgjøres av stormåkene gråmåke og sildemåke, men også fiskemåke hekker i et lite antall. Øya er forholdsvis stor, og sammensatt av alt fra klinke svaberget til mer lune områder på øya. Dette gir seg utslag i at mange arter får oppfylt sine krav for å kunne hekke. Her ute finnes flere par siland og gravand, og mange par ærfugl. Sjøfuglbestanden på Store Torungen, og de nærliggende øyene, har vært stabilt stor og solid siden den ble vernet i 1980, og sikkert i lang tid før den tid også. Store Torungen med omkringliggende øyer, ble opprettet som naturreservat i 1980. I desember 2016 ble reservatet innlemmet i Raet nasjonalpark som en sone A (sjøfuglsone).

I 2007 registrerte vi for første gang en koloni av mellomskarv på den ene av Skurvene like sørvest av Store Torungen. I årene som fulgte økte denne kolonien til 147 par i 2016, før den avtok kraftig igjen. I 2020 var det bare 31 par igjen. Men samtidig som nedgangen kom, etablerte det seg en ny koloni på Flatskjær ved Tvesteinen, bare drøye 700 m lengre sørvest. Vi tror fugler fra Skurvene etablerte seg på Flatskjær.

I 2015 ble for første gang havhest funnet hekkende i gamle Aust-Agder. Dette er nok den enkeltarten blant sjøfuglene som må regnes som den mest oppsiktsvekkende at finnes hekkende hos oss. Det er eneste kjente hekkeforekomst på Sørlandet. Vi må til Rogaland for å

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	400	404	259
Sildemåke	375	179	318
Svartbak	42	44	8
Fiskemåke	12	5	4
Hettmåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	50	50	32
Grågås	8	7	11
Hv.kinngås	1	3	10
Tjeld	1	3	3
Siland	2	4	2
Storskarv	110	111	96
Gravand	1	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	1002	810	743

Tabell 29: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 76: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

finne neste sted arten hekker. Det var i skarvekolonien på Skurvene de valgte å slå seg ned. På det meste har det vært tre par som har indikert at de hadde til hensikt å hekke. Det er imidlertid kun ett par som har fått frem unger her siden den gang (les mer om dette i artsomtalen av havhest).

På Store Torungen (øya) har vi svartbak hekkende med så mange par at vi med rette kan kalle det for kolonihekking, mener vi. Det er kun et fåtall øyer i gamle Aust-Agder som har kolonihekkende svartbak. Store Torungen (øya) er nok å regne som gamle Aust-Agders viktigste hekkeholme for grågås. Her hekker det hvert år rundt 10 par grågås (sikkert også flere som vi ikke klarer å registrere i all vegetasjonen). I senere år har også hvitkinngåsa begynt å hekke her.

I mange år er det registrert tilhold av teist rundt denne lokaliteten. Det er også etablert tre hekkedasser for arten på øya uten at det har ført til hekking ennå. Det er ikke funnet hekkende teist på øya som er kjent, men det er registrert atferd hos teist som kan indikere at øya er en hekkelokalitet.

Store Torungen ligger langt til havs. Men ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut syv mink her ute, både voksne og unger, alle på hovedøya. Den Norske Turistforening har hytte, som en del av Kystleden, på Store Torungen. Det er ilandstigningsforbud i tiden 15. April – 15 juli, med unntak av et kartfestet område rundt brygga opp til og med bebyggelsen på øya. Det er et konfliktpotensiale mellom ønsket om mange besøkende på øya, og viktigheten øya har for hekkende sjøfugler. Dette ser imidlertid ut til å gå greit. Besøkende på øya er flinke til å ta de hensyn som kreves, og i tillegg er Knut Mørland ("fyrvokter") ofte på øya og kan veilede besøkende.

Foto : Store Torungen fyr. Øverst: Lille Torungen fyr sett fra Store Torungen, fotograf Geir-André Homme

AS4 INDRE HALVORSHOLMEN

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Meget god
Beskrivelse: Ca. 10 daa stor holme uten særlig vegetasjon

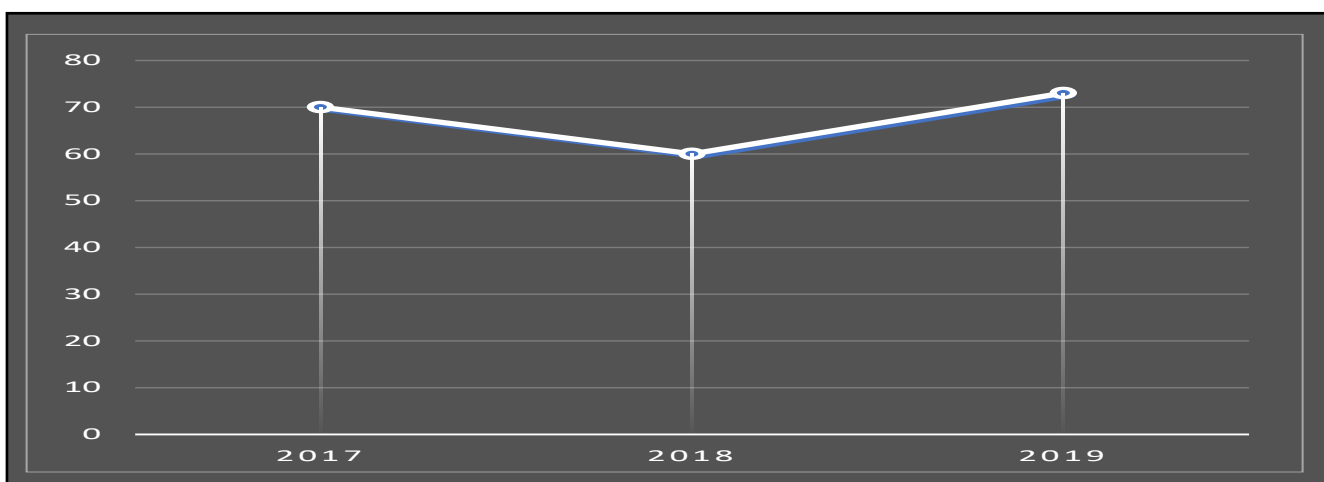
Kolonien domineres av gråmåke, men også noe sildemåke og svartbak. Denne lokaliteten har vært stabilt bra i mange år. Lokaliteten ble først vernet som naturreservat i 1980 og inngikk i Raet nasjonalpark som Sone A fra desember 2016.

I 1994 ble grågås funnet hekkende på Indre Halvorsholmen for første gang i nyere tid i Arendal kommune. Siden den gang har Indre Halvorsholmen vært et fast hekkested for grågås.

Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink på øya. Det ble sett mink på øya like på utsiden for et par år siden, og det er i perioden tatt ut mink på flere av øyene både på innsiden og utsiden. Få av de opprinnelige sjøfuglreservatene er utsatt for ferdsel i tiden det ikke er lov til å gå i land. Indre Halvorsholmen er en av de få lokalitetene en har registrert ulovlig ilandstigning av folk flere ganger de siste 10 årene.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	20	37	38
Sildemåke	39	18	26
Svartbak	3	0	4
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	7	3	4
Grågås	0	1	0
Hv.kinngås	0	0	1
Tjeld	1	1	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	70	60	73

Tabell 30: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 77: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA1 REVSHOLMEN

Kommune: Arendal kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 7 daa stor holme som innehar en del vegetasjon midt på øya (Busker/kratt og trær)

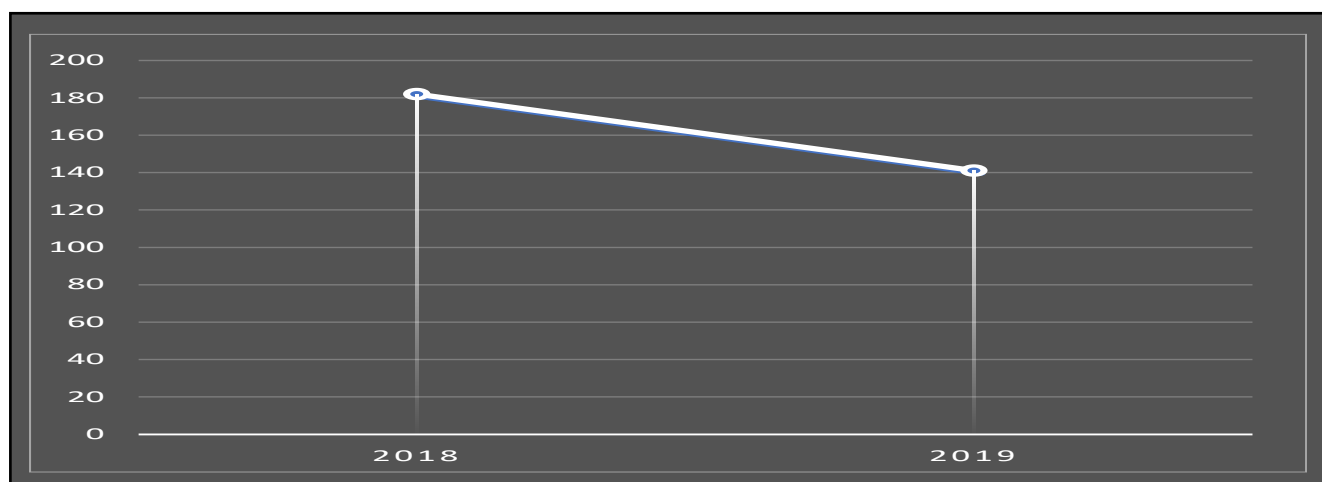

Lokaliteten er i hovedsak en gråmåke og sildemåkekoloni, men artsmangfoldet er variert. Hele 9 forskjellige arter er registrert på holmen. Revsholmen er en særdeles god lokalitet gjennom mange år, som ligger like utenfor nasjonalparken nordvest for Øyna på Tromøya. Lokaliteten burde vært innlemmet i nasjonalparken som NP-sone A, eller vernet som sjøfuglreservat. Foruten stormåkene er holmen attraktiv for gjess. Det har også vært en liten koloni fiskemåke på lokaliteten, og det hekker om lag 10 par ærfugl her årlig.

Siden holmen ikke innehar spesielt vern og ferdselsforbud, er det fare for forstyrrelse i hekketiden her. Nærhet til land gjør holmen lett tilgjengelig for folk fra Øyna. Det er flere eksempler på ilandstigninger her i sårbar hekketid. Holmens nærhet til land gjør den også lett tilgjengelig for mink, rev og grevling. Det er ikke registrert uttak av mink i perioden 1.1.2018 til feb. 2021 på selve øya, men innenfor 900 m er det tatt ut 10 mink i perioden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	116	76
Sildemåke	-	30	42
Svartbak	-	5	4
Fiskemåke	-	5	1
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	11	8
Grågås	-	2	4
Hv.kinngås	-	12	5
Tjeld	-	1	0
Siland	-	0	1
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	182	141

Tabell 31: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 78: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA2 TERNEHOLMENE

Kommune: Arendal kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Usikker - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 3,5 daa fordelt på 3 holmer. Det største er nesten 3 daa og avviker fra de andre med en god del vegetasjon

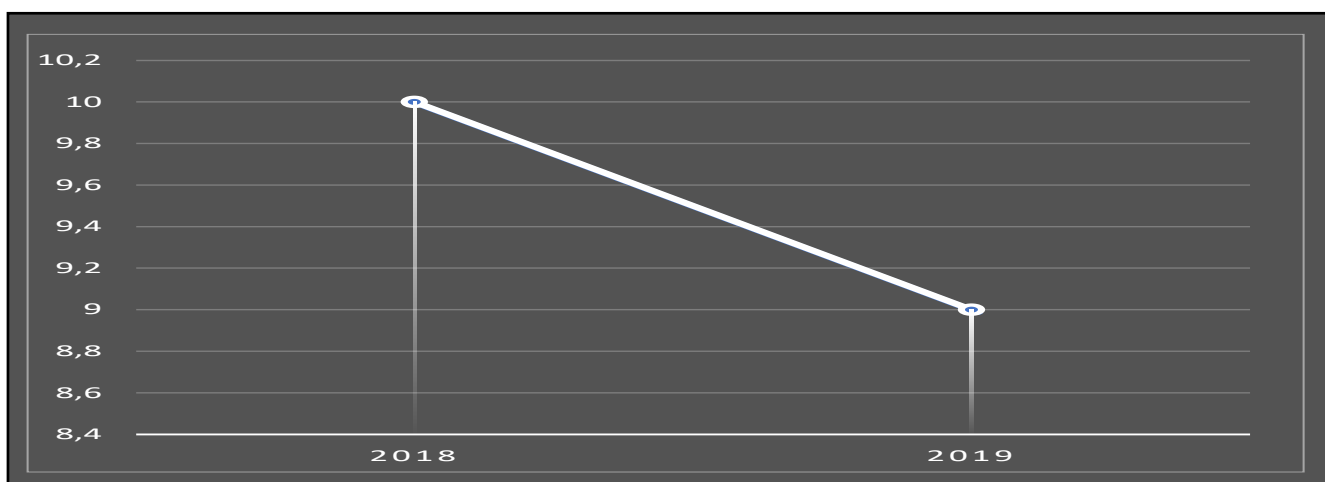

Lokaliteten består av 3 separate holmer i bukta mellom Sandstø og Vågsnes på innsiden av Tromøya. Lokaliteten synes å være god for fiskemåke, makrellterne og kanskje også hettemåke, som er blitt observert her tidlig i hekkesesongen. Særlig de små holmene Terneholmen 2 og 3. Det har blitt noen misforståelser angående tellingene her, slik at holmen ble telt etter endt hekkesesong i 2019 (kun reir etter hekking). I 2018 ble kun Terneholmen 1 telt. Det er derfor en del usikkerhet rundt kvaliteten på denne lokaliteten og tallene som er registrert. Dersom neste telling ikke gir gode resultater bør denne lokaliteten fjernes fra A-lokalitetene.

Det er en god del brygger like innenfor holmene og man må anta at det er en del båttrafikk til disse, som kan forstyrre hekkingen. Nærhet til land gjør holmene lett tilgjengelige for mink, rev og grevling. Det er ikke kjent at det er tatt ut mink i området i perioden 1.1.2018 til feb. 2021 innenfor en km avstand fra holmene som utgjør lokaliteten.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	1	3
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	0	4
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	8	1
Grågås	-	0	1
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	1	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	10	9

Tabell 32: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 79: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA3 GJERSTADHOLMENE

Kommune: Arendal kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Særdeles god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 5,5 daa fordelt på 5 holmer som ligger med 2-300 m avstand. Noe busker og vegetasjon særlig på én holme

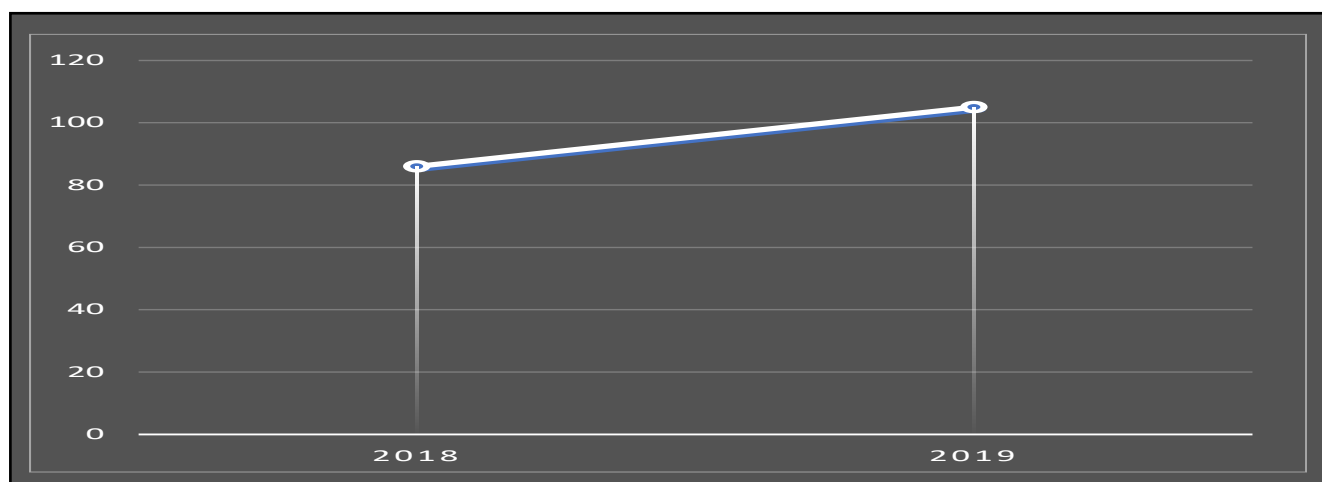

Lokaliteten består av 3 enkeltlokaliteter (5 små holmer) som omkranser Gjerstadholmen like ved Tromøybroa. Særdeles god fiskemåkekoloni som synes å variere litt mellom disse holmene. Hovedtyngden av fiskemåke har tradisjonelt vært på Sauholmen. Gjerstadholmen som ligger midt mellom disse holmene har lite hekkende sjøfugl og er ikke tatt med i konglomeratet. Lokaliteten er også en god makrellternekoloni. I 2017 var her også en hettemåkekoloni. I tillegg hekker det en god del gråmåke i denne blandingskolonien.

Relativt stor båthavn på innsiden av lokaliteten medfører en god del båttrafikk og forstyrrelse i området. Nærhet til land gjør holmene lett tilgjengelig for mink.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	14	26
Sildemåke	-	0	7
Svartbak	-	0	4
Fiskemåke	-	39	38
Hettemåke	-	17	0
Makrellterne	-	10	16
Ærfugl	-	6	11
Grågås	-	0	3
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	86	105

Tabell 33: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 80: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA4 PINNHOLMENE

Kommune: Arendal kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Middels/usikker - orange flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 2 daa fordelt på 3 holmer som henger delvis sammen. Noe lav gressvegetasjon

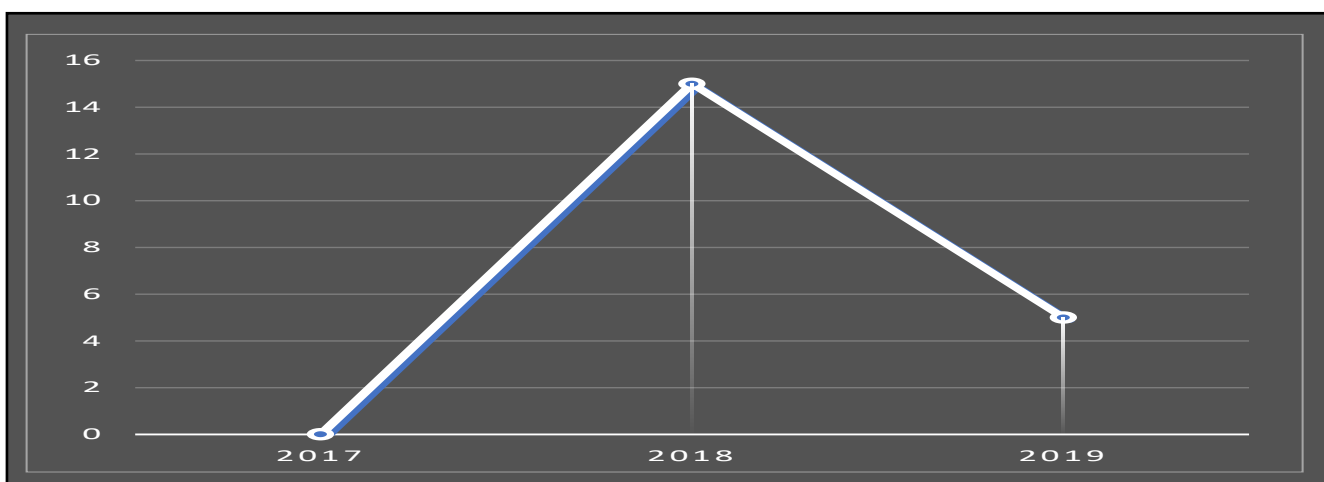
3 små holmer midt i leia i Galtesund i innseglinga til Arendal. Lokaliteten huser hovedsakelig hettemåke og noe fiskemåke. I 2019 var hettemåkekolonien borte. Det er blitt observert en god del makrellterne på holmene til tider, men disse synes ikke å hekke på stedet.

Veldig mye båttrafikk tett på lokaliteten, men det er ikke veldig naturlig å legge til her midt i leia. Det må likevel påregnes en del forstyrrelse som følge av den høye aktiviteten i området.

SNO satte opp minkfelle her i november 2019 etter ønske fra nabo, som har fulgt med på hekkingen i mange år. Han har erfart at minken har raidet denne lokaliteten flere ganger. Det er tatt 2 mink i fella siden den ble satt opp.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	1
Fiskemåke	-	4	2
Hettemåke	-	10	1
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	0	1
Grågåås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	1	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	15	5

Tabell 34: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 81: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA5 KATTEHAUEHOLMEN

Kommune: Arendal kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Særdeles god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 500 kvm liten holme med litt gress

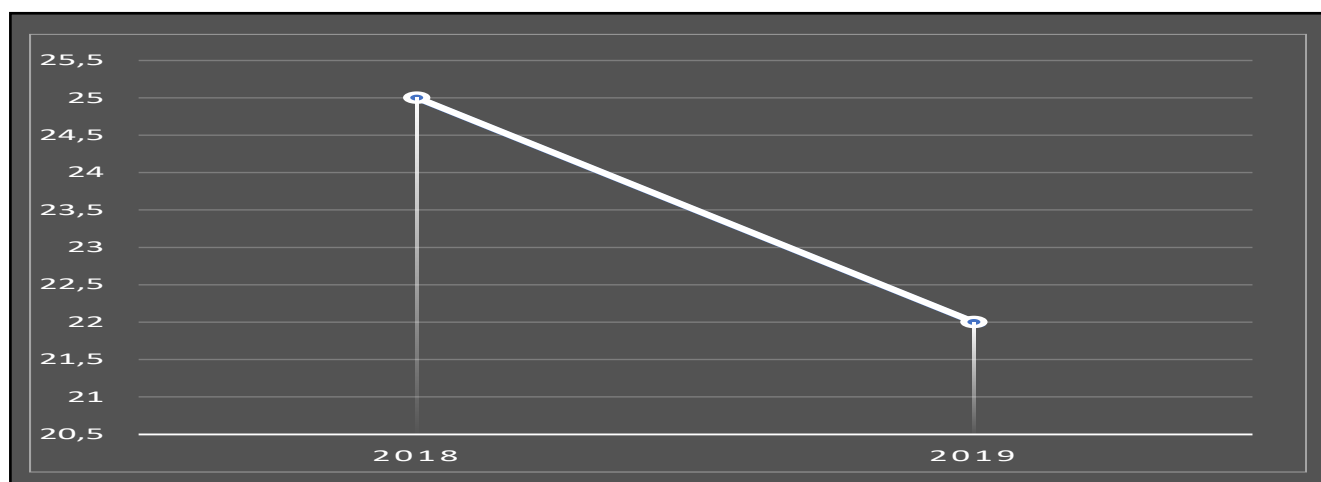

Stor koloni med makrellterne registrert første gang i 2018. Hekker også 1-2 par fiskemåke på holmen. Øya er liten og ligger bare få meter på innsiden av Gjessøya og nær Hovekilen som har hatt tidvis gode år med mekrellternehekkning. Det er mulig at kolonien på Kattehaueholmen kan være deler av samme bestand som flytter litt rundt i området. De siste årene har det stått dårlig til med makrellterna i Arendal kommune. Denne lokaliteten er et hederlig unntak, og er desidert best i kommunen.

I Hovekilen, som ligger nær lokaliteten, har det av en eller annen litt underlig grunn ikke blitt tatt ut mink i perioden 1.1.2018 - feb. 2021. Dette til tross for at SNO har både feller stående og minkjegere med hunder i området. I området mellom Gjessøya og Galtesund er det i perioden tatt ut tre individer innenfor ca. 900 meters avstand. Det er også sett spor etter mink på Gjesøya i senere år. Øya ligger sårbart til for forstyrrelse. Den ligger nær Gjessøya og er lett tilgjengelig for folk og firbente pattedyr som mink, rev og grevling. Den er også nær leia der det ferdes mye båter gjennom hekkeperioden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	2	1
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	22	21
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kingås	-	0	0
Tjeld	-	1	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	25	22

Tabell 35: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 82: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA6 HOVE

Kommune:	Arendal kommune
Kategori:	Nasjonalpark - A-lokalitet
Status:	God - grønn flaggstatus
Beskrivelse:	Ca. 2 daa fordelt på 3 holmer med inntil 500 m avstand i Hovekilen

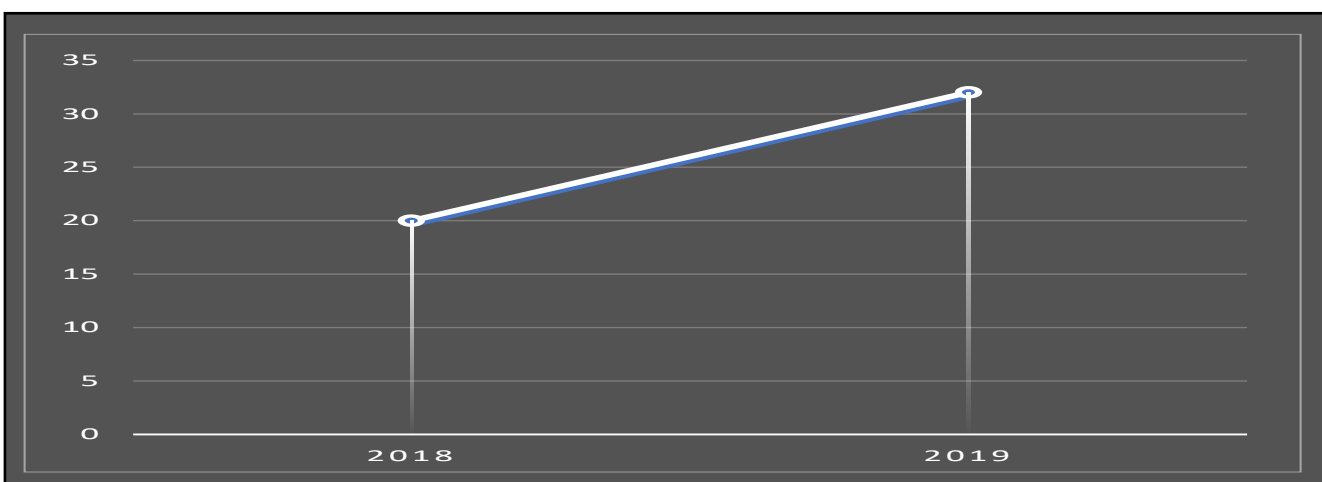

Lokaliteten består av tre holmer i i Hovekilen utenfor Hove Camping. Kun Hove 1 og Hove 3 har for tiden A-lok-kvalitet. På Hove 3 var det i mange år en stabil og god makrellternekoloni (20 + par), før den plutselig forsvant i noen år. Det har også vært en god del hekkende fiskemåke på Hove 3 blant makrellternene. I 2017 tok makrellternene seg opp igjen og det ble telt 7 hekkende par på den lille holmen sammen med 9 fiskemåkepar. Nå synes holmen igjen å være en god makrellternelokalitet med hele 17 par registrert i 2019 (inkl. noen få par på Hove 1).

I Hovekilen har det av en eller annen litt underlig grunn ikke blitt tatt ut mink i perioden 1.1.2018 - feb. 2021, til tross for at SNO har både feller stående og minkjegere med hunder i området. Det er heller ikke mange meldinger om mink i dette området som er mye besøkt av folk. Det er veldig langgrunt helt ut til Hove 3, og den er derfor lett tilgjengelig fra land for både folk og firbente pattedyr som mink, rev, grevling og løse hunder. Det er mye badende gjester på stranden og det er ikke uvanlig at folk tar seg ut til holmen fra land. Det er også mye båttrafikk i Hovekilen, men pga. grunna går båttrafikken oftest lenger ute i kilen. Det er stor pågang fra diverse arrangører som ønsker å bruke Hovekilen til arrangementer. Hove tri, seilforeningen, powerboat, idrettsleir mv. Disse medfører mye forstyrrelse i området i tillegg til tradisjonell båttrafikk og gjester på stranden/campingen.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	9	12
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	7	17
Ærfugl	-	3	2
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	1	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	20	32

Tabell 36: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 83: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

AA7 HAVSØYHOLMEN

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Nasjonalpark - A-lokalitet
Status: Middels - orange flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 2,6 daa stor holme , nærmest vegetasjonsløs

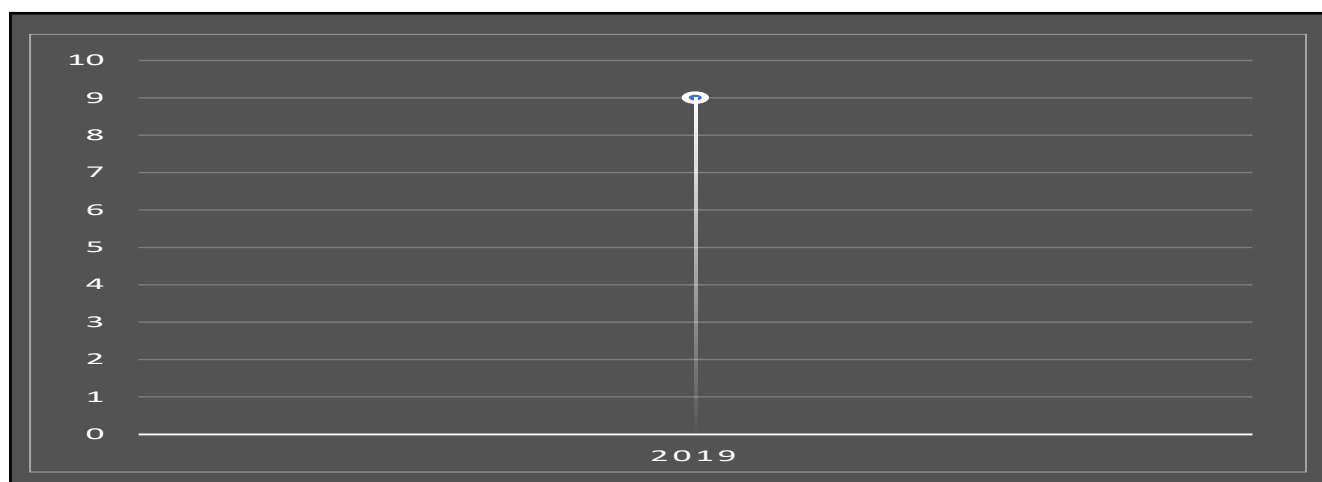

Lokaliteten har vært en brukbar makrellterne- og fiskemåkekoloni, men i telleperioden har lokaliteten vært tilnærmet tom. I 2019 var det igjen brukbart med fiskemåke, og et par med tjeld som hekket.

Beboere på Havsøya har rapportert om mink som har raidet kolonien. Nærhet til land gjør holmene lett tilgjengelige for mink. I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut fire mink på denne holmen. Holmen ligger også tett på det båttrafikkerte Havsøysund. I tillegg er det hytter og båtplasser likke innenfor holmen, slik at det må forventes en del forstyrrelse her i hekketiden. Holmen ligger innenfor Raet nasjonalpark, men er ikke sjøfuglsone med spesielt sjøfuglvern.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	-	0
Sildemåke	-	-	0
Svartbak	-	-	0
Fiskemåke	-	-	8
Hettemåke	-	-	0
Makrellterne	-	-	0
Ærfugl	-	-	0
Grågås	-	-	0
Hv.kingås	-	-	0
Tjeld	-	-	1
Siland	-	-	0
Storskarv	-	-	0
Gravand	-	-	0
Knoppsvane	-	-	0
Total	-	-	9

Tabell 37: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Lokaliteten var avskiltet i 2017-2019.

Figur 84: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

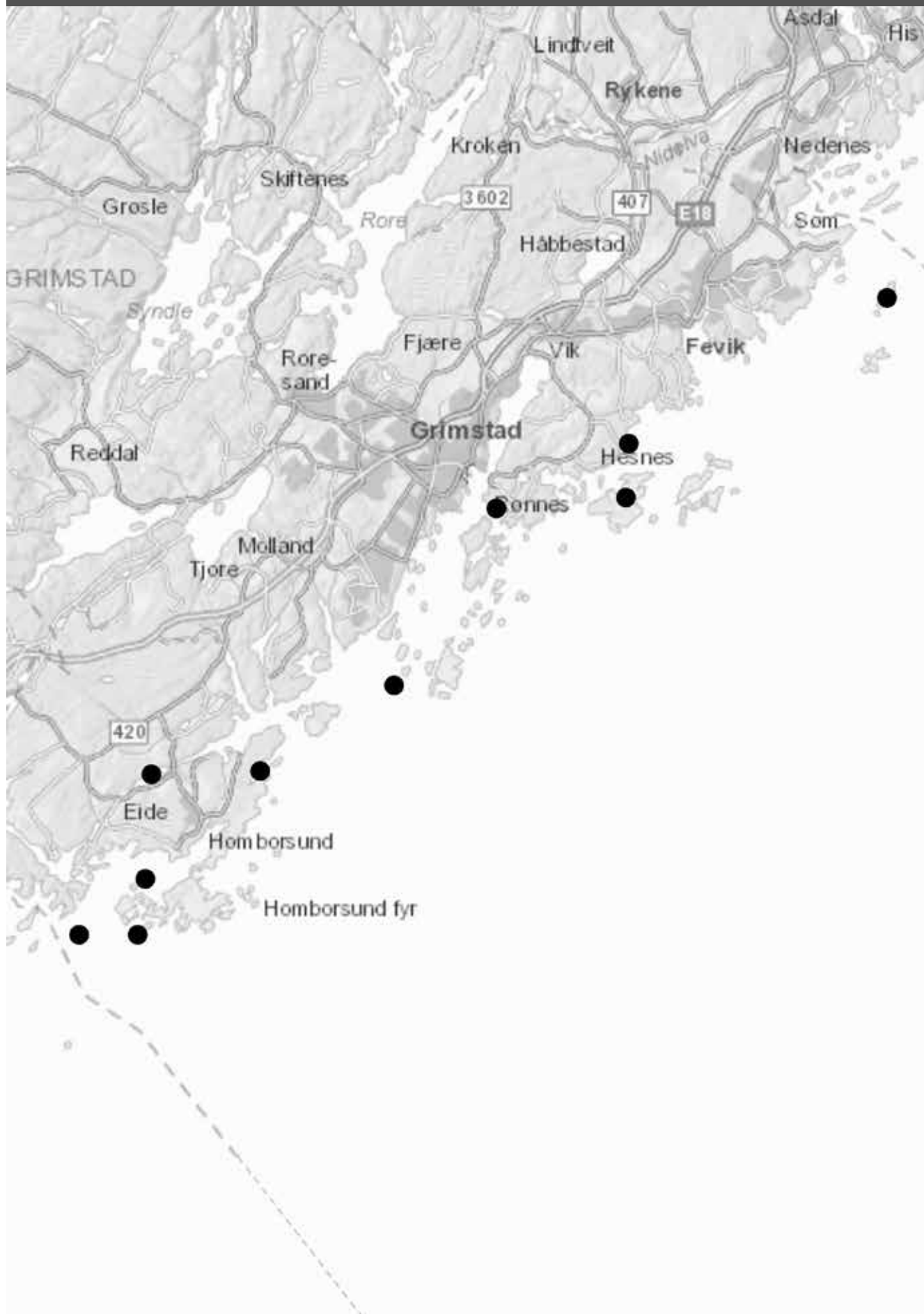
LOKALITETER MED RØD FLAGGSTATUS I PERIODEN 2017-2019

AA6 HOVE 2

Kommune: Arendal kommune
Kategori: Uten sjøfuglvern men nasjonalpark
Status: Orange flaggstatus i 2018 og rød 2019
Beskrivelse: Dellokalitet til Hove. Makrellternekoloni som flytter mellom holmene i Hovekilen. Har vært tom.

GJENNOMGANG AV LOKALITETER I GRIMSTAD KOMMUNE

GR1 LILLE DANMARK

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Dårlig
Beskrivelse: Ca. 7 daa stor holme med lav gress og buskvegetasjon

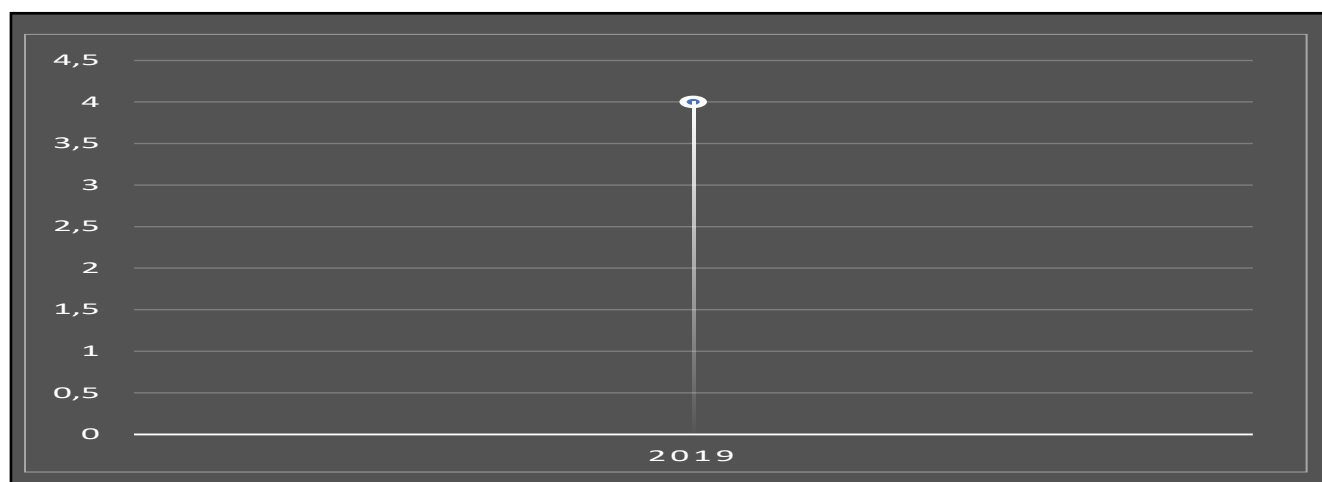

Lille Danmark med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Det er en liten gresskledd holme like på utsiden av Hesnes. Den har hatt lite hekkende sjøfugler i mange år. På grunn av en misforståelse i tellepersonalet, har det ikke blitt telt reir i reservatet i 2017 og 2018. Reservatet inngår i referanseområdet som individtelles, og den tellingen indikerer at reservatet har vært dårlig over lengre tid, som 2019-resultatet også viser.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink innenfor en km. Øya ligger nær land og hytter. Det er stadig funn av tau i verne-skiltene som tyder på ilandstigning, men det er uvisst når på året det er folk i land her. Fugler på øya antas å være utsatt for minkpredasjon pga. beliggenheten.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	-	0
Sildemåke	-	-	0
Svartbak	-	-	0
Fiskemåke	-	-	1
Hettemåke	-	-	0
Makrellterne	-	-	2
Ærfugl	-	-	0
Grågås	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	0
Tjeld	-	-	1
Siland	-	-	0
Storskarv	-	-	0
Gravand	-	-	0
Knoppsvane	-	-	0
Total	-	-	4

Tabell 38: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 85: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GR2 BREIVIGSKJÆRET

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: God/usikker
Beskrivelse: 400 kvm stor holme med noe gress

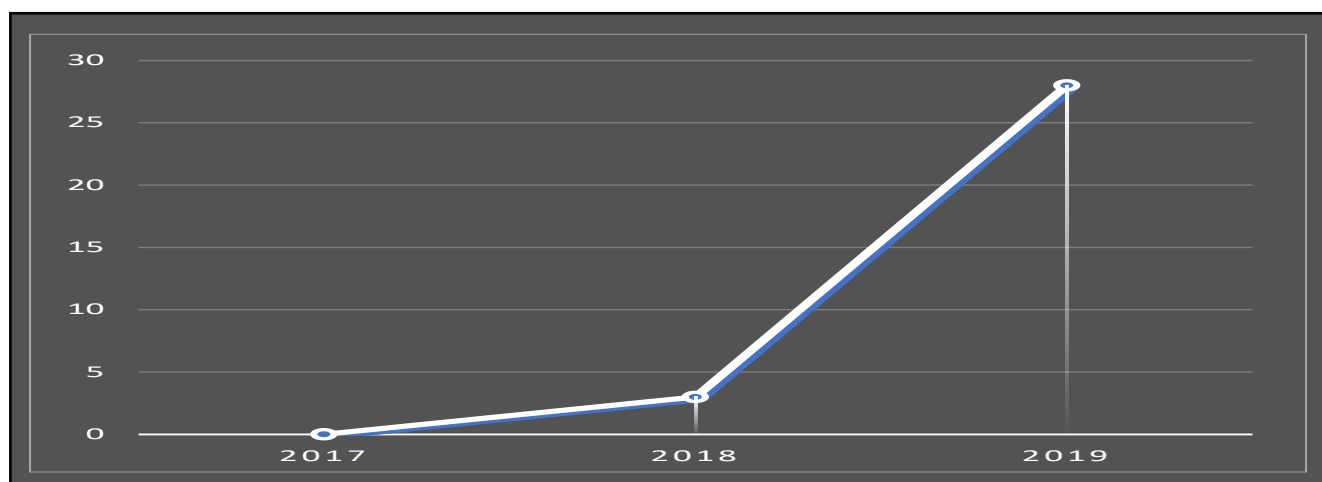

I den østre innseilingen til Grimstad, gjennom Smørsund, finner vi Breivigskjæret. Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Denne lille holmen huser en god makrellternekoloni med hele 26 par i beste år denne telleperioden. Men reservatet har vært dårlig i mange år så det er usikkert hvor stabil denne kolonien vil være i årene som kommer. Det hekker også tjeld og fiskemåke i reservatet.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink i området. Den lille øya anses å være lite attraktiv for strandhugg. Båttrafikken i området kan nok utgjøre en forstyrrelse for kolonien.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	0	1	2
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	1	26
Ærfugl	0	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	1	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	0	3	28

Tabell 39: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 86: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GR3 STORE MÅKHOLMEN

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 21 daa fordelt på 3 holmer. Den største utgjør ca. 19 daa og inneholder en del vegetasjon (busker og kratt)

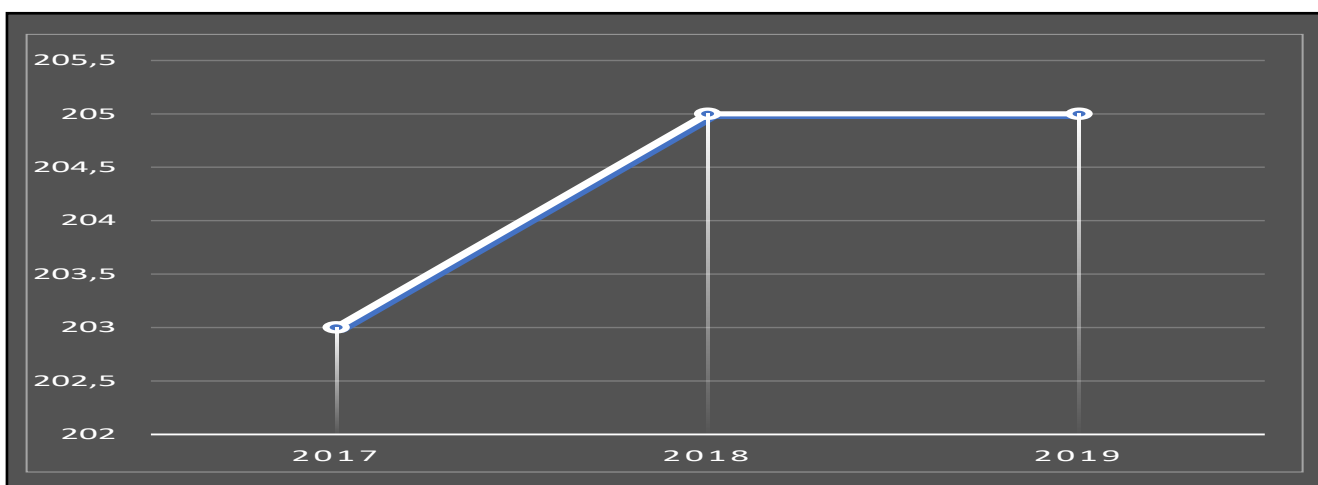

Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ligger eksponert til like vest av Håøya. På den største øya er det ei lita kjenn. Reservatet er en god blandingskoloni av sildemåke og gråmåke. Svartbak og fiskemåke hekker med ca. fem par hver. I 2019 etablerte det seg 8 par storskarv her, men året etter var det ikke tegn til hekkende storskarv (se artsomtale for mer info om skarvekoloniene). Hvitkinngås hekket i 2019 med hele 20 par i reservatet. Andre arter som hekker er grågås, ærfugl, siland og tjeld.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut 18 mink innen 1 km fra reservatet. Øya vurderes å være lite attraktive for strandhugg. Ut i fra skyteskader på løveskiltene vet vi at øya brukes en del under sjøfugljakta på høsten.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	102	79	108
Sildemåke	74	86	68
Svartbak	3	5	3
Fiskemåke	5	5	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	9	4	4
Grågås	2	4	8
Hv.kinngås	5	20	3
Tjeld	2	1	1
Siland	1	1	2
Storskarv	0	0	8
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	203	205	205

Tabell 40: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 87: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GR4 SUNDHOLMEN

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Svært dårlig
Beskrivelse: Ca. 5,5 daa stor holme med litt busk- og krat-
tvegetasjon

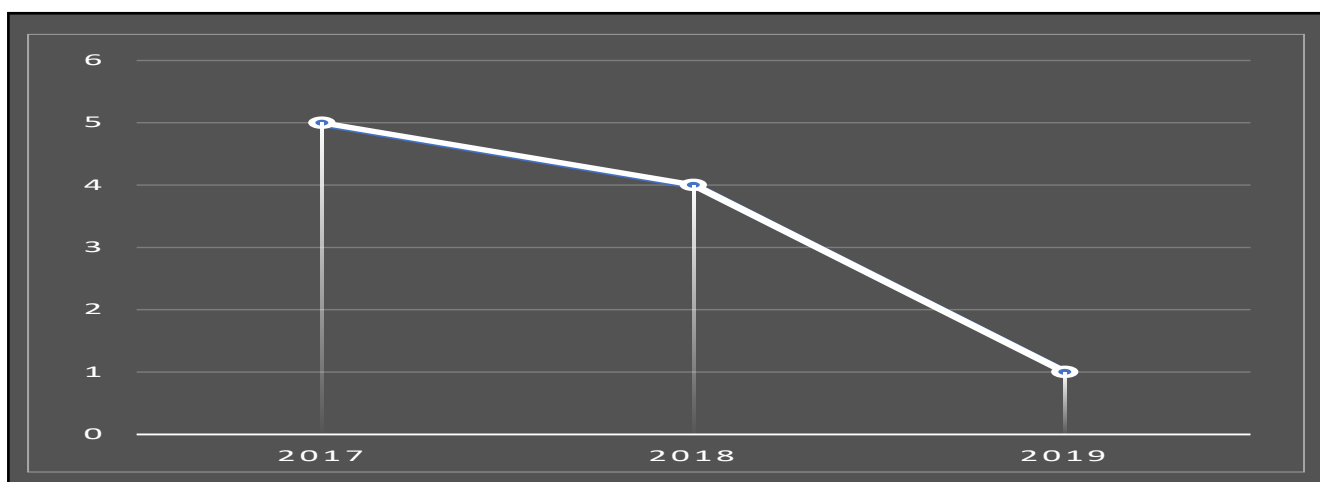

Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Øya ligger sør av Kjekstadneset. Homborside som en finner like ved er kjent som et værhardt område, men Sundholmen ligger svært så lunt til inne i Hovekilen. Det hekker et fåtall fiskemåke i reservatet. Tar en også med naboholmen på innsiden som ikke er en del av reservatet, blir det i underkant av 10 par hekkende fiskemåke totalt her i Hovekilen.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink innenfor 1 km. Det forventes å være mink i området. Reservatet vurderes å være lite attraktivt for strandhugg for turister, da den ligger litt gjemt. Den ligger tett på mange hytter så det kan være at det forekommer en viss grad forstyrrelse.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	4	4	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kingås	0	0	0
Tjeld	0	0	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	1	0	0
Total	5	4	1

Tabell 41: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 88: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GR5 KONGSHOLMEN

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Dårlig
Beskrivelse: Ca. 17,5 daa stor holme med grasvegetasjon

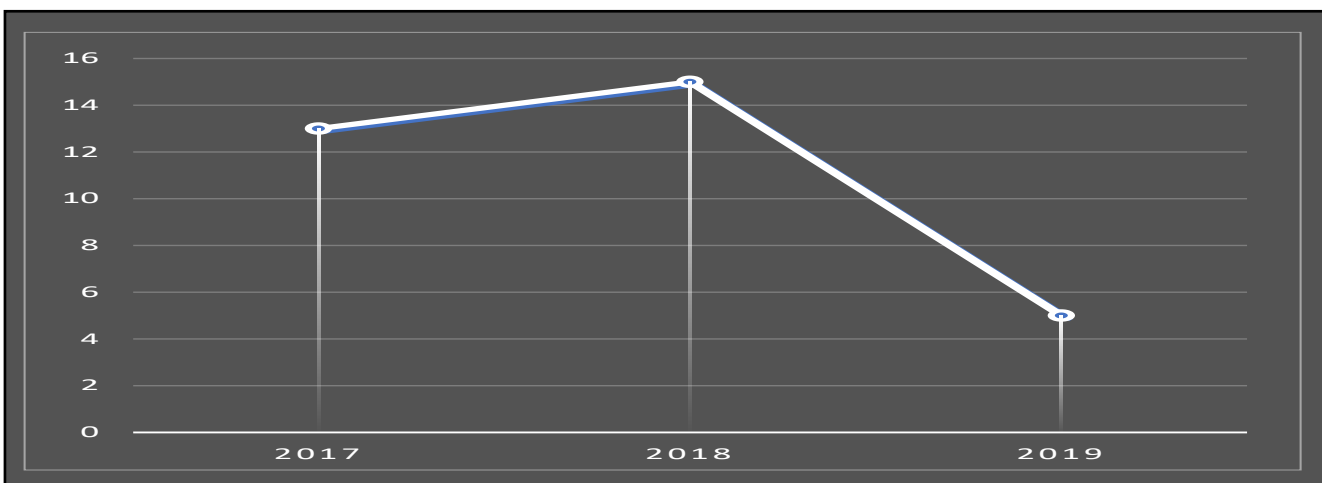

Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Øya ligger mellom Homborsund og Homborøya, og er en gresskledd øy med en del busker, men også mindre trær, særlig kirsebær har vokst opp i senere år. Her har det i mange år vært lite hekkende sjøfugler. Andefuglene, grågås, hvitkinngås, ærfugl og siland finner vi noen par av. Likeså hekker det svartbak og tjeld, men også disse i lavt antall.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut ni mink innenfor 1 km, herunder ett individ i reservatet. Reservatet vurderes å være middels attraktivt for strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	4	2	2
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	4	4	1
Grågås	3	8	0
Hv.kinngås	2	0	0
Tjeld	0	1	1
Siland	0	0	1
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	13	15	5

Tabell 42: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 89: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GR6 MALMEN

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Svært dårlig
Beskrivelse: Ca. 16 daa stor. Består av en hovedholme med 3 småholmer innenfor. En del buskvegetasjon

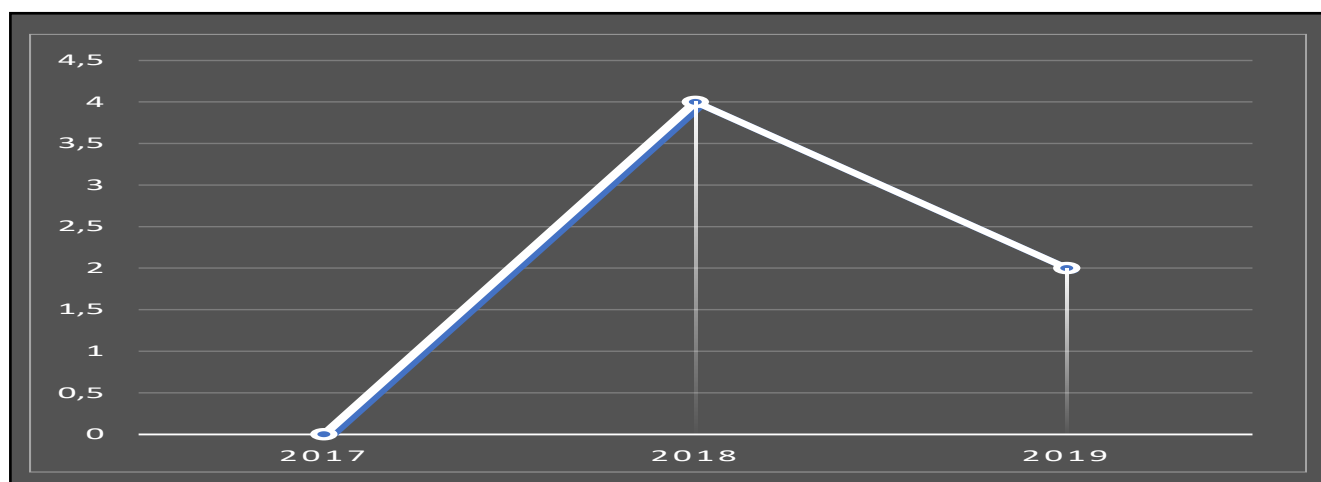

Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ligger like vest av Homborøya, og er en noe bratt og høy holme med lite vegetasjon. Her har det i mange år vært lite hekkende sjøfugler. Det har vært noen få par ærfugl, siland og grågås, og ett par med gråmåke i telleperioden.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut åtte mink innenfor 1 km. Reservatet vurderes å være lite attraktivt for strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	1	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	3	0
Grågås	0	0	1
Hv.kingås	0	0	0
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	1
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	0	4	2

Tabell 43: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 90: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GR7 RIVINGEN

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 31 daa fordelt på 3 holmer. Hovedholmen utgjør 28 daa og innehar en del busker og kratt.

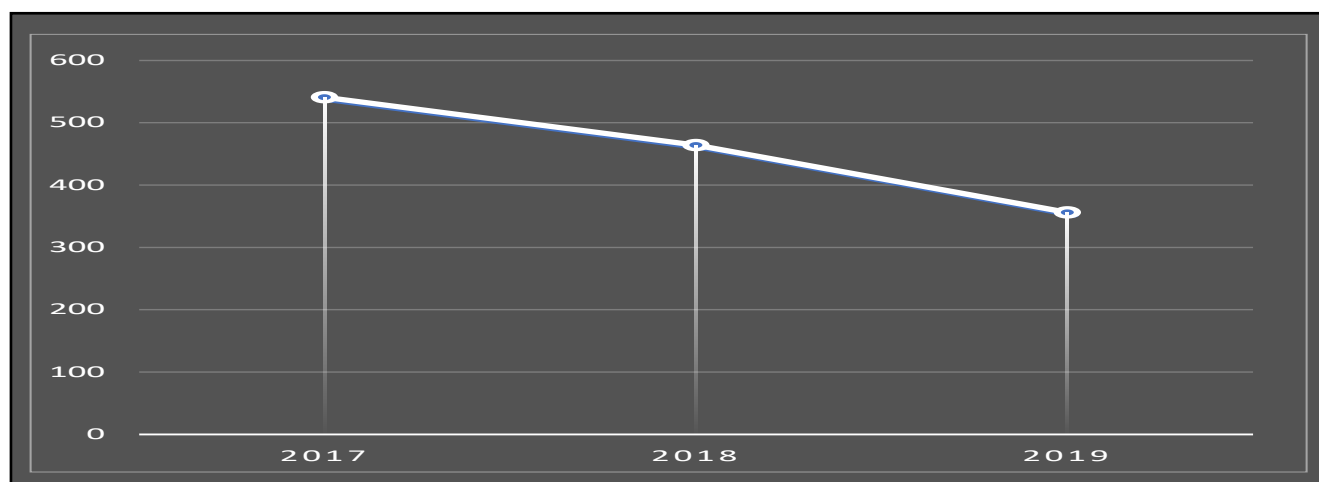
Reservatet med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ligger eksponert til på utsiden av Sokken på Auesøya. Øya består av vulkansk bergart. Dette er et av de virkelig gode sjøfuglreservatene med stabilt store mengder hekkende sjøfugler. Dette var første lokalitet storskarven slo seg til i gamle Aust-Agder, og hvor de har hekket siden. Riktignok har antall par sunket mye i telleperioden fra ca. 240 par til ca. 170 par. Det er en mulighet for at det er fugler herfra som har etablert seg på Vassfloss, ca. 3 km øst, men dette vet vi ikke sikkert uten å gjennomføre fargemerking.

Det er stormåkene som holder til så langt ute som dette. Sildemåke hekker med høyest antall i perioden med mer enn 210 par og gråmåke med nesten 80 par. Det hekker en håndfull par med svartbak på det meste, og ett par av artene tjeld, siland og gravand er registrert. De to siste er krevende å finne. Begge gjessene hekker, men det er hvitkinngåsa som har flest reir i reservatet med over 20 i det beste året i perioden. Øya huser en god bestand av hekkende ærfugl med hele 36 reir funnet i 2018.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink innenfor 1 km. Reservatet vurderes å være lite attraktivt for strandhugg da her er mye hekkende sjøfugler, herunder skarvekolonien som lukter samt at øyas berggrunn gjør det lite attraktivt å sole seg her, eller å oppholde seg uten sko.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	39	53	77
Sildemåke	213	113	84
Svartbak	5	2	1
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	29	36	2
Grågås	0	2	8
Hv.kinngås	11	21	10
Tjeld	0	1	1
Siland	1	0	0
Storskarv	243	236	172
Gravand	0	0	1
Knoppsvane	0	0	0
Total	541	464	356

Tabell 44: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 91: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GS1 SPÆRHOLMENE

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: Nasjonalpark - sjøfuglsone
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 65 daa fordelt på 11 holmer. 4 “hovedholmer” og resten småholmer/skjær. Største holmen har mye vegetasjon/høyt gress/planter sentralt

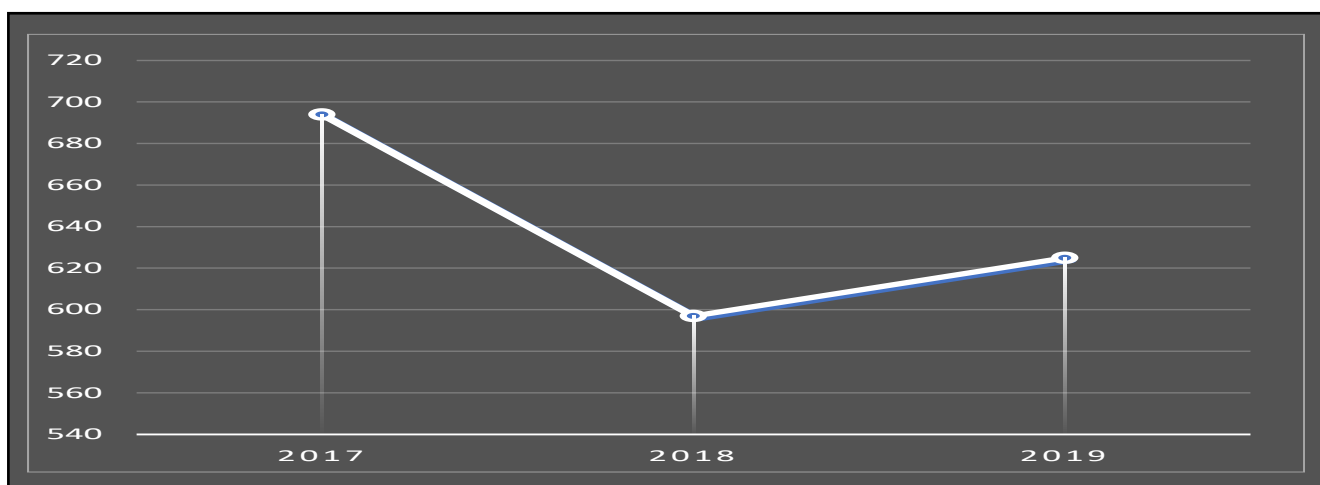
Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. I 2016 ble Raet nasjonalpark opprettet. Da ble Spærholmene innlemmet i Raet nasjonalpark som en Sone A. De i alt 11 øyene, hvorav fire større, ligger forholdsvis eksponert til der de ligger en drøy km utenfor Hasseltangen. Denne lokaliteten har vært gjennom lang tid, og er en svært god hekkelokalitet for sjøfugler. Det er særlig sildemåka som har hatt gode år her ute med over 570 par som beste resultat i perioden. Men også gråmåka trives godt her ute og hadde mer enn 220 hekkende par beste år. Opp mot 16 par svartbak, 22 par hvitkinngås og 41 par ærfugl er også tall som blir lagt merke til i gamle Aust-Agder.

Dette er en av få lokaliteter der teisten har hatt kontinuerlig tilhold. Riktignok må vi helt tilbake til 1989 for å finne siste året arten ble funnet hekkende her, men det sees stadig teist i området. Det ble for få år siden plassert tre teistkasser i fjellveggen på den største øya for å gi teisten en alternativ hekkeplass. Det har ikke vært hekking i disse kassene ennå.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut 12 mink innenfor 1 km, herunder seks stk. i reservatet. Lokaliteten vurderes å være middels attraktivt for strandhugg da den ligger noe eksponert til samt at det hekker mye sjøfugler som de fleste båtfolk styrer unna.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	58	146	224
Sildemåke	573	384	352
Svartbak	16	8	4
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	39	41	19
Grågås	1	3	0
Hv.kinngås	7	14	22
Tjeld	0	1	4
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	694	597	625

Tabell 45: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 92: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GA1 KVALØYA

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: God - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 800 kvm fordelt på en holme og et lite nes på Kvaløya. Ligger med 90 m avstand mellom

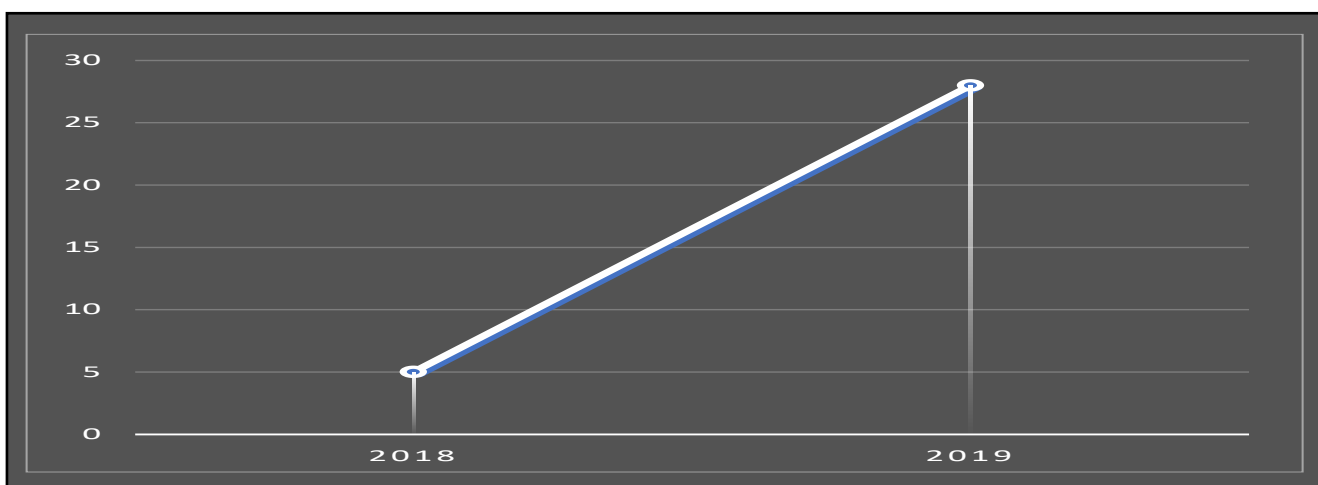

Består av to enheter, et nes på Kvaløya, og et bitte lite skjær i sundet mellom Kvaløya og Hesnesøya. Det lille skjæret har en imponerende tetthet av hekkende fiskemåker og makrellterner. Neset på Kvaløya har også for få år siden hatt en koloni med hettemåke, men arten har vært fraværende i telleperioden. Det er fiskemåke som hekker her nå. Totalt 28 par hekkende sjøfugler, hvorav 22 fiskemåker, var det på disse to enkeltlokalitetene til sammen i beste året i perioden.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut én mink innenfor 1 km. De to lokalitetene vurderes å være lite attraktivt for strandhugg. Begge ligger nær Kvaløya, neset har til og med molo ut, så de besøkes nok av folk av og til. Det fangstes ikke mink i nærområdet her pga. mye hus, fastboende, hytter osv., men området har garantert bra produksjon av mink. Vi fanger dem i områdene rundt og det forventes også minkpredasjon på denne lokaliteten. Her går båtene tett på hele året, både de fastboende og turistene. Vi er usikre på i hvilken grad dette er forstyrrende her som de eksponeres for dette hele året gjennom.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	1
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	1	22
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	4	5
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	5	28

Tabell 46: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 93: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GA2 ENGEKILEN

Kommune: Grimstad kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Middels god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 300 kvm stor holme i Engekilen. Vanskelig tilgjengelig med båt pga. lav bro.

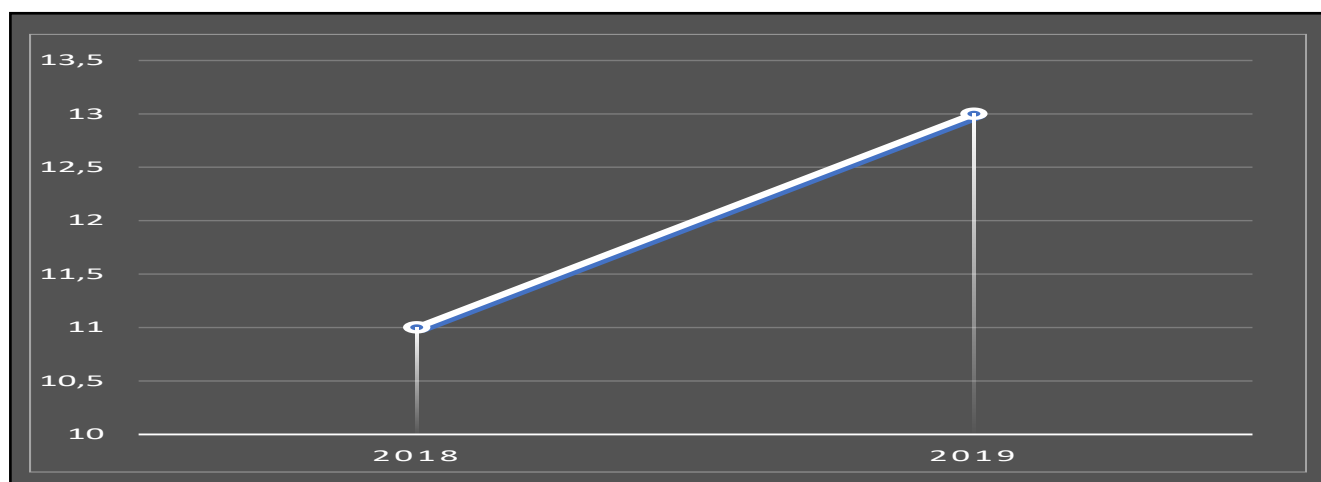
Øya ligger som eneste øy midt i Engekilen, helt vest i Bufjorden. Øya er liten, men har likevel godt og vel 10 hekkende par med sjøfugler av ulike arter. Her finner vi følgende arter hekkende i lavt antall; fiskemåke, hettemåke, svartbak, tjeld, ærfugl og knoppsvane.

Øya kan være vanskelig å telle/nå fra båt. Større båter kommer ikke under Homborsundveien på grunn av høyden på brua krysser kilen. Kano har blitt brukt for å komme under brua.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke fangstet mink i området. Lokaliteten vurderes å være lite attraktivt for strandhugg.

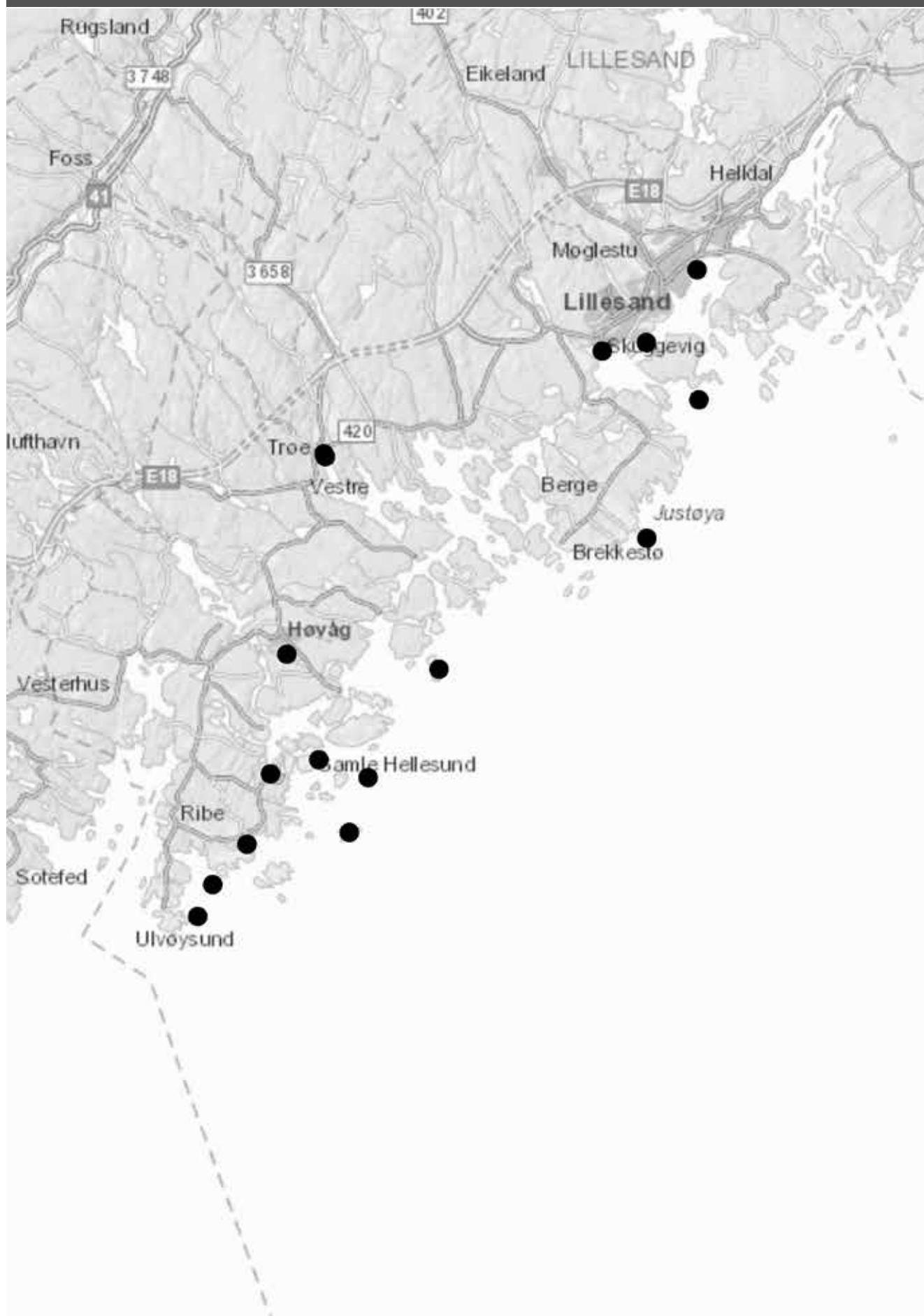
Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	1
Fiskemåke	-	3	4
Hettemåke	-	1	0
Makrellterne	-	2	1
Ærfugl	-	3	5
Grågås	-	0	0
Hv.kingås	-	0	0
Tjeld	-	0	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	1	1
Total	-	11	13

Tabell 47: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 94: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

GJENNOMGANG AV LOKALITETER I LILLESAND KOMMUNE

LR1 SKOGERØY-LYNGHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Svært dårlig
Beskrivelse: Ca. 48 daa fordelt på to holmer. Den største utgjør 45 daa og har mye vegetasjon på sentrale deler

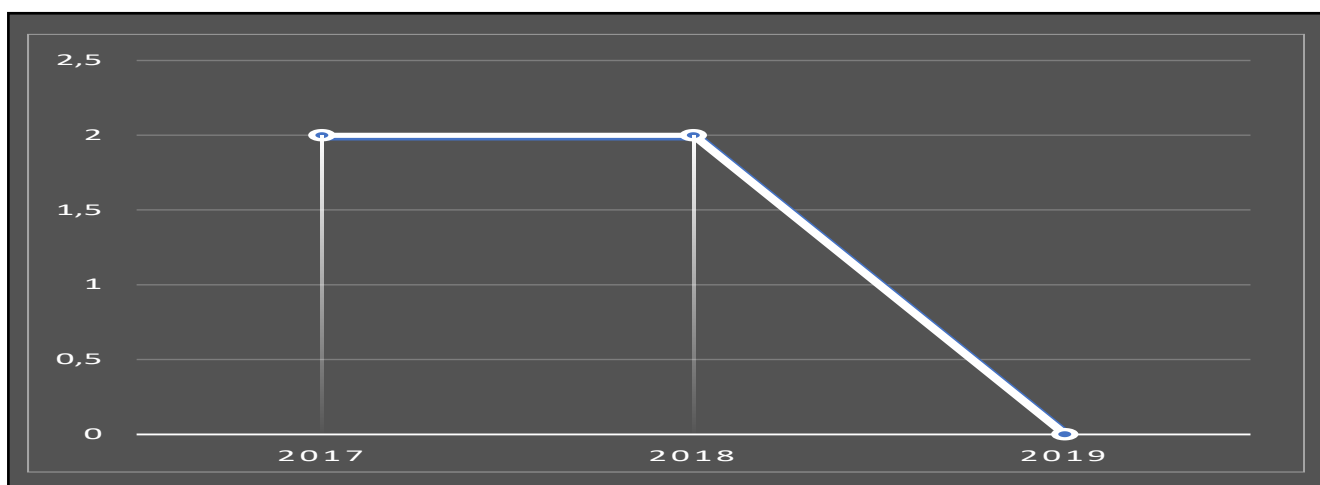
Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet har i mange år huset svært få hekkende sjøfugler. I løpet av de tre telleårene er det kun registrert ett par fiskemåke, svartbak og tjeld.

I mars 2016 oppdaget vi at ca. 2/3 av øya var svidd av. Det viste seg at dette var et kystlynghei-tiltak, som ikke var klarert skikkelig opp mot verneforskriften. Det er usikkert i hvilken grad dette har påvirket hekkehabitatet og sjøfuglene her.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut én mink på denne holmen samt én på Asperøya, drøye 500 m lengre vest. Lokaliteten anses ikke å være veldig attraktiv som strandhuggholme, og er neppe mye forstyrret av båttrafikk som passerer heller.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	1	1	0
Fiskemåke	1	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	1	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	2	2	0

Tabell 48: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 95: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LR2 RISØYA

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 115 daa fordelt på 15 holmer. 4 holmer er sentrale med mange småholmer rundt. Mye vegetasjon særlig på to av øyene

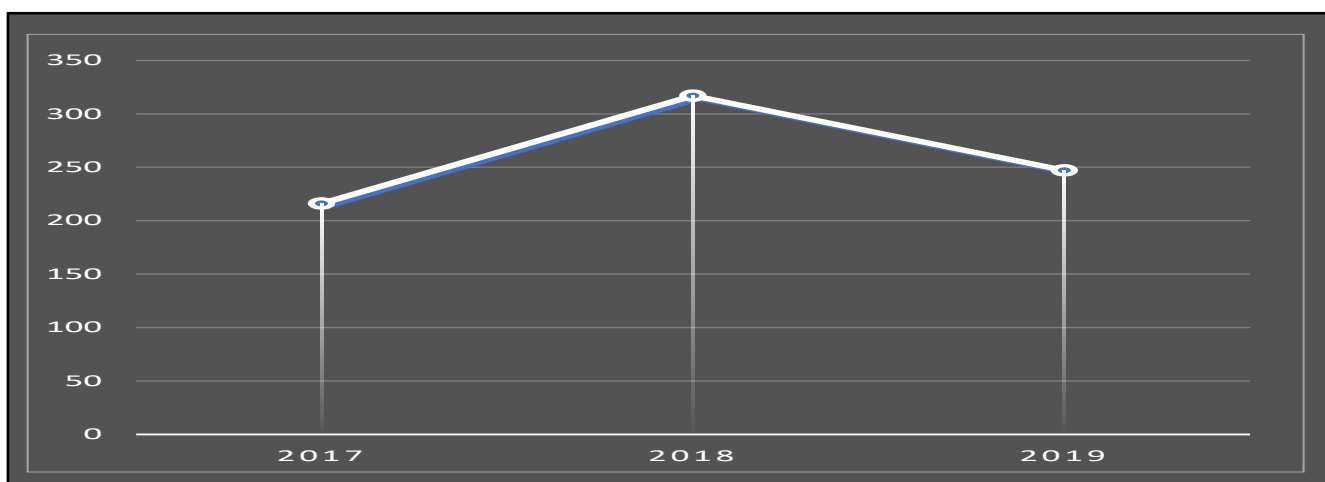
Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatets kvaliteter varierer mellom holmene. De klart viktigste holmene er Kålholmen som vi finner lengst mot vest, og Klåholmen like øst for denne. I reservatet finner vi en stor koloni, med mer enn 250 par med sildemåke som beste resultat i perioden. Dette er den klart dominerende arten, men i tillegg hekker det 10-20 par gråmåke, noen par svartbak, fiskemåke, begge gjessene, knoppsvane, ærfugl og tjeld.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut tre mink i reservatet og én mink ca. 800 m lengre vest. Disse øyene ligger attraktivt til for strandhugg, og det er mye båttrafikk i dette området. Vi har ved et par anledninger påtruffet padlere som ikke overholder avstandsreglen på 50 m i reservatet.

I dette reservatet er det unntak fra avstandsregelen på 50 m fra land. Grensene for restriksjonssonen fremkommer av Naturbase, som viser hvilke steder båttrafikken kan gå nærmere enn 50 m fra reservatet (land). I tillegg er det et unntak i forskriften som gir anledning for hensynsfull ferdsel på Klåholmen (midtre holme). Korridorene som kan benyttes for å komme til Klåholmen vises i restriksjonssonen i Naturbase. Dette unntaket er svært uheldig for sjøfuglene, og det bør jobbes mot å endre/fjerne dette unntaket fra verneforskriften.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	11	21	18
Sildemåke	184	272	205
Svartbak	4	5	4
Fiskemåke	8	2	1
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	7	9	8
Grågås	0	2	6
Hv.kinngås	0	1	2
Tjeld	2	4	3
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	1	0
Total	216	317	247

Tabell 49: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 96: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LR3 HELLESUNDS-GRØNNINGEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Særdeles god
Beskrivelse: Ca. 82 daa fordelt på 8 holmer. 2 holmer er store og sentrale på hhv. 59 og 16 daa. Relativt lite vegetasjon

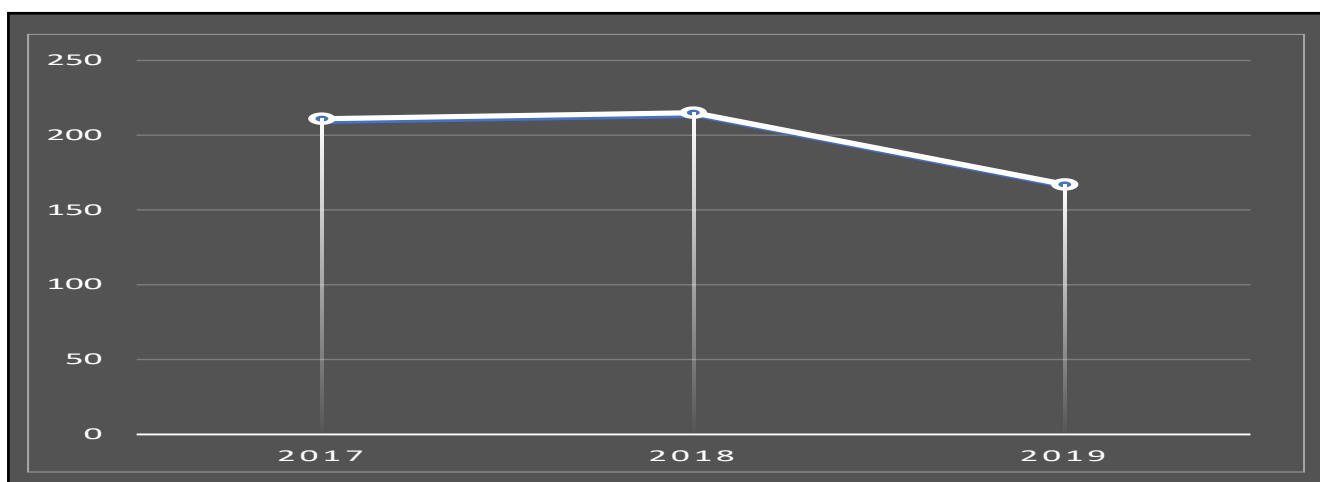

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Her finner vi en stor koloni, med ca. 170 par hekkende sildemåke som beste resultat i perioden. Sildemåka er den dominerende arten. I tillegg hekker det 10-20 par gråmåke, i overkant av 10 par svartbak, i underkant av 10 par fiskemåke, begge gjessene, ærfugl og tjeld.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut fire mink i reservatet. Disse øyene er nok delvis attraktive for strandhugg, men ligger såpass eksponert til at her kreves det fint vær for å legge til.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	13	16	7
Sildemåke	170	168	129
Svartbak	9	6	13
Fiskemåke	6	8	2
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	9	6	6
Grågås	1	2	2
Hv.kinngås	3	5	5
Tjeld	0	4	3
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	211	215	167

Tabell 50: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 97: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LR4 HELLØYHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Meget dårlig
Beskrivelse: Ca. 2 daa fordelt på to holmer som har forbindelse ved lavvann.

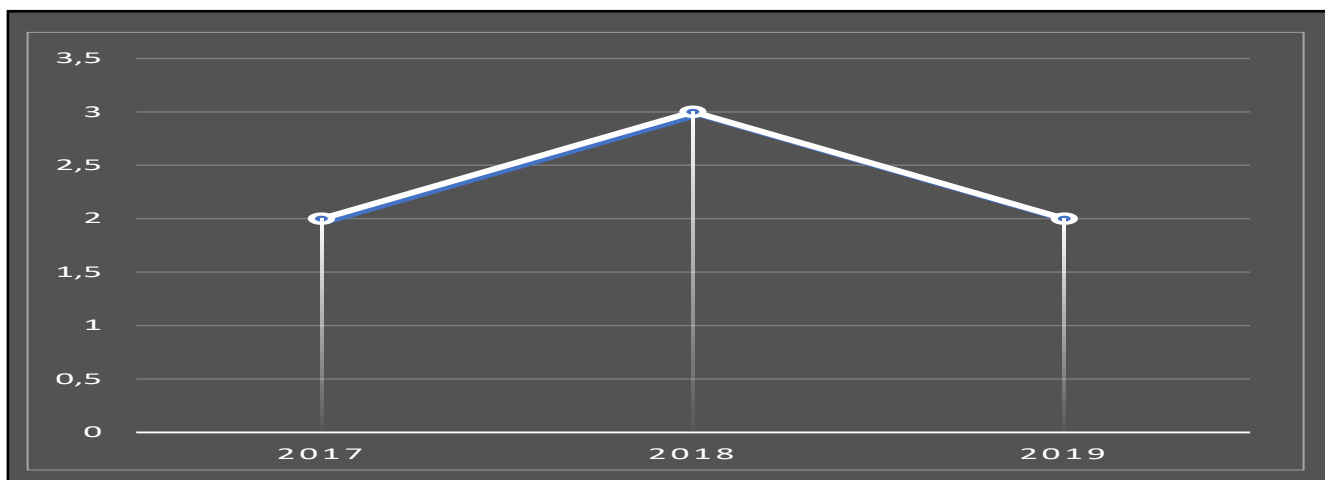

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Liten lokalitet med få par hekkende sjøfugler. I det beste året i perioden hekket det fem par sjøfugler, fordelt på artene knoppsvane, tjeld, fiskemåke og svartbak.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut to mink innenfor 600 m fra reservatet. Disse øyene er nok lite attraktive for strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	1	1	0
Fiskemåke	1	1	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	0	0
Grågåås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	2	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	1	1
Total	2	5	2

Tabell 51: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 98: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LR5 LYNGHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Særdeles dårlig
Beskrivelse: Ca. 25 daa stor holme med relativt mye vegetasjon på sentrale deler

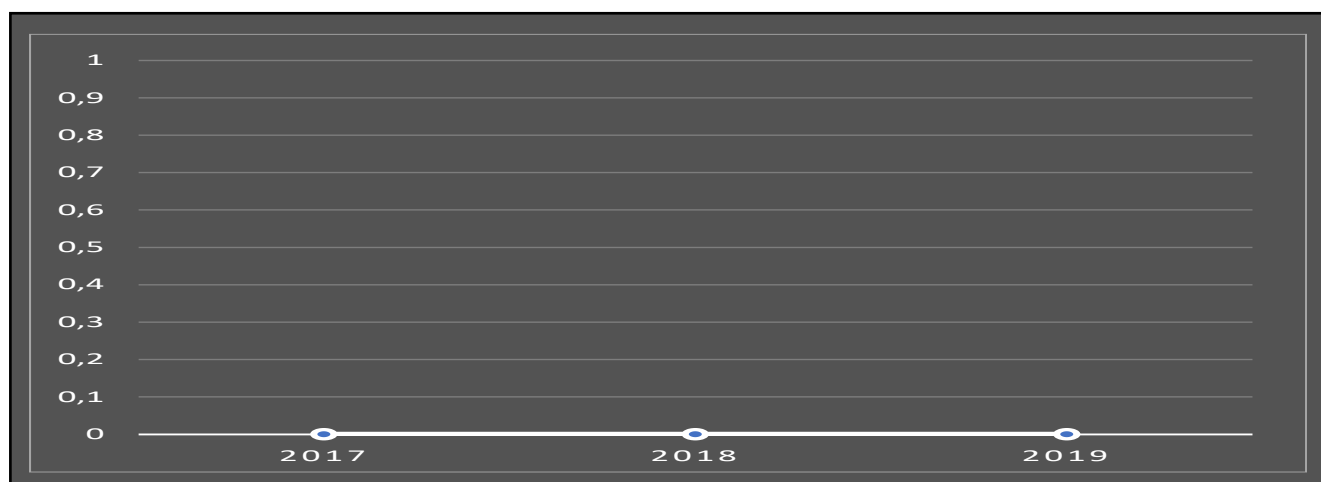

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Høy og bratt holme med lite vegetasjon, som det i senere år har vært svært få sjøfugler knyttet til. I perioden ble det faktisk ikke registrert et eneste par med hekkende sjøfugler.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 ble det tatt ut én mink innenfor en avstand på ca. 1 km. Øya er lite attraktiv for strandhugg pga. topografien. Det er heller ikke mye forstyrrelser fra passerende båter her.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	0	0	0
Sildemåke	0	0	0
Svartbak	0	0	0
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	0	0	0
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0
Tjeld	0	0	0
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	0	0	0

Tabell 52: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 99: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LR6 ØSTRE ERTHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Sjøfuglreservat
Status: Middels til dårlig
Beskrivelse: Ca. 25 daa stor holme uten særlig vegetasjon

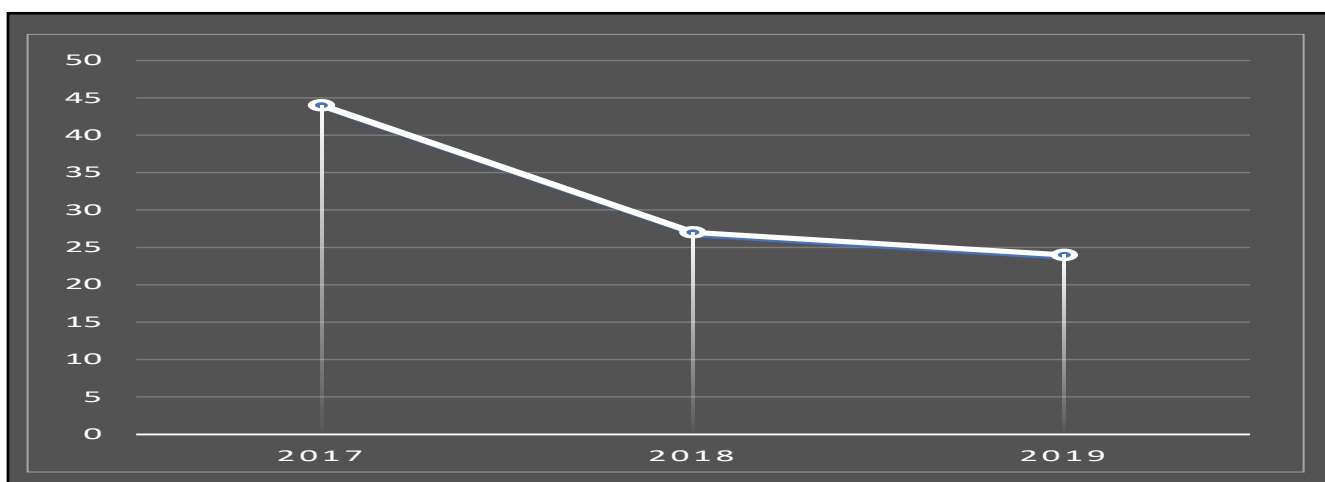
Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i år 2000. Sjøfuglreservatet har som det eneste sjøfuglreservat i gamle Aust-Agder **ilandstigningsforbud ut hele juli måned.**

Høy og bratt holme med liten vegetasjon. Det har i mange år hatt en blandingskoloni av stormåkene gråmåke og sildemåke, men i perioden er antallet begrenset av begge arter. Gråmåke dominerer. Det forekommer også svartbak, ærfugl, hvitkinngås og tjeld i lavt antall.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink innenfor en km fra reservatet. Øya er lite attraktiv for strandhugg som følge av topografi og eksponert plassering.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	26	16	4
Sildemåke	11	7	10
Svartbak	4	1	4
Fiskemåke	0	0	0
Hettemåke	0	0	0
Makrellterne	0	0	0
Ærfugl	2	3	4
Grågås	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	1
Tjeld	1	0	1
Siland	0	0	0
Storskarv	0	0	0
Gravand	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0
Total	44	27	24

Tabell 53: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Figur 100: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA1 KALKFJELLET

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Middels - orange flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 500 kvm fordelt på to små holmer. Litt gressvegetasjon

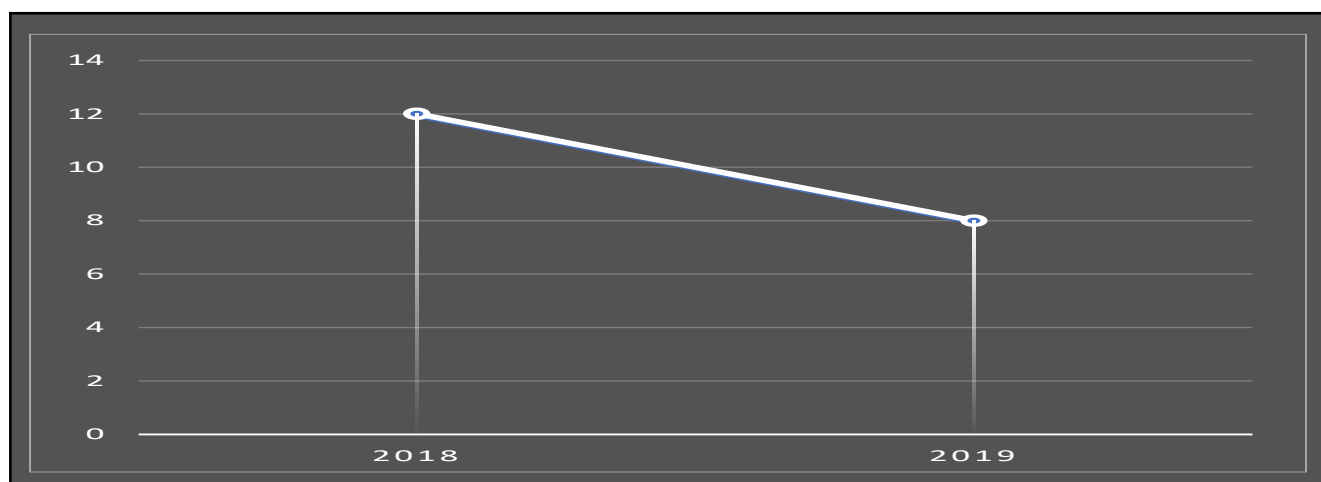

Her hekker en middels stor koloni av hettemåke. I perioden mellom 5 og 10 par. Det hekker også et fåtall av artene fiskemåke, tjeld og makrellterne. Lokaliteten står i fare for å bli avskiltet som A-lokalitet.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink innenfor en km fra lokaliteten. Holmene er lite attraktiv for strandhugg. Det er en del forstyrrelse fra båtrafikk i området. Holmene ligger nærme land, og i nærhet av en større brygge og bebyggelsen på nedre Tingsaker/Bergstø.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	3	2
Hettemåke	-	7	5
Makrellterne	-	1	0
Ærfugl	-	0	0
Grågåås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	1	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	12	8

Tabell 54: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 101: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA2 BERGSHAVEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Særdeles god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 1,5 daa fordelt på to små holmer. Litt gressvegetasjon

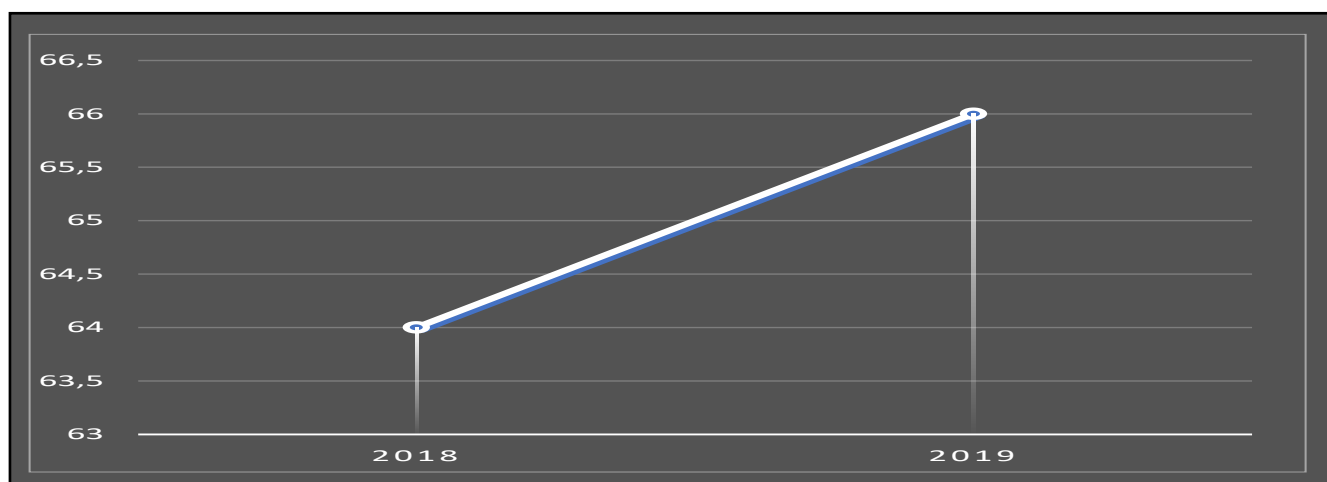

Svært god lokalitet på innsiden av Skauerøya. Blandingskoloni av småmåkene hettemåke og fiskemåke. Også makrellterne hekker her med over 10 par i beste år i perioden. Totalt over 65 par hekkende sjøfugler på denne lille lokaliteten begge årene det ble telt.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut én mink innenfor ca. 250 m fra lokaliteten. De to små øyene ligger tett på land og tett på Blindleia. Anses å være lite attraktive for strandhugg men kan nok være noe forstyrrelser som følge av fiskeaktivitet tett på.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	19	23
Hettemåke	-	33	40
Makrellterne	-	12	2
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	64	66

Tabell 55: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 102: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA3 TORSKEHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 5,5 daa stor holme med mye gress- og litt buskvegetasjon

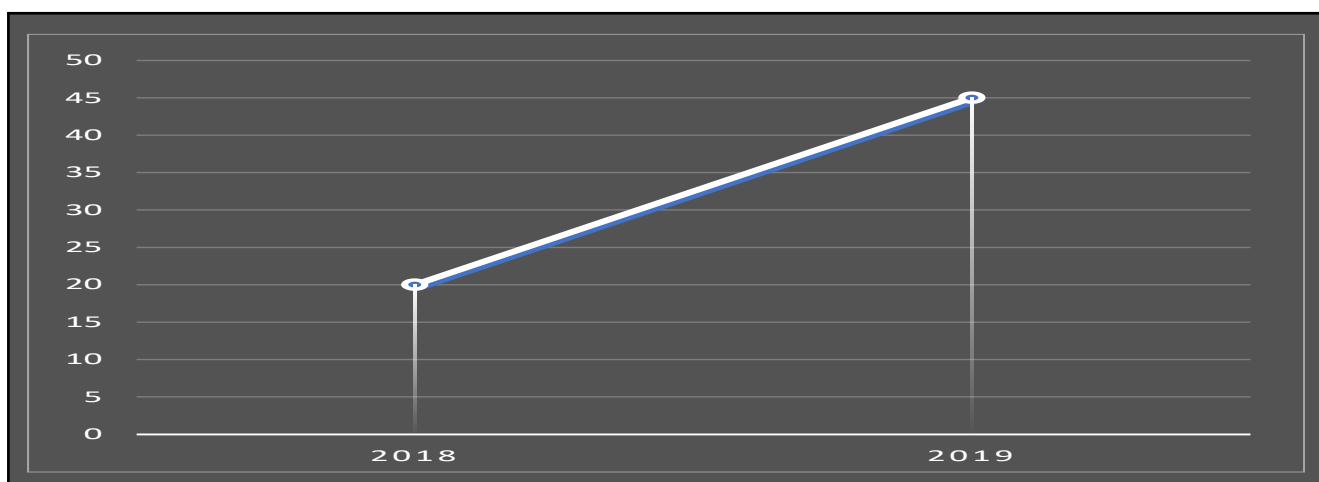

God blandingskoloni av fiskemåke og makrellterne. Et par med hettemåke, tjeld, knoppsvane og svartbak i perioden. Totalt 45 par sjøfugler i beste telleår.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut én mink innenfor ca. 700 m fra øya. Lokalteten ligger tett på land og tett på Blindleia. Anses å være lite attraktiv for strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	1	1
Fiskemåke	-	11	29
Hettemåke	-	0	1
Makrellterne	-	7	12
Ærfugl	-	0	0
Grågåås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	1	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	1
Total	-	20	45

Tabell 56: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 103: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA4 SKJELLHOLMENE

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 9,5 daa stor holme (Ytre Skjellholmen). Lite vegetasjon

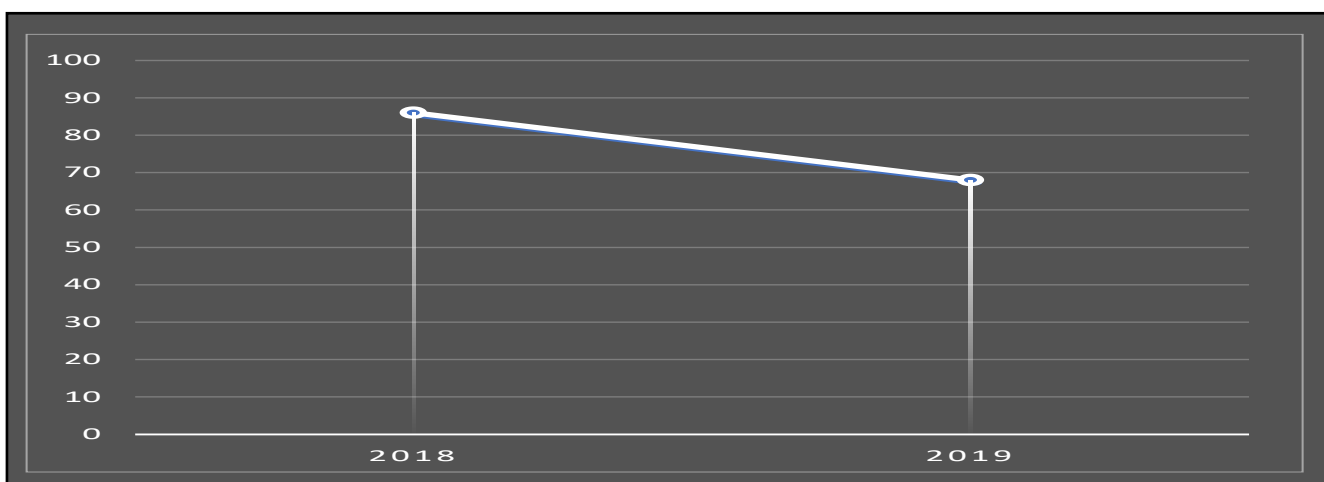

God stormåkekoloni med artene gråmåke og sildemåke. Begge år dominans av gråmåke med opp til over 65 par. Også ærfugl, hvitkingås og svartbak hekker her med noen par samt fiskemåke med ett par i perioden.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink innenfor ca. en km lokaliteten. Holmen anses å være lite attraktive for strandhugg da den ligger eksponert til på utsiden av Justøya.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	67	33
Sildemåke	-	4	25
Svartbak	-	4	2
Fiskemåke	-	1	0
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	7	6
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	3	2
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	86	68

Tabell 57: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 104: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA5 TRØE

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: God til middels - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 2 daa fordelt på 4 små holmer uten særlig vegetasjon. Litt gress

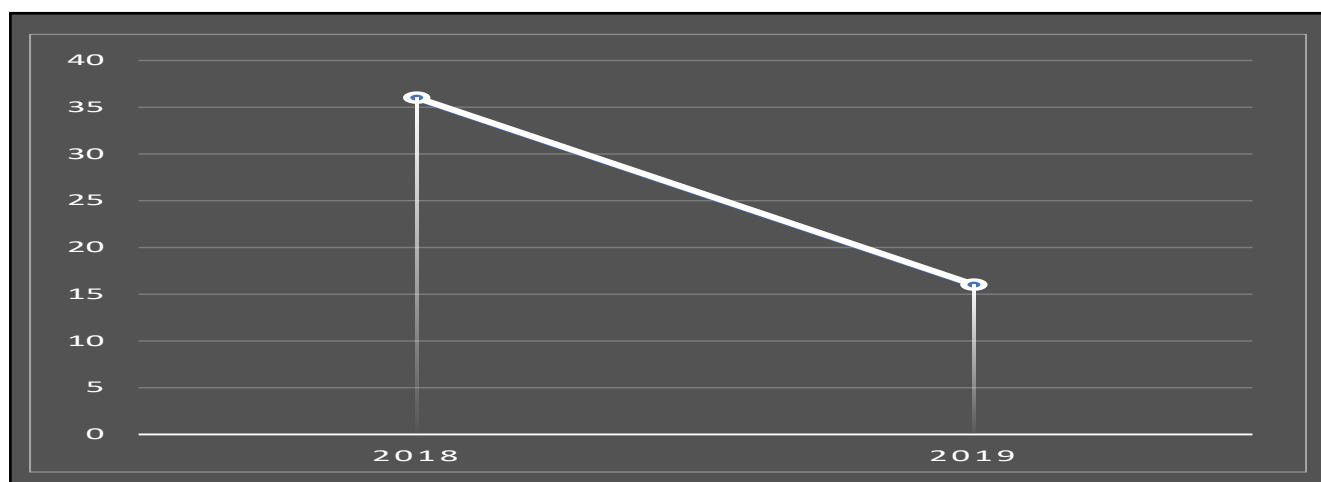

Innerst inne i Steindalsfjorden finner vi fire små, til dels gresskleddede øyer. Her er det en blandingskoloni av hettemåke og fiskemåke primært samt fire par med makrellterne. Også et par svartbak hekket her det ene telleåret.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink i området. Anses å være lite attraktive for strandhugg og lite utsatt for forstyrrelser av båttrafikk.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	1
Fiskemåke	-	8	10
Hettemåke	-	24	1
Makrellterne	-	4	4
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	36	16

Tabell 58: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 105: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA6 KJERKEKILEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Dårlig - orange flaggstatus
Beskrivelse: 50 kvm liten holme

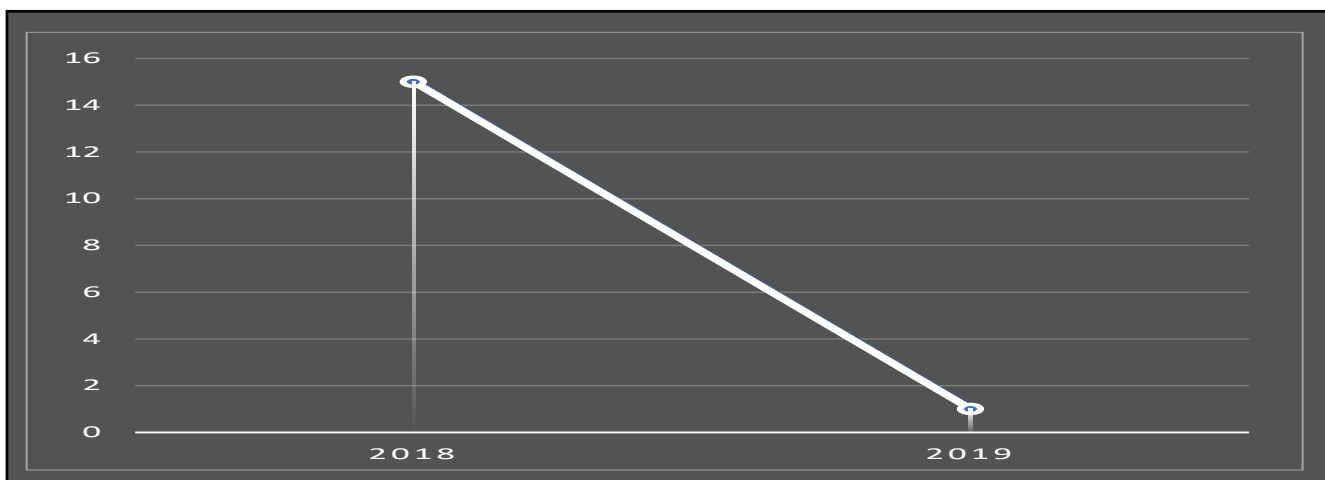

Lokaliteten er en bitteliten øy inne i Kjerkekilen. Gikk fra 10 par fiskemåke, tre par makrellterne, et par tjeld og ett par knoppsvane i 2018 til kun ett par med fiskemåke i 2019. Øya står i fare for å bli avskiltet som A-lokalitet.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink i området. Det kan være at den massive endringen mellom disse to årene kan skyldes en hendelse, eks. raiding av mink, eller annen form for forstyrrelse. Den lille øya anses å være lite attraktive for strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	10	1
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	3	0
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	1	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	1	0
Total	-	15	1

Tabell 59: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 106: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA7 STORE KVALSHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: Landskapsvernområde m/fuglefredning (A-lok)
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 29 daa stor holme. Nærmest uten vegetasjon

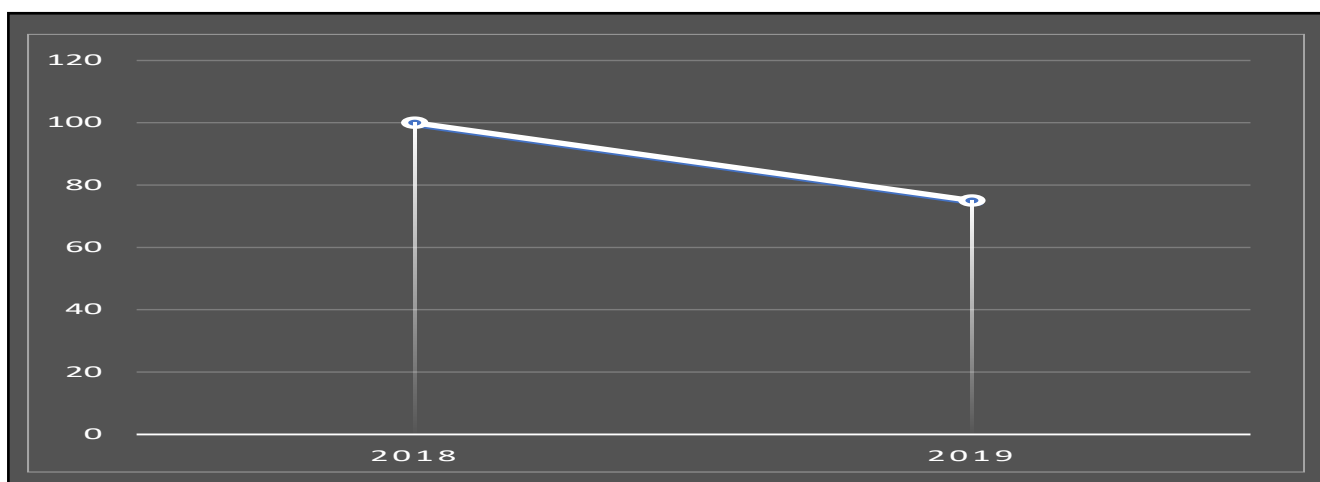
Helt vest i Kaløvyra - Ytre Tronderøya landskapsvernområde finner vi en nesten vegetasjonsfri holme med en god sildemåkekoloni på nesten 80 par i beste år i perioden. Også gråmåke og svartbak finnes med flere par samt de to gjessene og ærfugl. Et par tjeld var også representert ett av årene.

Kystverket skal oppgradere sjømerkene på og ved denne holmen i 2021. Vi får se om det har innvirkning på sjøfuglbestanden her.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut én mink innenfor ca. 1 km fra lokaliteten. Anses å være lite attraktiv for strandhugg der den ligger eksponert til.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	11	7
Sildemåke	-	76	53
Svartbak	-	5	3
Fiskemåke	-	0	1
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	0	0
Ærfugl	-	6	7
Grågås	-	1	2
Hv.kinngås	-	1	1
Tjeld	-	0	1
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	100	75

Tabell 60: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 107: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA8 HELLENES

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Dårlig - orange flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 120 kvm liten holme uten vegetasjon

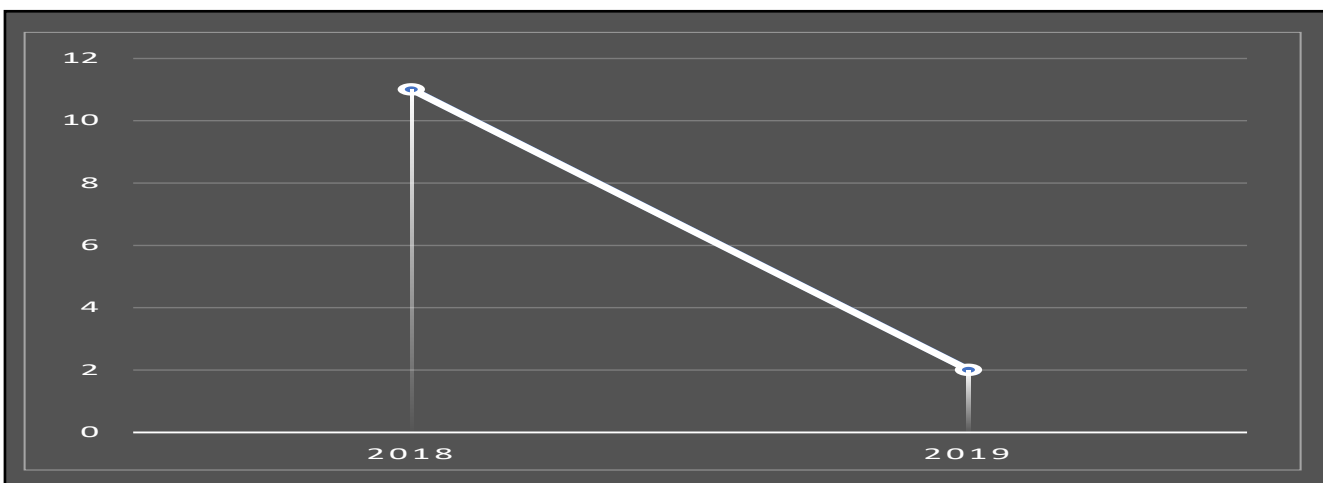

Lokaliteten er en liten holme med nesten ingen vegetasjon. Makrellternekoloni på 11 par i det ene telleåret, men kun ett par året etter. Lokaliteten står derfor i fare for å bli avskiltet som A-lokalitet.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det ikke tatt ut mink i området. Det kan være at den massive endringen mellom disse to årene kan skyldes en hendelse, eks raiding av mink, eller annen form for forstyrrelse. Den lille øya anses å være lite attraktive for strandhugg.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	0	0
Hettemåke	-	0	1
Makrellterne	-	11	1
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	0	0
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	11	2

Tabell 61: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 108: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

LA9 MELLOMÅRHOLMEN

Kommune: Lillesand kommune
Kategori: A-lokalitet, uten vernestatus
Status: Meget god - grønn flaggstatus
Beskrivelse: Ca. 7,5 daa fordelt på to holmer. Den store er over 7 daa og har hytter/bebyggelse og mye vegetasjon/trær mv.

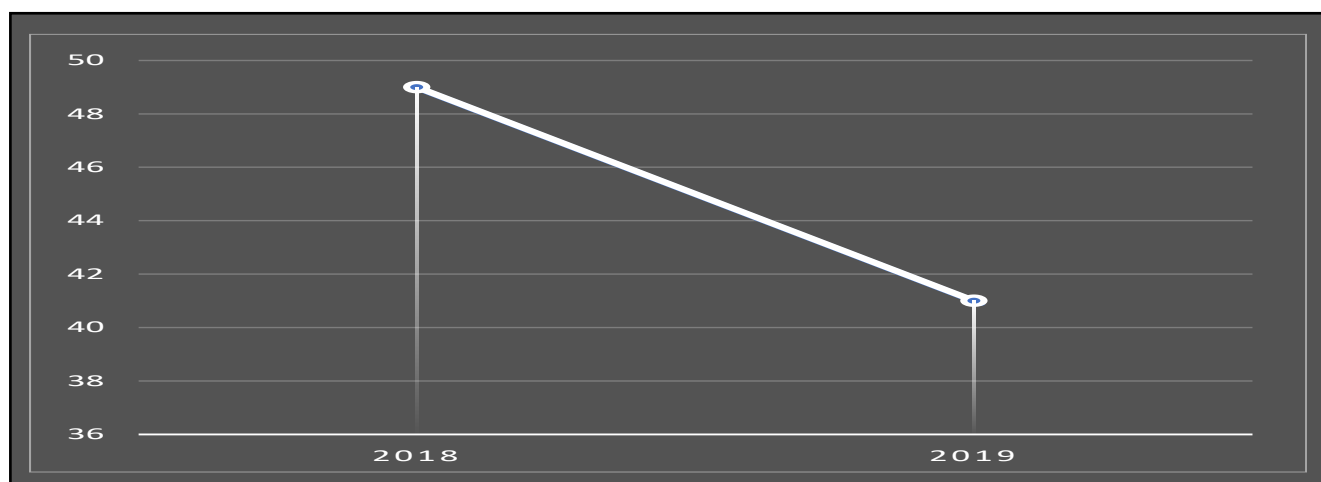

Innenfor Ramsøysund finner vi Mellomårholmen. Her finner vi en god koloni av fiskemåke med mer enn 40 par i beste telleår i perioden samt mellom 5 og 10 par med makrellterne. Også et til to par tjeld hekker på holmen. Knoppsvane er nærmest årlig hekkende her, men har mislyktes de to telleårene.

I perioden 1.1.2018 til feb. 2021 er det tatt ut to mink innenfor ca. 200 m fra lokaliteten. Det er felle på øya som røktes av hytteeier på øya. Det er flere bygninger på øya, og det er nok folk her gjennom store deler av hekketiden.

Telleår	-17	-18	-19
Gråmåke	-	0	0
Sildemåke	-	0	0
Svartbak	-	0	0
Fiskemåke	-	42	30
Hettemåke	-	0	0
Makrellterne	-	6	9
Ærfugl	-	0	0
Grågås	-	0	0
Hv.kinngås	-	0	0
Tjeld	-	1	2
Siland	-	0	0
Storskarv	-	0	0
Gravand	-	0	0
Knoppsvane	-	0	0
Total	-	49	41

Tabell 62: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Figur 109: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende fugler (par) på lokaliteten.

REFERANSER

Literaturliste og referanser

Anikin D.	Fotografi av gråmåke (pexels.com)
Claire R.	Fotografi av svartbak (pexels.com)
elCarito	Fremsidebilde (unsplash.com)
Elliott T.	Fotografi av svartbak (pexels.com)
Fjærbu, R. J.	Fotografi av grågås og sildemåke
Hodge M.	Fotografi av teist (unsplash.com)
Homme G.A.	Fotografi av Store- og Lille Torungen
Kroglund F.	Fotografi av grågjess
Pfaff, A.	Fotografi av fiskemåke, havhest, makrellterner, storskaarv, svartbak og teistegg
Svensson, L., Grant, P.J. Mullarney, K. & Zetterström, D. 1999.	Gyldendals store fugleguide - Europas og mid delhavsområdets fugler i felt. (Artsplansjer / illustrasjoner brukt i artsgjennomgangen)
Tammasalu A.	Fotografi av gråmåke (pexels.com)
Wolf J. van der	Fotografi av sildemåke (pexels.com)
Zierik R.	Fotografi av grågås (pexels.com)
Zomer M.	Fotografi av sildemåke (pexels.com)

*

Referanse for bruk av denne rapporten:

Homme, G.A. & Pfaff, A. 2021. Sjøfuglovervåking i Aust-Agder, sesong 2017-2019, rapport nr. 1

Statsforvalteren
i Agder

SJØFUGLOVERVÅKING I AUST-AGDER

• SFAG • SNO

STATENS
NATUROPPSYN